

กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

รังสิสุตติ สุวรรณโรจน
ผู้อำนวยการ ขำนาญการพิเศษ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

2564

ชื่องานวิจัย	กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
ชื่อผู้วิจัย	รังสิสุวดี สุวรรณโรจน
หน่วยงาน	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
ปีที่ทำวิจัย	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ สร้างกลยุทธ์และศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยเทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ร่วมกับกระบวนการมีส่วนร่วม การนิเทศ กำกับติดตาม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ 1 คณะกรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ ครู และบุคลากร เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 45 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้ปกครองครอบครัวต้นแบบในแต่ละอำเภอ จำนวน 140 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 15 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำแนกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) กลุ่มบริหารวิชาการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 2) กลุ่มบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3) กลุ่มบริหารทั่วไปโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และ 4) กลุ่มบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย พบสภาพปัญหาดังนี้ การติดต่อประสานงานบางครั้งไม่ค่อยสะดวก บุคลากรยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการครอบคลุมทุกหน่วยบริการ การออกนิเทศหน่วยบริการไม่สม่ำเสมอขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน และหัวหน้าหน่วยบริการบางหน่วยฯ ยังไม่กล้าตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ในเวลาเร่งด่วน ต้องรอคำสั่งจากศูนย์หลัก

2. ผลการสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประกอบด้วยสำคัญ 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์การกระจายอำนาจ มีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 1 ข้อ 2) กลยุทธ์ความร่วมมือ มีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 2 ข้อ 3) กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 1 ข้อ และ 4) กลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม มีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 1 ข้อ

3. ผลการนำกลยุทธ์ที่ได้ไปใช้ในการจัดการบริหารหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 ทั้ง 4 กลยุทธ์ นำมาเขียนเป็นโครงการเพื่อลงสู่การปฏิบัติ และบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2562-2563 ดังนี้ 1) กลยุทธ์การกระจายอำนาจ โครงการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงการส่งเสริมพัฒนางานแผนงานและงบประมาณ 2) กลยุทธ์ความร่วมมือ โครงการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 3) กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี โครงการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงการพัฒนาบริหารงานวิชาการ และ 4) กลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม โครงการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงการนิเทศติดตาม ประเมินผล การดำเนินโครงการโรงเรียนจัดการเรียนรวม/ต้นแบบเรียนรวม

3. ผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า คณะกรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ ครู และบุคลากร มีความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ วิสัยทัศน์ และทั้ง 4 กลยุทธ์ มีความชัดเจน รองลงมา คือ ความเป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้จริง พันธกิจมีความครอบคลุม และนำไปสู่ความสำเร็จได้ เป้าประสงค์มีความชัดเจนและสอดคล้องกับพันธกิจ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชื่อกลยุทธ์มีความท้าทาย และมีความเป็นไปได้ สำหรับกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ครอบครัวต้นแบบ พบว่า มีความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนา หน่วยบริการ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ บุคลากรเพียงพอต่อการให้บริการ ได้รับแจ้งข่าวสารจากสถานศึกษาในช่องทางที่หลากหลาย เช่น โทรศัพท์ ไลน์ เฟสบุ๊ก รายการข่าวรอบรั้ว และช่องทางอื่น ๆ รองลงมา คือ ได้รับบริการจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในการพัฒนา นักเรียนที่บ้าน ได้รับการบริการที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ และได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลือ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีโอกาสได้รับการบริการอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ : กลยุทธ์ความร่วมมือ, หน่วยบริการ, ศูนย์การศึกษาพิเศษ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาที่เป็นต้นแบบให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้แนวทางในการบริหารงาน และมีแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในรูปแบบที่หลากหลายและส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้รับโอกาสในการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์เสมอมา และกรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อคิด ตลอดจนกำลังใจที่มีคุณค่าในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสนทนากลุ่ม และขอขอบพระขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรจบ บุญจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ ธนะสีลังกูร อาจารย์โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และอดีตผู้บริหาร และผู้บริหาร สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งตลอดระยะเวลาดำเนินการวิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะครู บุคลากร ครอบครัวต้นแบบ นักเรียน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กัลยาณมิตร ครอบครัวทุกคนที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดียิ่งเสมอมา

รังสีสุทธิ สุวรรณโรจน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์	12
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	22
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับความร่วมมือ	24
แนวคิดเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีและสารสนเทศ	27
แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม	36
บริบทศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา	39
บริบทศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	60
ส่วนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการพัฒนาหน่วยบริการ	63
ส่วนที่ 2 การศึกษาความสอดคล้องสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ	64
ส่วนที่ 3 การสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 4 การศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ	69
ผลการสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ	74
ผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ	82
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
สรุปผลการวิจัย	89
อภิปรายผล	93
ข้อเสนอแนะ	98
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	118
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง	109
ภาคผนวก ข แบบประเมินความสอดคล้องสภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา	111
ภาคผนวก ค แบบสอบถามสภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา	115
ภาคผนวก ง แบบวิเคราะห์และแบบบันทึกกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนา หน่วยบริการ	120
ภาคผนวก จ แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการ พัฒนาหน่วยบริการ	129
ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ	133
ภาคผนวก ช ข้อมูลครุบุคลากรรับผิดชอบหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา	135
ภาคผนวก ซ ภาพการให้บริการ การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายและเป็นที่ศึกษาดูงาน ของหน่วยบริการ 32 อำเภอ	137

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม	75
ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารวิชาการ	75
ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานบุคคล	76
ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารทั่วไป	77
ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา กลุ่มบริหารงบประมาณ	78
ตารางที่ 6 แสดงการนำกลยุทธ์ที่ได้ไปใช้ในการจัดการบริหารหน่วยบริการ	82
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือ ในการพัฒนาหน่วยบริการ (หัวหน้าหน่วยบริการ)	87
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือ ในการพัฒนาหน่วยบริการ (ครอบครัวต้นแบบ)	88

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
ภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา	41
ภาพที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานของหน่วยบริการ	44

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตสร้างความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม การถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประเทศไทยมีกฎหมายบังคับให้ประชาชนทุกคนต้องจบการศึกษาภาคบังคับ และสามารถเรียนได้จนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (มาตรา 15-21) กำหนดรูปแบบการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นความพยายามลดความไม่เท่าเทียมกันของมนุษย์ที่ส่งผลต่อบุคคลหลากหลายกลุ่มทั้งคนพิการ สตรี เด็กชาวชนบท คนยากจน กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อย ด้อยโอกาส และเด็กเป็นจำนวนล้าน ๆ คนที่ขาดโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียน และไม่มีงานทำ การบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสนองตอบความต้องการของประเทศ และประชาชนที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จำเป็นต้องคำนึงถึงความสำเร็จและสานต่อการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นตามทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยจัดสถานศึกษาให้มีความอิสระ คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555) การบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ตามมาตรา 39 ให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจสู่โรงเรียนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 จึงเป็นกลยุทธ์ในการบริหาร และการจัดการศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพ และเป็นการสร้างความเข้มแข็งในการบริหารให้กับโรงเรียน ตลอดจนเป็นการพัฒนาสร้างสรรค์ กระบวนการสร้างคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ตอบสนองความต้องการพัฒนาพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติ หมวด 5 มาตรา 39 ระบุหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษาหรือโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหาร เป็นผู้รับผิดชอบสำคัญในการใช้อำนาจบริหารที่

กระจายลงมา ต้องมีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง เพื่อพัฒนาคนไทยและการศึกษาไทยให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน สอดคล้องกับการศึกษายุค Thailand 4.0 ประเทศมีแนวความคิดใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ เน้นการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Innovation) เน้นการสร้างให้คนไทยสามารถคิดเองได้ (Creative) ทำให้เกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาของไทย ตามกรอบยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) โดยสถานศึกษาต้องวางแผนงานให้รองรับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 6 ด้าน คือ ความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ การสร้างโอกาสความเสมอภาค และการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ทิศทางการพัฒนาผู้เรียนยุคไทยแลนด์ 4.0 ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างความคิดของผู้เรียนไปสู่ระดับที่ยากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จของการยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ การพัฒนาต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นทั่วไป (ตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ชาติ ภาษา คณิตศาสตร์) ความรู้รอบตัว รอบโลก สถานการณ์ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี ความรู้ข่าวสาร ความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ที่ดีที่สุด การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 เริ่มด้วยการฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนจากครูสอนเป็นพี่เลี้ยง ครูฝึก (Coach) การเรียนแบบบูรณาการ สหวิทยาการ เชื่อมโยงความรู้กับจินตนาการเปลี่ยนแปลงไปสู่ธรรมชาติให้ผู้เรียนมีทักษะที่ต้องการ เช่น การทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารที่ดี ซึ่งการจัดการศึกษาต้องสร้างความพอใจให้ผู้เรียน และทำท้ายสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอยากเรียน

แต่อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ผ่านมามีสภาพและปัญหาในการบริหารงาน 4 ด้าน (สุนัน รุ่งอรุณแสงทอง, 2561) 1) งานบริหารทั่วไป ปัญหาที่พบบมากที่สุด ได้แก่ งบประมาณในการดำเนินการไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ บุคลากรมีภาระงานมาก และขาดการติดตามสำรวจข้อมูลเด็กพิการ 2) งานจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษา พบว่า ปัญหาที่พบบมากที่สุด ได้แก่ บุคลากรในศูนย์ไม่เพียงพอ ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ ขาดเครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ ในการให้บริการ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน และขาดงบประมาณสนับสนุน 3) งานพัฒนาการศึกษา พบว่า ปัญหาที่พบบมากที่สุด ขาดงบประมาณสนับสนุน และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน 4) ปัญหาในการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย ได้แก่ ด้านผู้บริหารการศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษายังไม่เข้าใจเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

อาจมีความเห็นว่าเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นคนไร้ค่า ความจริงไม่เป็นเช่นนั้น เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อาจมีความสามารถใกล้เคียงหรือสูงกว่าเด็กทั่วไป หากได้รับการทางการศึกษาที่ถูกต้อง ด้านผู้ปกครอง ตลอดจนสังคมยังไม่เข้าใจการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองจึงไม่ส่งเด็กเข้าโรงเรียน เพราะไม่คิดว่าเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถเรียนหนังสือได้ นอกจากนั้น สังคมยังมีทัศนคติในทางลบต่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการขยายบริการทางการศึกษาพิเศษ และด้านผู้บริหารเข้าใจว่าการให้บริการทางการศึกษาพิเศษลงทุนสูง หากรัฐลงทุนให้การศึกษาแก่บุคคลเหล่านี้ให้เขาช่วยตัวเองได้ และดำรงตนอยู่ในสังคมได้ เป็นการลงทุนที่ต่ำกว่าการที่รัฐต้องจ่ายค่าเลี้ยงดูบุคคลเหล่านี้ไปตลอดชีวิต ปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้แก่ ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และด้านกระบวนการเรียนการสอน (สุเชษฐ เรือนกอน ศิริวิมล ใจงาม และบุญรักษา ตันชวเจริญรัตน์, 2555) การศึกษาพิเศษในประเทศไทย พบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคด้านการกระจายโอกาสทางการศึกษา ด้านทัศนคติของผู้บริหาร ด้านทัศนคติของประชาชน ด้านนโยบาย ยังไม่มีความชัดเจน และต่อเนื่อง ด้านขาดการติดตามผลการดำเนินงานจากผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านชุมชนและด้านผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชน มีปัญหาและอุปสรรค คือยังมองไม่เห็นถึงความสำคัญจำเป็น และคิดว่าเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรจะต้องไปเรียนที่โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะ (บุญเกิด วิเศษรินทอง, 2552) คนในชุมชนมักมองเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษว่าเป็นบุคคลที่น่าสงสาร การออกจากบ้านเพื่อไปโรงเรียนจึงเป็นการทรมานเด็ก ด้านงบประมาณและด้านรัฐ มีปัญหาและอุปสรรค ไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้ จึงยังไม่ดำเนินการจัดการเรียนร่วม จัดสรรงบประมาณยังไม่เหมาะสม และไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง (ผดุง อารยะวิญญู และสุวิทย์ พวงสุวรรณ, 2554) ด้านผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนร่วม มีปัญหาและอุปสรรค คือ ไม่แสวงหางบประมาณจาก แหล่งอื่นมาเพื่อสนับสนุนการดำเนินการ (พัชรีดา นิลสุข, 2558)

จากการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่และผู้บริหารทุกระดับต้องมีฝีมือและมีความเป็นมืออาชีพในการบริหาร ต้องสร้างภาพพจน์ใหม่ให้เป็นผู้ดำเนินการบริหารที่เป็นเลิศ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป อีกทั้ง ครู อาจารย์ บุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ทั้งภายในและภายนอก ต้องให้การสนับสนุนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานของสถานศึกษา และพัฒนาคุณภาพของตนเองให้มีความพร้อมที่จะใช้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หรือคุณภาพของสถานศึกษา ประกอบกับจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ให้บริการขนาด

ใหญ่ที่สุด มีประชากรจำนวนมาก และยังมีคนพิการในวัยเรียนอีกจำนวนมาก ที่มีความยากลำบาก ในการมารับบริการตามสิทธิ และโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน การมารับบริการที่ศูนย์หลักค่อนข้างลำบาก ต้องใช้เวลาในการเดินทางนาน เส้นทางคมนาคมลำบาก และผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จึงได้นำร่องจัดตั้งหน่วยบริการที่อำเภอสีคิ้ว และอำเภอคง เพื่อให้ผู้พิการ เข้าถึงบริการที่ใกล้บ้าน และต่อมาจึงได้ขยายการจัดตั้งหน่วยบริการและพัฒนาหน่วยบริการครบทั้ง 32 อำเภอ เพื่อกระจายการบริหารจัดการและเพิ่มพื้นที่การให้บริการกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง ถ้าในเชิงการบริหารนับว่าเป็นความท้าทายในการทำงานผู้บริหารเป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะ ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จึงสนใจศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

คำถามวิจัย

1. สภาพปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร
2. กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา มีกี่ด้าน
3. กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนา หน่วยบริการให้มีประสิทธิภาพ

2. สามารถนำกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ไปใช้สำหรับการพัฒนาหน่วยบริการให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถจัดทำข้อมูลสารสนเทศในหน่วยบริการให้เป็นปัจจุบัน เพื่อดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัด

3. ทำให้ทราบผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับความพึงพอใจต่อกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ในอนาคตมีแนวโน้มจะเปิดหน่วยบริการประจำอำเภอเพิ่ม เพื่อบริการเด็กพิการอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอื่น ๆ โดยนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางการบริหารหน่วยบริการประจำอำเภอ ในสังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

1.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

1.2 แหล่งข้อมูลที่ศึกษา

1) เอกสารที่เกี่ยวข้อง สภาพปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการ รายงานผลการปฏิบัติงานและการประเมินตนเองรายบุคคล (SAR) และรายงานการประเมินโครงการที่เกี่ยวข้อง

2) การสัมภาษณ์ (Interview) รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน และหัวหน้าเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 7 คน ครูหัวหน้า หน่วยบริการ 32 คน จำนวน 45 คน

2. การสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา

1.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

1.2 แหล่งข้อมูลที่ศึกษา

1) เอกสารที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการ รายงานผลการปฏิบัติงานและการประเมินตนเองรายบุคคล (SAR) และรายงานการประเมินโครงการที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดกรอบร่างกลยุทธ์ ประเด็นการสัมภาษณ์ (Focus group discussion) เพื่อทราบกลยุทธ์การบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จากนั้นทำร่างกลยุทธ์ความร่วมมือ โดยวิเคราะห์ประเด็นจากการสัมภาษณ์
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

2.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

2.2 แหล่งข้อมูลที่ศึกษา

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) นำกรอบร่างกลยุทธ์ มาสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา 4 กลยุทธ์ (ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม การใช้คำ สำนวน จากนั้นดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ)
- 3) ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ซึ่งเป็นครูและบุคลากรที่ไม่ได้เป็นหัวหน้าหน่วยบริการ ที่ต้องการจะพัฒนาให้เป็นหัวหน้าหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ในปีการศึกษาต่อไป โดยการเลือกแบบเจาะจง

3. ผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

3.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจต่อกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

3.2 กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา

- 1) ครอบครัวยุติแบบ เขตพื้นที่การศึกษาละ 20 ครอบครัว จำนวน 140 คน
- 2) หัวหน้าหน่วยบริการ 32 คน จาก 32 หน่วยบริการ
- 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 15 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพปัญหา หน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะ ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมคนพิการเพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาพัฒนาฝึกอบรม

ผู้พิการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จัดระบบส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล ให้บริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ ส่งเสริมการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรวมและประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด และปฏิบัติภาระหน้าที่อื่นที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หมายถึง วิธีการหรือสิ่งที่ทำให้การหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา สามารถปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการศึกษากลุ่มบริหารทั้ง 4 กลุ่มงาน ประกอบด้วย กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารทั่วไป และกลุ่มบริหารงานบุคคล

3.1 สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานตามสภาพจริงเกี่ยวกับงานวิชาการ ภายใน และภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามศักยภาพรายบุคคล

3.2 สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดตั้ง การบริหารจัดการงบประมาณ การระดมทรัพยากร ที่อยู่ในรูปแบบการวางแผนวิเคราะห์แผนงาน ตลอดจนการจัดวางเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนา การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3.3 สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารทั่วไป หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากร เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ผู้ปกครอง และผู้มาติดต่อราชการ ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งปฏิบัติงานตามภารกิจที่กำหนดขึ้น เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

3.4 สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารงานบุคคล หมายถึง การจัดแผนโครงสร้าง อัตรากำลัง การกำหนด

ตำแหน่ง การสรรหาคัดเลือก การจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติบุคลากร การจัดสวัสดิการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาบุคลากร กำกับ ติดตาม เรื่องวินัยของบุคลากรในสถานศึกษา

4. กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หมายถึง วิธีการ หรือกระบวนการทำงาน โดยการเปิดโอกาสให้บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้มีจิตศรัทธา มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

4.1 กลยุทธ์การกระจายอำนาจ หมายถึง วิธีการ หรือกระบวนการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย เขตพื้นที่ให้บริการการศึกษา 7 เขต 32 หน่วยบริการ โดยมีการกระจายอำนาจในการดำเนินการ ตัดสินใจ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

4.2 กลยุทธ์การมีส่วนร่วม หมายถึง วิธีการ หรือกระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล แก้ไข ปัญหาพร้อมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

4.3 กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี หมายถึง แนวทางการนำวิธีการต่าง ๆ ทางเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนา อำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพ

4.4 กลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม หมายถึง วิธีการ หรือกระบวนการทำงานให้บรรลุ เป้าหมาย โดยการนิเทศ ติดตาม การดำเนินงานที่ผ่านมา การปรับปรุง แก้ไข และวางแผน การปฏิบัติงานในอนาคตร่วมกัน

5. คณะกรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หมายถึง รองผู้อำนวยการ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มบริหารงาน 4 กลุ่มงาน ที่มีหน้าที่ในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของครู บุคลากร ของศูนย์การศึกษา พิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา และหัวหน้าหน่วยบริการใน 32 อำเภอ ทั้ง 32 หน่วยบริการ

6. ครู หมายถึง ครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

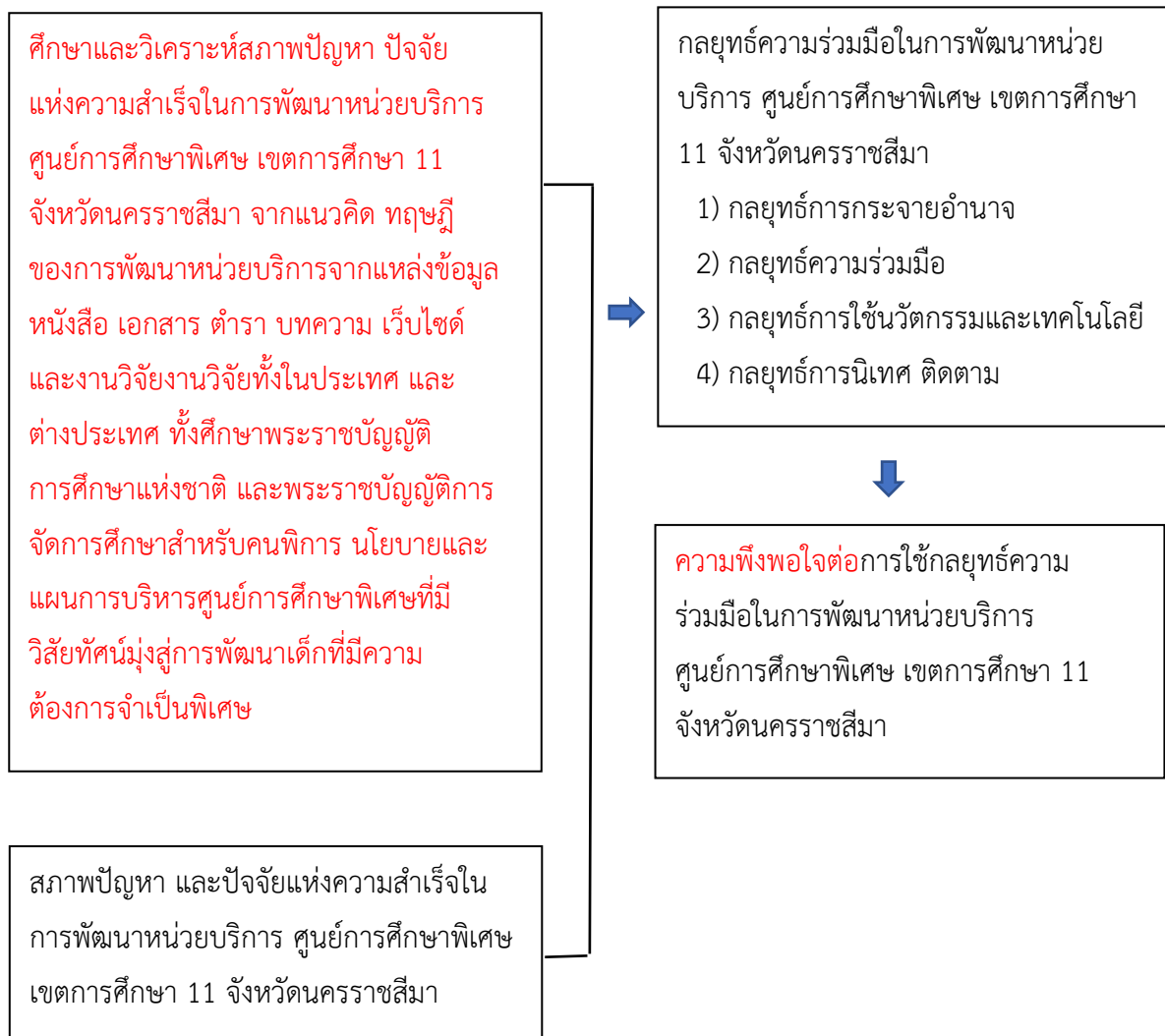
7. หัวหน้าเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีบทบาท หน้าที่ ในการ นิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติราชการ การดำเนินการจัดการเรียนการสอน ของหน่วยบริการใน 32 อำเภอ ทั้ง 32 หน่วยบริการ โดยแบ่งออกเป็น 7 เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ต่อองค์กรและต่อตัวเอง โดยอาศัยเทคโนโลยี และนวัตกรรม ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทาง ที่พึงประสงค์

8. หัวหน้าหน่วยบริการ หมายถึง ข้าราชการครูหรือพนักงานราชการที่ได้รับการแต่งตั้งจาก ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา บริหารจัดการงานหน่วยบริการ ตามบทบาทหน้าที่ การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตลอดจนการให้บริการ นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในพื้นที่หน่วยบริการ ให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามศักยภาพรายบุคคล

9. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หมายถึง สถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ มีหน่วยบริการใน 32 อำเภอ จำนวน 32 หน่วยบริการ 7 เขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งประสานความช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม การจัดการเรียนรวม ด้านการศึกษาอื่น ๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กรชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดจน ผู้มีจิตศรัทธา ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา และการให้บริการ ด้านอื่นที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เป็นไปตามเป้าหมาย ลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษา เข้าถึงบริการที่ครบทุกด้าน และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักการและแนวคิดในการพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ได้พัฒนากลยุทธ์ตามหลักการ และแนวคิดของ ญัฐยา สันตระการผล (2554) ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา (2557) เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2552) สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2559) จิณณวัตร ปะโคทั้ง (2561) ธนาชัย สุขวณิช และพรชัย อรัณยกานนท์ (2557) พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2560) และ Aguinis (2012)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นที่ศึกษาตามลำดับ ต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์
 - 1.1 ความหมายของกลยุทธ์
 - 1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของกลยุทธ์
 - 1.3 การบริหารเชิงกลยุทธ์
2. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
 - 2.1 ความหมายของการกระจายอำนาจ
 - 2.2 แนวคิดการกระจายอำนาจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ
 - 3.1 ความหมายของความร่วมมือ
 - 3.2 ความสำคัญของความร่วมมือ
 - 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ
 - 3.4 หลักการความร่วมมือ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และสารสนเทศ
 - 4.1 ความหมายของนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 4.2 ประเภทของนวัตกรรม
 - 4.3 ความสามารถทางนวัตกรรม
5. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม
 - 5.1 ความหมายของการนิเทศ ติดตาม
 - 5.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศ ติดตาม
6. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
 - 6.1 ข้อมูลทั่วไป
 - 6.2 โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
 - 6.3 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา
7. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ
 - 7.1 ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดตั้งหน่วยบริการ

- 7.2 กรอบแนวคิดในการจัดตั้งหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
- 7.3 บทบาทหน้าที่ของหน่วยบริการ
- 7.4 หลักเกณฑ์และวิธีการขอจัดตั้งหน่วยบริการ
- 8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์

แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความหมายของกลยุทธ์ ความสำคัญและประโยชน์ของกลยุทธ์ การบริหารเชิงกลยุทธ์ และองค์ประกอบของกลยุทธ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความหมายของกลยุทธ์

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและคำจำกัดความของคำว่ากลยุทธ์ไว้ต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้ว พบว่าความหมายหรือคำจำกัดความดังกล่าวไม่แตกต่างกันมากนัก กลยุทธ์ หรือ Strategy มาจากรากศัพท์ภาษากรีก คือ Strategos ซึ่งเกิดจากคำสองคำ รวมกันระหว่าง Stratos หมายถึง Army หรือ กองทัพ และ Agein หมายถึง Lead หรือ นำหน้า ความหมายโดยรวมหมายถึง Leading the total organization หรือการนำทางให้องค์กรโดยรวม (จักร ดิงศรัทีย, 2553)

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2552) ให้ความหมาย กลยุทธ์ หมายถึง การวางแผนอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในระยะยาว กลยุทธ์ขององค์กรสามารถทำได้หลาย ๆ อย่างเช่น กลยุทธ์ทางการตลาด ด้านการเงิน ด้านการผลิต ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านการประชาสัมพันธ์สิ่งเหล่านี้กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทาง แท้จริงแล้วกลยุทธ์ถือเป็นผลสุดท้ายของการวางแผนกลยุทธ์ แม้ว่าองค์กรใหญ่ ๆ มีการพัฒนากลยุทธ์มากกว่าองค์กรเล็ก ๆ แต่ทุก ๆ องค์กรต่างก็มีกลยุทธ์ของตนเองที่แตกต่าง

ณัฐยา สินตระการผล (2554) ให้ความหมายของกลยุทธ์ หมายถึง การวางแผน การดำเนินการ และควบคุมในแนวทางเชิงกลยุทธ์ ซึ่งจะให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2559) นิยามกลยุทธ์ หมายถึง วิธีการบริหารที่ทำให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งวิธีการดำเนินการหรือเทคนิคการปฏิบัติซึ่งเป็นวิธีการในการดำเนินงานไปสู่จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่ต้องการ เป็นกลวิธีซึ่งได้ผ่านการคัดเลือก ผ่านการคิดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นวิธีปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

จิณฉัตร ปะโคทัง (2561) ให้ความหมายของกลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวคิดหรือแผนงานหรือแนวทางในการทำงานที่มีความยืดหยุ่นมีเป้าหมายที่แน่ชัด โดยคำนึงถึงสถานะที่เปลี่ยนแปลงจากทั้งภายในและภายนอกองค์การ ดังนั้น ยุทธศาสตร์จึงเป็น กรอบแนวคิดใหม่และแนวทางกว้าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดแผนงานและโครงการ ในรายละเอียดได้ว่าจะทำอะไรบ้างและทำอย่างไรเพื่อนำไปสู่ผลผลิตที่สอดคล้องกับภารกิจและ เป้าหมายขององค์การ

ธนาชัย สุขวณิช และพรชัย อรัณยกานนท์ (2557) ให้ความหมายของกลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่องค์กรจะดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ภายใต้อุปสรรคและ โอกาส สภาพแวดล้อมภายนอก ทรัพยากรและความสามารถภายในองค์การ กลยุทธ์จะให้ความ เข้าใจพื้นฐานว่าองค์การจะแข่งขันอย่างไรตัวกำหนดกลยุทธ์ขององค์การมีอยู่ 3 อย่าง คือ สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายใน และวัตถุประสงค์ขององค์การ

ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา (2557) กล่าวว่า กลยุทธ์ หรือการบริหารเชิงกลยุทธ์ หรือการวางแผนเชิงกลยุทธ์ หรือการคิดอย่างกลยุทธ์ ถือได้ว่าเป็นแนวทางการบริหารเชิงระบบ ซึ่งมีความยืดหยุ่นกับการเปลี่ยนแปลง เป็นการบริหารที่ป้องกันปัญหาด้วยระบบแนวคิดที่มองไปสู่ อนาคตและมีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนเป็นแนวทางที่ครบวงจร

เพชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2560) กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง การวางแผนเพื่อนำองค์การ ไปสู่สภาพลักษณะใหม่ ก้าวสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการในอนาคต การวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นการวางแผน ในภาพรวมขององค์การทุกกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้น เป็นปัจจัยที่ชี้อนาคตขององค์การ รวมทั้งมีศักยภาพ ในการแข่งขัน และยังช่วยให้หน่วยงานสามารถพัฒนาไปในทิศทางที่ควรจะเป็นและที่สำคัญคือ การพัฒนาสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล (2560) ให้ความหมายของกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการ ที่ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อมูลสำคัญของธุรกิจที่ใช้ในการประกอบการ ตัดสินใจในการวางแผนการดำเนินงาน และควบคุมการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจว่าองค์กรสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนมีพัฒนาการ และสามารถแข่งขันในอุตสาหกรรมได้อย่าง มีประสิทธิภาพ Ackermann, and Eden (2011) นิยาม กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการดำเนินงาน ที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

Agha, Alrubaiee, and Jamhour (2012) ให้ความหมาย กลยุทธ์ หมายถึง แผนของผู้บริหารระดับสูงที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมาย ขององค์การ

Aghazadeh (2015) ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่า เป็นวิธีทาง (Means) เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว (Long-term objective)

Aguinis (2012) ให้ความหมายของกลยุทธ์ หมายถึง แผนแม่บทหรือแผนปฏิบัติการหลักขององค์กร (Comprehensive action plan) ซึ่งองค์การใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางการดำเนินงานระยะยาว รวมทั้งใช้เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยทำให้ได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน (Sustainable competitive advantage)

กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการ หรือกระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ในการบริหารตามขั้นตอนการบริหารซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์ความร่วมมือ กลยุทธ์การกระจายอำนาจ กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และกลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม

1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของกลยุทธ์

กลยุทธ์มีความสำคัญหรือมีประโยชน์ต่อองค์กรเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางขององค์กร และช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และการตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทำให้องค์กรกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์การดำเนินงานขององค์กรอย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงได้

อนิวัช แก้วจำนงค์ (2555) เสนอทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญในการบริหารกลยุทธ์ ดังนี้

1. การบริหารกลยุทธ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (Strategic management is aimed toward achieving organization wide goals) ผู้บริหารที่มีประสิทธิผลจะต้องเข้าใจเป้าหมายขององค์กรว่า ต้องการบรรลุความต้องการสูงสุดในท้องถิ่นหรือความต้องการในระดับโลก (Global)

2. การบริหารกลยุทธ์ จะเกี่ยวข้องกับผู้ได้รับประโยชน์จากองค์กร (Strategic management considers a broad range of stakeholders) ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากองค์กร (Stakeholders)

3. การบริหารกลยุทธ์นำมาซึ่งขอบเขตหลายช่วงเวลา (Strategic management entails multiple time horizons) ผู้บริหารควรศึกษาความต้องการองค์กรในระยะยาวและระยะสั้นด้วย

4. การบริหารกลยุทธ์ จะเกี่ยวข้องทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Strategic management is concerned with both efficiency and effectiveness) การใช้วิธีการ (Means) ที่มีประสิทธิภาพ (Efficiency) เพื่อบรรลุเป้าหมาย (Goals) อย่างมีประสิทธิภาพ (Effectiveness)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2559) เสนอว่าการวางแผนกลยุทธ์ควรเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร เนื่องจากองค์กรต่าง ๆ มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิดที่ว่าลักษณะองค์กรปัจจุบันเป็นระบบเปิด (Open system) ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยที่เป็นประโยชน์และสนับสนุนการ

วางแผนการดำเนินงานเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและขจัดปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดการดำเนินงานอันนำไปสู่ความล้มเหลวขององค์กร

ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา (2557) กล่าวว่า กลยุทธ์มีความสำคัญและประโยชน์ต่อองค์กร 5 ประการ ดังนี้

1. การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้องค์กรและส่วนต่าง ๆ ขององค์กรสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น
2. การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้การจัดสรรสรรพกำลังและทรัพยากรในองค์กรเป็นไปในทิศทางและลำดับความสำคัญที่ชัดเจน มีเหตุมีผล และมีความสอดคล้องกันในระหว่างส่วนย่อยต่าง ๆ ขององค์กร
3. การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้การปรับตัว หรือการขยายตัวขององค์กรเป็นไปโดยมีกรอบทิศทางที่แน่ชัด
4. การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้เป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหารและสมาชิกขององค์กรได้ตระหนักถึงโอกาส ภัยคุกคาม จุดแข็ง และจุดอ่อนขององค์กร ตลอดจนได้ทราบถึงทิศทางการดำเนินงานโดยทั่วกัน
5. การจัดการเชิงกลยุทธ์อาจช่วยเปิดโอกาสให้มีการบูรณาการความคิด การใช้ทรัพยากรและการดำเนินงานต่าง ๆ ในองค์กรในทิศทางเดียวกัน และเป็นทิศทางที่สอดคล้องกับโอกาสและภัยคุกคามในสภาพแวดล้อม

พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2560) ได้สรุปการวางแผนกลยุทธ์ มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร ดังนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์เป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้หน่วยงานพัฒนาตนเองได้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม เพราะการวางแผนกลยุทธ์ให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อมภายนอกหน่วยงานเป็นประเด็นสำคัญ
2. การวางแผนกลยุทธ์ เป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐในทุกกระดับมีความเป็นตัวเอามากขึ้น รับผิดชอบต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของตนเองมากขึ้น ทั้งนี้ เพราะการวางแผนกลยุทธ์เป็นการวางแผนขององค์กร โดยองค์กรและเพื่อองค์กรไม่ใช่เป็นการวางแผนที่ต้องกระทำตามที่หน่วยเหนือสั่งการ
3. การวางแผนกลยุทธ์ เป็นรูปแบบการวางแผนที่สอดคล้องกับการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นกระแสหลักในการบริหารภาครัฐในปัจจุบัน และสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้เตรียมออกระเบียบกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐทุกระดับมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนางานสู่มิติใหม่ของการปฏิรูปการศึกษา
4. การวางแผนกลยุทธ์เป็นเงื่อนไขหนึ่งของการจัดทำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-based budgeting) ซึ่งสำนักงบประมาณกำหนดให้ส่วนราชการและ

หน่วยงานในสังกัด จัดทำก่อนที่จะกระจายอำนาจด้านงบประมาณโดยการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินก้อนลงไปให้หน่วยงาน

5. การวางแผนกลยุทธ์ เป็นการวางแผนที่ให้ความสำคัญต่อการกำหนด กลยุทธ์ที่ได้มาจากการคิดวิเคราะห์แบบใหม่ๆ ที่ไม่ผูกติดอยู่กับปัญหาเก่าในอดีตไม่เอาข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรและงบประมาณมาเป็นข้ออ้าง ดังนั้น การวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นการวางแผนแบบท้าทายความสามารถเป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ทางเลือกใหม่ ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล (2560) กล่าวว่า การบริหารกลยุทธ์มีประโยชน์ต่อองค์กร 4 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดทิศทางขององค์กร (Set direction) กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้บริหารเกิดความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงและมีวิสัยทัศน์ต่ออนาคต ทำให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางการดำเนินงานของธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. สร้างความสอดคล้องในการปฏิบัติ (Harmony) การจัดการเชิงกลยุทธ์ให้ความสำคัญกับการกำหนด การประยุกต์ การตรวจสอบ และการควบคุมกลยุทธ์ขององค์กรในระบบที่ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญต่าง ๆ รวมเข้าด้วยกัน แนวคิดนี้ก่อให้เกิดวิสัยทัศน์และความเข้าใจร่วมกันในวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรและดำเนินการเป็นเอกภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

3. สร้างความพร้อมให้แก่องค์กร (Provide readiness) การศึกษา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการกำหนดกลยุทธ์ ช่วยให้ผู้บริหาร ผู้จัดการในส่วนต่าง ๆ และสมาชิกขององค์กรเกิดความเข้าใจในภาพรวมและศักยภาพของธุรกิจ ตลอดจนอิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมที่มีต่อองค์กร ทำให้องค์กรมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงหรือความท้าทายของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น

4. สร้างประสิทธิภาพในการแข่งขัน (Improve competitive efficiency) การจัดการเชิงกลยุทธ์จะช่วยสร้างประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขันให้แก่ธุรกิจ เนื่องจากการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ช่วยพัฒนาความสามารถของผู้บริหาร ขณะเดียวกันก็ช่วยเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพแก่สมาชิก ตลอดจนช่วยสร้างความเข้าใจและแนวทางรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและคู่แข่ง ประการสำคัญการจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจในภาพรวม ความต้องการขององค์กร และความสามารถในปัจจุบันขององค์กร จึงทำให้สามารถจัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงานและเป้าหมาย ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจดำเนินงานอย่างเหมาะสมและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

Argandona (2011) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารกลยุทธ์ ดังนี้ การบริหารกลยุทธ์จะช่วยให้ผู้จัดการทุกระดับขององค์กรได้เข้ามาทำงานร่วมกัน ทั้งในด้านการวางแผนและการนำแผนงานไปปฏิบัติ การให้ผู้จัดการทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานย่อมก่อให้เกิด

ผลประโยชน์ในเชิงพฤติกรรม (Behavioral consequences) ในแง่ของการจัดการเชิงกลยุทธ์ ที่มีคุณค่าเป็นอย่างยิ่งกล่าวคือทำให้ผู้บริหารทุกระดับเกิดความรัก ความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน พร้อมทั้งจะอุทิศตน อุทิศเวลามุ่งมั่นทำงานร่วมกัน เพื่อให้งานเดินหน้าไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสิ่งดังกล่าวเหล่านี้ไม่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้ แต่มีความหมายอย่างยิ่งในเชิงของการจัดการ ดังนั้นในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การที่ถูกต้อง จึงไม่ควรใช้เกณฑ์การประเมินผลด้านการเงิน (Financial evaluation criteria) เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรจะใช้เกณฑ์การประเมินที่ไม่ใช่การเงิน (None valuation financial criteria) อีกด้วย นั่นคือ เกณฑ์อันเกิดจากผลประโยชน์เชิงพฤติกรรม (Behavior-based effects) ดังกล่าวมาแล้ว เพราะการที่ฝ่ายบริหารระดับสูงได้ใช้มาตรการที่จะกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีพฤติกรรมในเชิงบวก ก็มีผลช่วยให้บริษัทบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการเงินเช่นเดียวกัน ดังนั้น ประโยชน์ของการจัดการเชิงกลยุทธ์นอกจากจะเพิ่มความสามารถด้านการทำกำไรแล้ว ยังมีประโยชน์ด้านพฤติกรรมบริหาร (Behavioral effects) ทำให้เกิดผลดีต่อบริษัทอย่างมาก

Ahwoi (2010) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของกลยุทธ์ ดังนี้

1. ทำให้การกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์และทิศทางในการดำเนินงานขององค์การในอนาคตชัดเจนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบด้าน
2. ทำให้การดำเนินงานทุกส่วนภายในองค์การเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน
3. ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับมีส่วนร่วมในการริเริ่มสร้างสรรค์และพัฒนาองค์การให้มีความก้าวหน้ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
4. ทำให้องค์การสามารถคาดคะเนปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและเสาะหาเทคนิควิธีในการเปลี่ยนแปลงปัญหาให้เป็นโอกาสเพื่อการดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุผลสำเร็จตรงตามเป้าหมาย
5. ทำให้ผู้บริหารทุกระดับมีวิสัยทัศน์ชัดเจนตรงกันสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบและลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน

กล่าวโดยสรุป กลยุทธ์มีความสำคัญและประโยชน์เนื่องจากช่วยให้้องค์กรมีวัตถุประสงค์และทิศทางในอนาคตที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานขององค์การสอดคล้องกับพันธกิจมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนช่วยให้้องค์กรใช้วิธีการอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความสำเร็จ

1.3 การบริหารเชิงกลยุทธ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง การบริหารเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

ณัฐยา สินตระการผล (2554) กล่าวว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 3 ประการ คือ

1. การสร้างกลยุทธ์ (Strategy formulation) ประกอบด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การพิจารณาทิศทางกลยุทธ์สำหรับอนาคตหรือวิสัยทัศน์ และการกำหนดภารกิจที่สำคัญขององค์กร

2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy implementation) หรือ (Strategy in action) เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น โครงสร้างขององค์การ ระบบการจ่ายค่าตอบแทนหรือรางวัลที่ได้รับ การจัดสรรงบประมาณ และกฎระเบียบขององค์การ นโยบาย และวิธีการปฏิบัติขององค์กร การประสานกันเพื่อทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กรที่กำหนด

3. การควบคุมกลยุทธ์ (Strategy control) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลของกลยุทธ์ให้มีกระบวนการทั้งหมดในการกำหนดงานให้เป็นตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

วัฒนา ฉิมประเสริฐ (2554) ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment analysis) ผู้บริหารหรือนักกลยุทธ์ต้องศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือสภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

2. การกำหนดทิศทางขององค์กร (Set organization direction) ผู้บริหารจะนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับการวิเคราะห์โอกาสและข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อใช้กำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร โดยที่การกำหนดทิศทางขององค์การสามารถกระทำได้ในลักษณะของการกำหนดภารกิจและตั้งเป้าหมายขององค์กร

3. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic formulation) หมายถึง การนำทิศทางขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ มาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคตขององค์กร

4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy implementation) หมายถึง การนำกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการจัดโครงสร้างบุคลากร และการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

5. การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ (Strategy evaluation and control) หมายถึง การติดตามและตรวจสอบวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทาง ปรับปรุง และพัฒนาให้กลยุทธ์ที่กำลังดำเนินอยู่เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์จริง

วศินี พิเดช (2556) กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย

1. การกำหนดทิศทางขององค์กร (Direction setting) ได้กำหนดทิศทางวิสัยทัศน์ภารกิจ ปรัชญา และวัตถุประสงค์ขององค์กร ได้กำหนดทิศทางขององค์กรจะเป็นการบ่งชี้ว่าองค์กรธุรกิจจะมุ่งหน้าไปทิศทางใด หรือสาเหตุของการดำรงอยู่ขององค์กร หรือประเภทของธุรกิจที่องค์กรดำเนินการอยู่ นอกจากนี้การกำหนดทิศทางขององค์กรจะยังมีส่วนช่วยในการแปลงวิสัยทัศน์หรือภารกิจขององค์กรให้กลายเป็นวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่มีลักษณะที่ชัดเจนขึ้น

2. การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic analysis) วิธีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยและสถานะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรและกลยุทธ์ขององค์กรเพื่อที่จะได้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งสถานะของตัวอุปกรณ์ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การจัดทำกลยุทธ์ (Strategic formulation) คือการนำข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับการกำหนดทิศทางขององค์กรและคัดเลือกกว่ากลยุทธ์ใดที่มีความเหมาะสมกับองค์กรมากที่สุดการจัดทำกลยุทธ์เป็นการกำหนดแนวทางวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุภารกิจและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy implementation) เป็นขั้นตอนการวางแผนจัดทำและคัดเลือกไว้ในดำเนินการประยุกต์ปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์การผสมที่ตั้งไว้

สมศรี คำภีระ และคณะ (2559) กล่าวว่า โดยทั่วไปกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์สามารถถูกแบ่งแยกเป็นส่วนประกอบที่แตกต่างกัน 5 ส่วน ได้แก่

1. การกำหนดภารกิจและเป้าหมายที่สำคัญขององค์กร
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่จะระบุโอกาสและอุปสรรค
3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อน
4. การกำหนดกลยุทธ์บนรากฐานจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนเพื่อที่จะแสวงหา

ประโยชน์จากโอกาสและต่อต้านอุปสรรคภายนอก

5. การดำเนินกลยุทธ์ ประกอบด้วยการออกแบบโครงสร้างองค์การและการควบคุมที่เหมาะสมที่จะนำกลยุทธ์ลงสู่การกระทำ

Babatunde, and Adebisi (2012) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic management process) ว่าเป็นแนวทางการบริหารที่เป็นระบบ โดยแต่ละส่วนจะสัมพันธ์กันในเชิงการสร้างมูลค่า (Value added) เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารกลยุทธ์สำเร็จลุล่วง แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ภายนอกและภายใน (External and internal analysis)

ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External environment)

1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal environment)

2. การกำหนดทิศทางของกลยุทธ์ (Strategic direction)

3. การสร้างกลยุทธ์ (Strategic formulation)

4. การปฏิบัติตามกลยุทธ์และการควบคุม (Strategic implementation and control)

5. การปรับกลยุทธ์ (Strategic restructuring)

กล่าวโดยสรุป การบริหารเชิงกลยุทธ์ควรประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์

Aurik, and Jonk (2014) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย

1. การกำหนดข้อความวิสัยทัศน์ ข้อความพันธกิจ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ (Formulation of vision, Mission statement, Goal & Objective) เป็นการกำหนดจุดหมาย 5 ประการ ดังนี้

1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร เป็นข้อความทั่วไปซึ่งกำหนดทิศทางข้อความภารกิจ เป็นข้อความที่กำหนดส่วนประกอบของวิสัยทัศน์ ควรอธิบายถึงรายละเอียดขององค์กร ขอบเขตของการปฏิบัติความต้องการ และค่านิยมเบื้องต้นขององค์กร

1.2 การกำหนดข้อความภารกิจ เป็นขอบเขตของงานในองค์กร ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อเป็นภาพรวมและดำเนินการวินิจฉัยออกมาเขียนเป็นเฉพาะที่เป็นเป้าหมายขององค์กรออกมา

1.3 การกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ เป็นข้อความอย่างกว้างของจุดมุ่งหมายของโรงเรียน ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุภารกิจ เป็นจุดมุ่งหมายหลักขององค์กร

1.4 การกำหนดเป้าหมาย เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการในอนาคตซึ่งองค์กรต้องพยายามให้เกิดขึ้น โดยเป็นส่วนประกอบของการวางแผนที่สำคัญเกี่ยวกับเป้าหมายในอนาคตที่องค์กรต้องการให้บรรลุถึงจุดหมาย

1.5 การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (Strategic objective) วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์เป็นข้อเฉพาะที่กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่เป็นโอกาสภายใต้สภาพแวดล้อม

2. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy formulation) หรือการวางแผนกลยุทธ์ (Strategy planning) หมายถึงการกำหนดกลยุทธ์ทางเลือก และเลือกจากทางเลือกซึ่งสามารถบรรลุจุดประสงค์เป็นแผนที่สำคัญและเป็นแผนระยะยาว

3. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy implementation) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ให้เป็นการปฏิบัติและเป็นผลลัพธ์ คือ

3.1 การกำหนดโครงสร้างขององค์กร

3.2 การจัดระบบการปฏิบัติการที่เหมาะสม

3.3 การยอมรับรูปแบบการจัดการที่เหมาะสม

3.4 การจัดวัฒนธรรมขององค์กรหรือค่านิยม

4. การประเมินผลและการควบคุมกลยุทธ์ (Evaluation and strategic control) การควบคุมเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการพิจารณาว่ากลยุทธ์ได้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ต่อการดำเนินงานหรือไม่

Armstrong (2016) กล่าวว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic analysis) เป็นพื้นฐานของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1.1 เป้าหมาย (Goal) เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic goal) เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายในการใช้ความพยายามขององค์กร เพื่อให้เป็นเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นการนำไปกำหนดสู่กลยุทธ์

1.2 การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) การบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ภายในโรงเรียนให้เหมาะสมกับโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) จากสภาพแวดล้อมภายนอกประกอบด้วย การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค สภาพแวดล้อมภายในประกอบด้วยจุดแข็งและจุดอ่อน ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ ดังนี้

1.2.1 โอกาสและอุปสรรคภายนอก คือโอกาสและอุปสรรคจากภายนอก เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านประชากรศาสตร์ ด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ด้านการเมืองและรัฐบาล แนวโน้มทางการแข่งขัน และเหตุการณ์สามารถสร้างประโยชน์และอันตรายให้กับองค์กรได้ในอนาคต โอกาสและอุปสรรคที่อยู่เบื้องหลังการควบคุมของโรงเรียนไม่สามารถควบคุมได้

1.2.2 จุดแข็งและจุดอ่อนภายในเป็นกิจกรรมที่สามารถควบคุมได้ภายในองค์กร ซึ่งทำให้มีลักษณะดีและไม่ดี ประกอบด้วย การจัดการศึกษา การเงินการบัญชี กระบวนการเรียนการสอน การปฏิบัติตามแผน การวิจัย การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบคอมพิวเตอร์มีจุดแข็งหรือจุดอ่อนเกิดขึ้น องค์กรสามารถใช้จุดแข็งกำหนดเป็นกลยุทธ์และในขณะเดียวกันก็ปรับปรุงจุดอ่อนและจุดแข็ง จะต้องเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

2. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy formulation) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ระยะยาว การวิเคราะห์กลยุทธ์ที่สมเหตุสมผล ถือเป็นเกณฑ์ 3 ระดับ คือ

2.1 กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate level strategy) เป็นกระบวนการกำหนดลักษณะทั้งหมดและจุดมุ่งหมายขององค์กร ประกอบด้วย การลงทุน การดำเนินการ การพัฒนาปรับปรุงองค์กร

2.2 กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business level strategy) เป็นกลยุทธ์ที่พยายามหาวิธีการแข่งขันในแต่ละองค์กรที่พยายามจะสร้างสิ่งต่อไปนี้

2.2.1 ข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน คือ การสร้างความแตกต่างให้เหนือคู่แข่ง เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งการปฏิบัติงานและการบริการ

2.2.2 ความเป็นผู้นำด้านต้นทุน กลยุทธ์ที่มุ่งการดำเนินงานด้วยการลงทุนที่ต่ำกว่าโดยมีเป้าหมายที่ผู้รับบริการ

2.2.3 การปรับตัวที่รวดเร็ว เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานเมื่อมีคู่แข่งที่มีลักษณะวิธีการดำเนินงานหรือบริการคล้ายคลึงกัน

2.2.4 การมุ่งที่ลูกค้ากลุ่มเล็ก เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งการดำเนินงานและบริการที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน

2.3 กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Function level strategy) เป็นการสร้างข้อได้เปรียบสำหรับการแข่งขันซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับคุณค่า (Value chain) โดยคำนึงถึงคุณค่า (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และการส่งมอบคุณค่า (Value Delivery) ให้กับผู้บริหารซึ่งมีดังนี้

2.3.1 การตลาด (Marketing) เป็นการให้บริการแก่ผู้รับบริการ

2.3.2 การปฏิบัติการ (Operation) หรือการผลิต (Production) มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติการ

2.3.3 การวิจัยและการพัฒนา (Research and development) เป็นการประสมประสานความต้องการของชุมชน

2.3.4 การบัญชี (Accounting) โดยการจัดหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ

2.3.5 การเงิน (Financial) การใช้กลยุทธ์ทางการเงินเพื่อความอยู่รอดและความคล่องตัว

2.3.6 การบริหารงานบุคคล (Human resource management) การจัดหาและการฝึกอบรมกำลังคนให้เหมาะสมกับลักษณะงาน

3. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy implementation) และการควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic control) เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ให้เป็นกลยุทธ์ที่เป็นจริงประกอบด้วย

3.1 การประสมประสาน (Integration) หมายถึง การที่บุคคลในหน่วยงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 โครงสร้างองค์กร (Organization structure) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ ต้องการช่องทางการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรซึ่งความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ซึ่งผู้บริหารจะกำหนดโครงสร้างขององค์กร

3.3 การควบคุมกลยุทธ์ (Strategic control) เพื่อติดตามการปฏิบัติงานตามแผนและการปรับปรุงแผนการพัฒนาศภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของการกระจายอำนาจ และแนวคิดการกระจายอำนาจ ดังนี้

2.1 ความหมายของการกระจายอำนาจ

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2556) นิยาม การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา หมายถึง การกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้าน

วิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จากกระทรวงศึกษาธิการไปยัง คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในรูปแบบการแบ่งอำนาจ และการมอบอำนาจการบริหารจัดการและการตัดสินใจในบางส่วนเท่านั้น เป็นการกระจายอำนาจที่ไม่ได้ขาดจากส่วนกลางทั้งหมด

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ (2552) นิยามว่าการกระจายอำนาจการปกครอง คือ การที่มีองค์กรซึ่งมีอาณาเขต มีความเป็นอิสระในการปกครองและการบริหารตนเอง มีประชาชน มีอำนาจหน้าที่มีรายได้ตามกฎหมาย รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง สามารถร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหา ชุมชน ซึ่งอาจกระทำผ่านตัวแทนของประชาชน

วสันต์ สัตยคุณ (2554) นิยาม การกระจายอำนาจว่า หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจ ที่รวมศูนย์อยู่ ณ ศูนย์รวมอำนาจหรือศูนย์กลางไปยังเขตรอบนอกที่ไม่มีอำนาจสำหรับการบริหาร หรือการปกครอง ซึ่งเป็นการนิยามการกระจายอำนาจอย่างกว้างว่าเป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบ (Transfer of responsibility) การตัดสินใจในการจัดหาและจัดสรรทรัพยากรในทางการปกครอง จากส่วนกลางไปยังส่วนล่างซึ่งรับผิดชอบในระดับพื้นที่ ซึ่งก็คือระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะป็นองค์กร ของรัฐ องค์กรกึ่งอิสระ องค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐบาล โดยมีความแตกต่างกันไปตามความ เหมาะสม

กล่าวโดยสรุป การกระจายอำนาจ เป็นการอธิบายความหมายของการกระจาย อำนาจในมิติของอำนาจรัฐเป็นหลัก เป็นการกระจายอำนาจทางปกครองจากศูนย์กลางอำนาจคือรัฐ หรือรัฐบาล โดยกระจายให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือองค์กรอื่นที่อยู่นอกระบบราชการ ในเรื่องอำนาจการตัดสินใจและอำนาจในการบริหารงานในระดับพื้นที่ปฏิบัติการ ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2563) ได้อธิบายการกระจายอำนาจทางการปกครองออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีแรกการแบ่งอำนาจการปกครอง (Deconcentrating) หมายถึงการมอบอำนาจหน้าที่ ของรัฐบาลไปให้ราชการส่วนภูมิภาค ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐบาลมอบหมายภายในพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการใช้ดุลพินิจ ตัดสินใจและริเริ่มดำเนินการได้ ภายในกรอบนโยบายที่รัฐบาลกำหนด กรณีที่สองการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง (Devolution) หมายถึง การมอบอำนาจให้ ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นการมอบอำนาจทั้งในทางการเมือง และในทางการบริหาร โดยให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่นตนเองได้

2.2 แนวคิดการกระจายอำนาจ

แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจเป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้ปกครองกันเอง สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างอิสระ การกระจายอำนาจการปกครองเป็นแนวคิดที่มีวิวัฒนาการมายาวนานและต่อเนื่องเรื่อยมา ซึ่งแนวคิดการกระจายอำนาจการปกครองนี้ เป็นผลพวงของการเมืองการปกครองของยุโรป

ในช่วงครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา โดยมีนักวิชาการ Cheema และ Rondinelli ได้แบ่งวิวัฒนาการของการกระจายอำนาจเป็น 3 ช่วง คือ (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล, 2555)

ช่วงที่ 1 วิวัฒนาการในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในช่วงนี้เป็นช่วงที่แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจมีจุดเน้นสำคัญอยู่ที่การแบ่งอำนาจ (deconcentrating) คือการกระจายอำนาจในระบบราชการ หรือเป็นการที่ราชการส่วนกลางแบ่งหรือมอบอำนาจของส่วนกลางบางส่วนให้แก่หน่วยงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีอำนาจ ในบางเรื่อง เพื่อประโยชน์ในเรื่องความคล่องตัวในการบริหารงานและการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่

ช่วงที่ 2 วิวัฒนาการในช่วงกลาง ค.ศ. 1980-1990 แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจในช่วงนี้เน้นความสำคัญที่เรื่องการเมือง การพัฒนาระบบประชาธิปไตยและระบบตลาดเสรี ซึ่งส่งผลให้บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

ช่วงที่ 3 คือนับตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 1990 จนถึงปัจจุบัน แนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจให้ความสำคัญกับความร่วมมือของประชาชนมากขึ้น โดยเป็นความร่วมมือผ่านองค์กรภาคประชาชนและกระบวนการในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเพิ่มขึ้น โดยมีเป้าหมายคือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบประชาชนในท้องถิ่น ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถูกตรวจสอบได้โดยประชาชน Ato-Arthur (2012)

วิวัฒนาการของการกระจายอำนาจที่มีการแบ่งเป็น 3 ช่วงนี้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อหลักการกระจายอำนาจที่ในช่วงแรกจะให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกให้แก่งานด้านการบริหารจนกระทั่งช่วงสุดท้ายการกระจายอำนาจถูกให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นช่องทางในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองของประชาชน และด้วยเหตุนี้ทำให้หลักการกระจายอำนาจถูกนิยามความหมายที่แตกต่างหลากหลายตามแต่บริบทของสังคมประเทศในเวลาต่อไป

3. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับความร่วมมือ

3.1 ความหมายของความร่วมมือ

ความร่วมมือ (Collaboration) ตามความหมายใน New Webster's Dictionary of the English Language หมายถึง การทำงานร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์ร่วมกับความร่วมมือ เป็นกระบวนการในความร่วมมือของประชาชน กลุ่มบุคคล และองค์กรในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน การเริ่มต้นในการสร้างความร่วมมือนั้นเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การเผชิญปัญหาาร่วมกัน การแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมุ่งหวังในผลผลิตร่วมกัน เป็นต้น ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดวิสัยทัศน์ และผลลัพธ์ในการสร้างความร่วมมือ

ขององค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น การกำหนดเป้าหมายการ บริหารจัดการบุคลากร การจัดสรร ทรัพยากร เป็นต้น (ดวงทิพย์ วิบูลย์ศักดิ์ชัย, 2555)

ศรัณยพงศ์ เทียงธรรม (2554) ได้ให้ความหมายของ ความร่วมมือ (Collaboration) หมายถึง การที่คนตั้งแต่สองคน หรือ สองหน่วยงาน/องค์กรขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและร่วมกัน ปฏิบัติภารกิจ อาจจะเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน หรือคนละเป้าหมายก็ได้ด้วยการระดมทรัพยากร ร่วมกัน ร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติและลงมือปฏิบัติ อีกทั้งมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติและ /หรือร่วมรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ ภายใต้การปฏิบัติร่วมกันดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของ

และความเป็นอิสระโดยไม่ขึ้นต่อกัน

สรุปได้ว่า ความร่วมมือ หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคลหรือองค์กรตั้งแต่ สองบุคคลหรือองค์กรขึ้นไป โดยมีการสร้างความเข้าใจร่วมกำหนดหลักการ ข้อตกลงวางแผน การทำกิจกรรม และการประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

3.2 ความสำคัญของความร่วมมือ

Kisner (1997) กล่าวว่า ความร่วมมือช่วยให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพ ของบุคลากรให้มีความตื่นตัว และผลักดันให้เกิดการปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น การปรับปรุงคุณภาพการสื่อสารระหว่างองค์กรจะช่วยให้หุ้นส่วนขององค์กรสามารถแบ่งปันข้อมูล ระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กร อีกทั้งความร่วมมือ ยังก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีความก้าวหน้าทางด้านนวัตกรรม การบริหาร ทักษะของบุคลากร การพัฒนาองค์ความรู้ การให้ความช่วยเหลือ และการจัดสร้างวัสดุอุปกรณ์และ การบริการ โดยการเชื่อมโยงทรัพยากรระหว่างองค์กร ทำให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่ใช้ งบประมาณและทรัพยากรเท่าเดิม

นอกจากนี้ความร่วมมือยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงาน Tennyson (2005) ดังนี้

1. การขยายวงกว้างของผลกระทบ (Greater Impact) เกิดการขยายวง กว้างขึ้นในการเพิ่มผลประโยชน์ต่อประชาชน ธุรกิจ หรือชุมชน การเข้าถึงประชาชน ด้อยโอกาสได้มากขึ้น
2. แหล่งทรัพยากรที่เพิ่มขึ้น (More Resources) คือ หาทุนจากกลุ่ม สาธารณชนที่มีนโยบายสอดคล้องกัน ร่วมมือกันดำเนินโครงการและเกิดมีอำนาจต่อรอง
3. มีวิธีใหม่และดีกว่า (New and Better Ways) มีนวัตกรรม วิธีการใหม่ ที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เกิดมุมมองและความท้าทาย การเข้าถึงโอกาสและความต้องการ

ความร่วมมือ

4. การกระจายความเสี่ยง (Spread Risks) จากการมีวิสัยทัศน์ การระดมทรัพยากร และความแข็งแกร่งร่วมกันของหน่วยงาน

5. การลดหรือการร่วมกันลงทุน (Reduce/Share Costs) มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของความร่วมมือทำให้เกิดการเชื่อมโยงและใช้ทรัพยากรร่วมกัน บุคลากรมีความตื่นตัวในการปฏิบัติงาน เกิดการพัฒนาตนเองและองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ

ความร่วมมือ (Collaboration) เป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ทำให้การทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีมประสบความสำเร็จ ความร่วมมือจึงเป็นคุณลักษณะที่กลุ่ม ทีม หรือองค์กรพึงปรารถนา ซึ่งหมายถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่น การร่วมมือกัน การร่วมรู้ร่วมคิด การทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสร้างบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า “ความร่วมมือ” เป็นพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของบุคคล กลุ่มบุคคล และอาจมีความหมายครอบคลุมไปถึงความร่วมมือขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย การออกแบบและการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย เพื่อนำมาทำแผนปฏิบัติการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้รวมทั้งมีการประเมินศักยภาพผลการปฏิบัติงานเพื่อนำผลมาใช้ใน การปรับปรุงงาน สมาชิกทุกคนต้องมีจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบที่จะแสวงหาวิธีการ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของตน และแสวงหาวิธีการที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ในการทำงานของตน Bardach Eugene (1998)

Rossi, Robert (1982) ให้ความหมายความร่วมมือในการทำงานขององค์กรว่า เป็นการ ทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการของบุคคล หรือความต้องการขององค์กรในการร่วมกันรับผิดชอบงาน มีการร่วมมือกันของบุคคล มีการสร้างเครือข่ายการทำงาน มีกลุ่มร่วมมือ สมาชิกมีการวิเคราะห์วิจารณ์ตนเอง และรู้สึกว่าคุณค่าได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น

Beise & Stahi (1999) ยังให้ความหมายของความร่วมมือในการทำงาน โดยเน้นความสำคัญว่า ทุกฝ่ายจะให้การช่วยเหลือกันเพื่อให้ได้ประโยชน์ร่วมกัน และสามารถทำให้ทีมคงอยู่ได้เพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน

Maruszak, Batorova (2015) เสนอว่า ความร่วมมือในการทำงานไม่ใช่กระบวนการทำงาน แต่เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของบุคคล (Human Relationship) ในการทำงานร่วมกันของบุคคล

สรุป ความร่วมมือในการทำงาน หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาปฏิบัติการทำงานร่วมกัน อาจร่วมมือกันอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

โดยอาจไม่ต้องทำวาระการประชุมร่วมกัน การทำงานร่วมกันดังกล่าวนี้ จะประกอบด้วย การวางแผนกำหนดเป้าหมาย ทำแผนปฏิบัติการดำเนินการตามที่กำหนด โดยสมาชิกทุกคน ต้องมีจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบที่จะแสวงหาวิธีการเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของตน ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สร้างพลัง และการช่วยเหลือกัน

3.4 หลักการความร่วมมือ

Kisner (1997) ได้เสนอหลักการสร้างความร่วมมือ ดังนี้

1. การทบทวนพันธกิจของหน่วยงาน (Internal Revision of Mission) การทบทวนพันธกิจของหน่วยงานเป็นการภายในเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์อันจะนำไปสู่การบรรลุพันธกิจที่ตั้งไว้
2. การเลือกสรรผู้เป็นหุ้นส่วน (Selecting Strategic Partner) การเลือกสรรผู้เป็นหุ้นส่วนนั้น ไม่ใช่ถือเอาความสะดวกเป็นหลัก แต่ต้องมุ่งเลือกคู่ดำเนินงานที่เสริมแรงกันในการประกอบกิจกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็ชนะด้วยกัน (Win-win Situation) แต่ละฝ่ายควรรู้จักแข็ง จุดอ่อน ความต้องการและทรัพยากรที่มีอยู่ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของความร่วมมือขึ้นอยู่กับระดับความเชื่อถือศรัทธาระหว่างกัน เพราะทั้งสองฝ่ายจะต้องเต็มใจที่จะใช้ข้อมูลยุทธศาสตร์สำคัญร่วมกัน
3. การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน (Goal Setting) ควรเริ่มแผนการความร่วมมือกันโดยการกำหนดเป้าหมายร่วมกันให้มีความชัดเจนและเห็นชอบร่วมกัน ในการก้าวไปสู่วัตถุประสงค์ร่วมกันภายในกรอบเวลาที่กำหนดกิจกรรมในระยะเริ่มต้นของความสัมพันธ์ระหว่างกันควรเป็นโครงการเล็ก ๆ หรือมีจุดมุ่งหมายไม่ยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งง่ายต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของทั้งสองฝ่าย และจะนำไปสู่ความเชื่อถือศรัทธา อีกทั้งยังเป็นการขจัดความรู้สึกแตกต่างของทั้งสองฝ่ายที่มีต่อกันเพื่อสร้างความมุ่งมั่นที่จะทำงานอื่น ๆ ตามแผนความร่วมมือให้สำเร็จต่อไป

4 แนวคิดเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และสารสนเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ประเภทของนวัตกรรม และความสามารถทางนวัตกรรม ดังนี้

4.1 ความหมายของนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ

การศึกษาเรื่องนวัตกรรม (Innovation) ได้มีการศึกษาและกล่าวถึงมาเป็นระยะเวลาค่อนข้างนานแล้ว แต่การให้คำนิยามหรือความหมายของนวัตกรรม ตลอดจนความเข้าใจถึงความแตกต่างกัน ตามมุมมองและภูมิหลังของนักวิชาการแต่ละคน ซึ่งก็ยังไม่สามารถกำหนด

คำยามให้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป Cowen (2011) สำหรับรากศัพท์ของคำว่า นวัตกรรม (Innovation) นั้นมาจากภาษาลาตินว่า Innovare แปลว่า ทำสิ่งใหม่ขึ้นมา

รัตนะ บัวสนธิ์ (2552) กำหนดความหมายของนวัตกรรมไว้ว่านวัตกรรม คือ สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2554) ได้กล่าวถึงความหมายนวัตกรรมในเชิงเศรษฐศาสตร์ไว้ว่า คือ การนำแนวคิดใหม่ หรือการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้ในรูปแบบใหม่ เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ รวมทั้งได้กล่าวว่า ความหมายในเชิงแคบของนวัตกรรม คือ ผลผลิตของความสำเร็จทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ร่วมกับพลวัตของกิจกรรมทางสังคม ในขณะที่ความหมายในเชิงกว้าง หมายถึง แนวความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ใหม่ต่อตัวปัจเจก หรือหน่วยที่รับเอาสิ่งเหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ การรวมเอากิจกรรมที่นำไปสู่การแสวงหาความสำเร็จเชิงพาณิชย์ การสร้างตลาดใหม่ผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการและการบริการใหม่ การทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่น โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวให้กลายเป็นโอกาส และนำไปสู่แนวคิดใหม่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม สิ่งเหล่านี้ยืนยันได้จากการสำรวจของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้ทำการสำรวจผู้บริหารระดับสูงขององค์กรที่มีนวัตกรรม โดยสรุปพบว่า ผู้บริหารระดับสูงมีความเชื่อมั่นว่า นวัตกรรมจะนำไปสู่การสร้างความมั่นคงทางการตลาด หรือการสร้างตลาดใหม่ รวมทั้งบริษัทต่าง ๆ ก็จะเห็นความสำคัญต่อการลงทุนและการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2550)

Schumacher (2010) นิยามนวัตกรรม คือ ความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งของที่เป็นสิ่งใหม่สำหรับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่นำไปใช้

Uusitalo, and Mikkola (2010) นิยามนวัตกรรม คือ ผลิตภัณฑ์ใหม่หรือกระบวนการใหม่ หรือที่ได้ทำการปรับปรุงแล้วมาใช้ในเชิงพาณิชย์เป็นครั้งแรก

OECD (2010) นิยามนวัตกรรม คือ ความสำเร็จจากการใช้ประโยชน์ของความคิดใหม่

OECD (2010) นิยามนวัตกรรมว่าเป็นสิ่งที่ต่อยอดของสิ่งประดิษฐ์ให้เข้าถึงและเป็นที่ยอมรับของตลาดในลักษณะของผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือเป็นกระบวนการใหม่ ที่มีการพัฒนาขึ้นมาใช้เป็นครั้งแรก และทำให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ

OECD (2010) นิยามนวัตกรรมว่าเป็นเรื่องของการนำความคิดไปใช้ในเชิงปฏิบัติเพื่อให้ได้สิ่งใหม่หรือกระบวนการใหม่

Gordon (2012) นิยามว่า นวัตกรรมเป็นกระบวนการของการพัฒนาความคิดใหม่

Kärkkäinen (2012) นิยามนวัตกรรมว่าเป็นการใช้ความคิด หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ในองค์กรและนวัตกรรมสามารถเป็นได้ทั้งผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ หรือเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งอาจจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเฉียบพลันหรือค่อยเป็นค่อยไป

OECD (2012) นิยามนวัตกรรมว่าเป็นผลจากการใช้ความรู้ในเรื่องตลาดใหม่ และหรือความรู้เชิงเทคนิคใหม่ ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์

Igartua, Garrigos, and Hervas-Oliver (2010) นิยามนวัตกรรม คือ การสร้างผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกระบวนการที่เป็นของใหม่

Light, and Lexchin (2012) นิยามนวัตกรรม ในแง่มุมของนวัตกรรมองค์การ หมายถึง สิ่งใหม่ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาใช้ในองค์การ และเป็นที่ยอมรับของคนในองค์การ

Norman, and Verganti (2012) นิยามนวัตกรรมว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้ประกอบการในการสร้างศักยภาพการแข่งขันในเชิงธุรกิจ และความมั่งคั่ง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ หรือจากการสร้างขึ้นใหม่ รวมทั้งเป็นการพัฒนาขึ้นจากความรู้ใหม่

Wilby (2012) นิยามนวัตกรรม คือ สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการผลิต การจัดจำหน่าย และไม่ว่าจะจะเป็นสินค้าหรือบริการ

Avvisati, Hennessy, Kozma and Vincent-Lancrin (2013) นิยามนวัตกรรมว่าเป็นเรื่องของกระบวนการแสวงหา ดำเนินงาน จัดเก็บ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากข้อมูล ในด้านการสร้างความรู้ การวิจัยและพัฒนาการผลิตการพาณิชย์ และการอยู่รอดของธุรกิจ

Hennessy, and London (2013) นิยามนวัตกรรมว่าเป็นความสำเร็จของการผสมเชื่อมโยงในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ และความคิดให้เป็นประโยชน์ในเชิงสังคมและเศรษฐกิจ

กล่าวโดยสรุป นวัตกรรม หมายถึง สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งกระบวนการและการบริการใหม่ การทำในสิ่งที่แตกต่างจากคนอื่น โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวให้กลายมาเป็นโอกาสและนำไปสู่แนวคิดใหม่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

คำว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology: IT) เน้นถึงการจัดการในกระบวนการดำเนินงานสารสนเทศหรือสารสนเทศในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่การเสาะแสวงหา การวิเคราะห์การจัดเก็บ การจัดการ และการเผยแพร่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำและความรวดเร็วทันต่อการนำมาใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ต่างกัน ดังนี้

วิโรจน์ ชัยมูล และสุพรรณษา ยวงทอง (2552) นิยามเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการนำเอาคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ซอฟต์แวร์ข้อมูลมาทำการประมวลผล และการสืบค้นหา แล้วเรียกใช้งานข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลแล้ว มีสื่อและอุปกรณ์เข้ามาช่วยในการสื่อสารข้อมูลสารสนเทศโดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

ศิรินทิพย์ แต้มทอง (2554) นิยามเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การรวบรวมองค์ประกอบต่าง ๆ (ข้อมูล การประมวลผล การเชื่อมโยงเครือข่าย) เพื่อนำเข้า (Input) สู่รูปแบบใด ๆ แล้วนำมาผ่านกระบวนการบางอย่าง (Process) ที่อาจใช้คอมพิวเตอร์ช่วยเพื่อเรียบเรียง

เปลี่ยนแปลงและจัดเก็บเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Output) คือ สารสนเทศที่สามารถใช้สนับสนุนการตัดสินใจได้

บุญธิดา สุขวิเศษ (2557) นิยามเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ และระบบงานที่ช่วยให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ โดยจะรวมถึง

1. เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งส่วนมากแล้วจะหมายถึง เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องใช้สำนักงาน อุปกรณ์โทรคมนาคมต่าง ๆ รวมทั้งซอฟต์แวร์ ทั้งแบบสำเร็จรูป และแบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในงานเฉพาะด้าน ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้จัดเป็นเครื่องมือสมัยใหม่ และใช้เทคโนโลยีระดับสูง เพื่อใช้ในงานเฉพาะด้าน

2. กระบวนการในการนำอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ข้างต้นมาใช้งาน เพื่อรวบรวม จัดเก็บประมวลผล และแสดงผลเป็นสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ต่อไป จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ การนำเอาเทคโนโลยีทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์และระบบการสื่อสารมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลจนได้สารสนเทศมาใช้งานหรือมาเผยแพร่ไปสู่ผู้อื่นโดยผ่านระบบเครือข่าย

เสกสิฐ เล่ากิจเจริญ (2558) นิยามเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทั้งปวง เพื่อจัดทำสารสนเทศไว้ใช้งาน ซึ่งประกอบไปด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคมเป็นหลัก และรวมถึงเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการจัดการและจัดเก็บข้อมูล ส่วนการสื่อสารโทรคมนาคมใช้เป็นตัวในการจัดส่งข้อมูลเผยแพร่ และเสียงออกไปเพื่อสื่อสารกัน ตลอดจนถึงแนวความคิด ระบบ วิธี เครื่องมือเครื่องใช้ทางการสื่อสารหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บประมวลผล สืบค้น และเผยแพร่สารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบสารข้อมูล และโทรคมนาคม รวมทั้งการประยุกต์ใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์เหล่านั้นในงานสารสนเทศ และงานบริการด้านอื่น ๆ

เอกราช เครือศรี (2558) เสนอว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยเทคโนโลยีสำคัญสองสาขา คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารคมนาคม โดยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะช่วยให้เราสามารถจัดเก็บบันทึก และประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ส่วนเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม ช่วยให้เราสามารถส่งผลลัพธ์ของการทำงานของคอมพิวเตอร์ไปให้ผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกลได้อย่างรวดเร็วและสะดวก

กล่าวโดยสรุป เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ จัดหา การจัดเก็บประมวลผล และเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้นำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวาง งานประยุกต์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การสร้างระบบสารสนเทศแบบต่าง ๆ มีการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ ระบบการสื่อสารโทรคมนาคมไปใช้ในหน่วยงานหรือธุรกิจต่าง ๆ มุ่งไปที่การคิดค้นอย่างสะดวก รวดเร็ว

รวมถึงการจัดทำรายงาน ตลอดจนการจัดทำผลลัพธ์ของข้อมูลให้สามารถค้นหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ประเภทของนวัตกรรม

การจำแนกประเภทของนวัตกรรม แบ่งได้หลายประเภทตามลักษณะขอบเขต และวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ การจำแนกที่พบบ่อย และมีการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงการวิจัย และการจัดการนวัตกรรมค่อนข้างมากก็จะประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ 1) การจำแนกตามเป้าหมายของนวัตกรรม (The target of innovation) แบ่งเป็น นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation) และนวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation) 2) การจำแนกตามระดับของการเปลี่ยนแปลง (The degree of change) จะแบ่งนวัตกรรมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ นวัตกรรมในลักษณะเฉียบพลัน (Radical innovation) และนวัตกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป (Incremental innovation) และการจำแนกประเภทของนวัตกรรมในลักษณะที่ 3) การจำแนกตามขอบเขตของผลกระทบ (The area of impact) จำแนกได้ 2 ประเภท คือ นวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technological innovation) และนวัตกรรมทางการบริหาร (Administrative innovation) OECD (2010) สามารถสรุปและอธิบายรายละเอียดของการจำแนกประเภทของนวัตกรรมในแต่ละลักษณะ ได้ดังนี้

1. การจำแนกตามเป้าหมายของนวัตกรรม

1.1 นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ไว้ว่า นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ คือ การพัฒนาและนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี หรือวิธีการใช้ก็ดี รวมไปถึง การปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิมที่มีอยู่ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ถือเป็น ผลผลิต (Outputs) ขององค์การหรือธุรกิจ โดยอาจจะอยู่ในรูปของตัวสินค้า (Goods) หรือการบริการ (Services) ก็ได้ Wisnioski (2012) และตัวแปรหลักที่สำคัญของการพัฒนา นวัตกรรมผลิตภัณฑ์มี 2 ตัวแปร คือ 1) โอกาสทางด้านเทคโนโลยี หมายถึง องค์ความรู้ทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เครื่องมือ อุปกรณ์ และกระบวนการที่จะทำให้สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้เกิดขึ้นได้ และ 2) ความต้องการของตลาด หมายถึง ความต้องการของผู้ใช้ที่มีความต้องการ ในผลิตภัณฑ์ใหม่นั้น และพร้อมที่จะซื้อหรือใช้ และส่งผลทำให้ผู้เป็นเจ้าของนวัตกรรมได้รับ ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจหรือสังคม Batdi (2015) เช่น บริษัทแอปเปิ้ล ที่ได้มีการพัฒนานวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ด้านการออกแบบและการสื่อสารที่เรียกว่า iPod จนทำให้สามารถเป็นที่ต้องการและ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคภายใต้รูปแบบและวิธีการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบัน ซึ่งส่งผล ให้บริษัทประสบความสำเร็จและได้รับผลประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจอย่างมากมาย เป็นต้น

1.2 นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ให้ความหมายของนวัตกรรมกระบวนการ หมายถึง การประยุกต์ใช้แนวคิด วิธีการ หรือกระบวนการใหม่ ๆ ที่ส่งผลให้กระบวนการผลิต และการทำงานโดยรวมมีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ในการออกแบบกระบวนการผลิตใหม่ เป็นต้น เสกสิฐ เล้ากิจเจริญ (2558) จากความหมายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่านวัตกรรมกระบวนการ เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงในองค์การ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือ กรรมวิธีการผลิต การจัดจำหน่าย หรือรูปแบบการจัดการองค์การ ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายที่จะนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ให้ไปถึงมือผู้บริโภคหรือผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์การ มากที่สุด Chauhan (2017) แม้ว่านวัตกรรมผลิตภัณฑ์จะถูกมองเห็นได้ชัดเจนมากกว่าแต่นวัตกรรม กระบวนการก็มีความสำคัญมากเช่นเดียวกันในการที่จะทำให้องค์การหรือธุรกิจมีความได้เปรียบ ในเชิงการแข่งขันทางธุรกิจ Cheung, and Slavin (2012) โดยนวัตกรรมกระบวนการส่วนใหญ่ จะมุ่งเน้นไปในเรื่องของการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการปรับปรุงประสิทธิภาพ การผลิตและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงกิจกรรมหรือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ องค์ประกอบในระบบ กล่าวคือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) และผลิตผล (Outputs) Cheung, and Slavin (2013) เช่น บริษัทวอลล์มาร์ท ซึ่งดำเนินธุรกิจค้าปลีก ที่สามารถ พัฒนาระบบการกระจายสินค้า และการบริหารต้นทุนการขนส่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้ สามารถจำหน่ายสินค้าได้ในราคาถูกมากกว่าคู่แข่ง และสามารถรองตลาดค้าปลีกในประเทศจีน ที่มีกำลังซื้อมหาศาล เป็นต้น

2. การจำแนกตามระดับของการเปลี่ยนแปลง

2.1 นวัตกรรมในลักษณะเฉียบพลัน (Radical innovation) เป็นนวัตกรรมที่มี ระดับความใหม่ ในลักษณะที่มีความแตกต่างไปจากกรรมวิธี และแนวคิดเดิมไปอย่างสิ้นเชิง หรือเป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงแบบถอนรากถอนโคน Clark, Tanner-Smith and Killingsworth (2016) ดังนั้น นวัตกรรมที่มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงแบบเฉียบพลัน จึงมีนัยสำคัญ มากกว่าการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิม แต่เป็นการออกแบบและใช้แนวคิดใหม่ทั้งหมดในการพัฒนา นวัตกรรม Crook, Harrison, Farrington-Flint, Tomás, and Underwood (2010) นอกจากนี้ หากพิจารณาการให้ความหมายของ D'Angelo, Rutstein, Harris, Bernard, Borokhovski, and Haertel (2014) กล่าวว่า นวัตกรรมในลักษณะเฉียบพลัน (Radical innovation) จะทำให้เกิดการ ออกแบบที่เป็นต้นแบบใหม่ของนวัตกรรม (New dominant design) รวมถึงแนวคิดของการ ออกแบบ และรายละเอียดขององค์ประกอบและโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมด้วย Higgins, Xiao, and Katsipataki (2012) ได้สรุปว่า นวัตกรรมที่มีลักษณะเฉียบพลันจะมีเพียง 10% ของนวัตกรรม ทั้งหมด ตัวอย่างนวัตกรรมที่มีลักษณะเป็นนวัตกรรมในลักษณะเฉียบพลัน (Radical innovation) เช่น กล้องถ่ายรูปแบบดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงมาจากกล้องถ่ายรูปที่ใช้ฟิล์ม โทรศัพท์ที่เกิดขึ้นแทนการ ส่งข้อความด้วยจดหมายหรือบันทึกข้อความ เป็นต้น ซึ่งนวัตกรรมในลักษณะเฉียบพลัน จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเป็นผู้นำตลาดของธุรกิจ รวมทั้งสามารถสร้างมูลค่าทางการตลาด และความอยู่รอดของธุรกิจได้มากกว่านวัตกรรมที่มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป Kulik, and Fletcher (2016)

2.2 นวัตกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป (Incremental innovation)

นวัตกรรมประเภทนี้เป็นนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจำนวนมาก และมีความถี่ในการเกิดบ่อยมากกว่า นวัตกรรมในลักษณะเฉียบพลัน โดยมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเป็นค่อยไป มีการปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นทีละเล็กละน้อย จากเทคโนโลยีหรือสิ่งที่มีอยู่เดิม Kunkel (2015) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Innovation) ว่าเป็น นวัตกรรมที่เปลี่ยนแปลงจากความเชี่ยวชาญขององค์กรหรือธุรกิจ ในเรื่องของเทคโนโลยีภายใต้ โครงสร้างหรือสถาปัตยกรรมเดิม เช่น เครื่องซักผ้าที่มีการเปลี่ยนระบบการหมุน และประสิทธิภาพ ในการซักให้มีคุณภาพมากขึ้น หรือเครื่องปรับอากาศที่มีการปรับปรุงระบบการฟอกอากาศ และการทำงานให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ทั้งนี้ก็เป็นตัวอย่างของนวัตกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ที่เห็นภาพได้อย่างชัดเจน ดังนั้นกล่าวโดยสรุปได้ว่า นวัตกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป (Incremental innovation) เป็นนวัตกรรมที่มีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยจะพัฒนาจากพื้นฐานแนวคิดหรือการออกแบบจากผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงจะมีมากน้อยเพียงไรก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และข้อมูลความต้องการของลูกค้าที่องค์กรมีอยู่ Li and Ma (2010)

3. การจำแนกตามขอบเขตของผลกระทบ

3.1 นวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technological innovation) เป็นนวัตกรรม ที่มีพื้นฐาน หรือขอบเขตของการพัฒนามาจากเทคโนโลยี โดยในปัจจุบันการพัฒนานวัตกรรม ทางเทคโนโลยีมีบทบาทและความสำคัญต่อหลาย ๆ อุตสาหกรรม ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยี ช่วยทำให้การพัฒนานวัตกรรมสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้บริโภค และสร้าง ความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นนวัตกรรมที่มีแรงผลักดันที่สำคัญ ของความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองสิ่งแวดล้อม และความเป็นอยู่ ของประชากร McNally, Ruiz-Valenzuela, and Rolfe (2016) นวัตกรรมทางเทคโนโลยีจึงเป็นได้ ทั้งนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมที่มีลักษณะเฉียบพลัน และนวัตกรรมที่มี ลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ถ้าการพัฒนาพัฒนานวัตกรรมนั้นอยู่บนพื้นฐานของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการ เปลี่ยนแปลง Morphy and Graham (2012) นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลง ของนวัตกรรมทาง เทคโนโลยียังจะส่งผลต่อรูปแบบ และระดับของการแข่งขันในเชิงธุรกิจได้อีกด้วย Motteram, Choudry, Kalambouka, Hutcheson, and Barton (2016)

3.2 นวัตกรรมทางการบริหาร (Administrative innovation) นวัตกรรมทางการ บริหารเป็นเรื่องของการคิดค้นและเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการ ตลอดจนกระบวนการจัดการองค์การ ใหม่ที่ส่งผลให้ระบบการทำงาน การผลิตการออกแบบผลิตภัณฑ์ และการให้บริการขององค์การ มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เช่น การบริหารองค์การในลักษณะโครงสร้างแบบเมตริกซ์ การใช้แนวคิด Balanced Scorecard ในการวางแผนและประเมินผลงานขององค์การ เอกราช เครือศรี (2558) การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาองค์การ การพัฒนารูปแบบการดำเนินธุรกิจในลักษณะที่เป็น

Open Business Models เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนานวัตกรรมแบบเปิด (Open innovation) ก็จัดได้ว่าเป็นลักษณะของนวัตกรรมทางการบริหาร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงานขององค์กรหรือธุรกิจให้มีประสิทธิภาพหรือประโยชน์ ในเชิงเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น Sheard, Chambers, and Elliott (2015)

กล่าวโดยสรุป นวัตกรรมทางการบริหาร เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์โดยตรง กับนโยบายโครงสร้างองค์กร ระบบ รูปแบบ และกระบวนการจัดการในองค์กร ซึ่งต่างจาก นวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมกระบวนการ Steenbergen-Hu, and Cooper (2013) ถึงแม้ว่า การจำแนก ประเภทของนวัตกรรมจะมีได้ในหลายมิติ กระบวนการที่ทำให้เกิดนวัตกรรมก็ยังสามารถพิจารณา ได้หลายมุมมองด้วย โดยหากจำแนกตามปัจจัยหลักของการเกิดนวัตกรรมซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยี และความต้องการของผู้บริโภค Strong, Torgerson, Torgerson, and Hulme (2011) ทำให้สามารถจำแนกลักษณะของกระบวนการที่ทำให้เกิดนวัตกรรม ได้ 3 ลักษณะ คือ

- 1) การผลักดันด้วยเทคโนโลยี (Technology push) กล่าวคือ การเกิดนวัตกรรม เกิดขึ้นจากความ เข้มแข็งของการลงทุน และพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2) การดึงด้วยความต้องการ ของผู้บริโภค (Demand pull) การเกิดนวัตกรรมในลักษณะนี้ เป็นการพิจารณาจากปัญหา และความต้องการของผู้บริโภคเป็นหลักและนำกลับมาสู่การสร้าง และพัฒนานวัตกรรมเพื่อ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และ 3) การผสมผสานทั้งด้านเทคโนโลยีและความต้องการ ของผู้บริโภค (Coupling) เป็นการสร้างนวัตกรรม โดยคำนึงถึงทั้งความต้องการของผู้บริโภค และ เทคโนโลยีที่มีอยู่ เพื่อพัฒนานวัตกรรม ให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคภายใต้การพัฒนา และยกระดับ เทคโนโลยีที่มีอยู่ไปพร้อม ๆ กัน Tamim, Bernard, Borokhovski, Abrami, and Schmid (2011)

4.3 ความสามารถทางนวัตกรรม

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับประเภทของนวัตกรรมดังที่ได้กล่าวข้างต้น ทำให้พบว่า ในปัจจุบันการกล่าวถึงประเภทของนวัตกรรมอาจมีความแตกต่างกันหลายรูปแบบ ตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์และการศึกษา เช่น นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม กระบวนการ นวัตกรรมในลักษณะเฉียบพลัน นวัตกรรมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป นวัตกรรม ทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการบริหาร เป็นต้น Tingir, Cavlazoglu, Caliskan, Koklu, and Intepe-Tingir (2017) อย่างไรก็ตามการศึกษาถึงความสามารถทางนวัตกรรมของผู้ประกอบการ ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีการกล่าวถึง และนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาความสามารถทางธุรกิจ ของผู้ประกอบการ โดยพบว่ามีการศึกษาใน 2 มิติ คือ ความสามารถทางนวัตกรรมระดับองค์กร (Organization's innovativeness) และความสามารถทางนวัตกรรมระดับบุคคล (Individual's innovativeness) Wouters, Van Nimwegen, Van Oostendorp, and Van Der Spek (2013) ดังนั้น การให้คำนิยามถึงความสามารถทางนวัตกรรม มีจุดเน้นที่แตกต่างกันออกไปด้วย อาทิ Schumpeter (1934) ได้เน้นกล่าวถึงความสามารถทางนวัตกรรมในส่วนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์

หรือบริการใหม่และกระบวนการผลิตใหม่ รวมถึงการใช้วิธีการทางการตลาดใหม่ให้สอดคล้องกับนวัตกรรม ในขณะที่ Zheng, Warschauer, Lin, and Chang (2016) มุ่งเน้นในเรื่องของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ รวมถึงในเรื่องของการตัดสินใจ และการกำหนดกลยุทธ์ทางนวัตกรรมงานของ OECD (2010) ได้เน้นที่การศึกษาถึงความสามารถทางนวัตกรรมในลักษณะของนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมกระบวนการด้วยเช่นกัน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงนิยามของความสามารถทางนวัตกรรมในมุมมองของ Wilby, P (2012) พบว่า มีเรื่องของมิติทางด้านเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาจากรวมกันที่ผ่านมาจะพบว่า การให้คำนิยามและการศึกษาในเรื่องความสามารถทางนวัตกรรม ก็มีมุมมองทั้งในลักษณะของผลิตภัณฑ์กระบวนการ การตลาด พฤติกรรม และกลยุทธ์ขององค์กร อย่างไรก็ตามความสามารถทางนวัตกรรมทั้ง 2 ด้านคือ ความสามารถทางนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ และความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการจะเป็นประโยชน์ต่อการเป็นผู้ประกอบการ ดังนี้

1. ความสามารถทางนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovativeness)

ความสามารถทางนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของธุรกิจในการสร้าง และใช้ความคิดใหม่ในพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ เพื่อทำให้เกิดผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจแก่ธุรกิจ Usitalo, and Mikkola, T (2010) ซึ่งต้องเกิดขึ้นจากความสม่ำเสมอในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่เข้าสู่ตลาด ช่วงเวลาที่เหมาะสมของการเข้าสู่ตลาด และความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันกับคู่แข่ง Usitalo, and Mikkola (2010) นอกจากนี้ Norman, and Verganti (2012) ยังได้ให้ความคิดในลักษณะที่ว่า ความสามารถทางนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ยังควรพิจารณาในลักษณะของความใหม่ (Newness) ความเป็นเอกลักษณ์ (Uniqueness) และความเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Originality) สามารถพิจารณาได้ทั้งจากในมุมมองของผู้บริโภคและของผู้ประกอบการ เช่น ทางด้านมุมมองของผู้บริโภค อาจพิจารณาจากคุณลักษณะของนวัตกรรม ความเสี่ยงในการใช้งาน ผลที่มีต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ส่วนในมุมมองของผู้ประกอบการ ก็อาจพิจารณาจากระดับของเทคโนโลยี และกลยุทธ์ทางการตลาดที่ใช้กับนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ของธุรกิจ Gordon (2012)

2. ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการ (Process innovativeness)

การกล่าวถึงความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการ อาจจะไม่พบเห็นบ่อยเนื่องจากโดยการศึกษาส่วนใหญ่ ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการ ถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถทางนวัตกรรมเทคโนโลยี (Technological innovativeness) เพราะนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับการใช้เครื่องจักรและวิธีการผลิต ถือเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการผลิตตัวนวัตกรรม Light, and Lexchin (2012) ดังนั้น ความสามารถทางนวัตกรรมเทคโนโลยีเป็นส่วนที่แฝงอยู่ในความสามารถทางนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และกระบวนการ โดยที่จะมีน้ำหนักเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมกระบวนการเป็นส่วนใหญ่ เพราะกระบวนการ (Process) เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีและขั้นตอนการผลิต และระบบการบริหาร ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นให้เป็นนวัตกรรม

ด้วยเทคโนโลยีใหม่ หรือนวัตกรรมทางเทคโนโลยีนั่นเอง Morphy and Graham (2012) ด้วยเหตุนี้ความสามารถทางนวัตกรรมกระบวนการจึงเป็นประเด็นที่พิจารณาถึงความสามารถในการปรับใช้เทคโนโลยีใหม่ และการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้ในกระบวนการผลิต และสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ของธุรกิจนั่นเอง Kunkel (2015)

5. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม

แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตาม ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของการนิเทศ ติดตาม ความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศ ติดตาม ดังนี้

5.1 ความหมายของการนิเทศ ติดตาม

การนิเทศ ติดตาม เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่ง ในการให้คำแนะนำและการชี้แนะช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อปรับปรุงบุคลากรดังกล่าว มีการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการ ยึดหลักเสมอภาคและความเป็นประชาธิปไตยของบุคลากรในโรงเรียน การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการหรือวิธีการหรือกิจกรรมที่บุคลากรภายในโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อปรับปรุง ส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

รัตนา นครเทพ (2552) ได้ให้ความหมายการนิเทศ ติดตาม หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ รายการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขาเอง ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555) ได้ให้ความหมายการนิเทศ ติดตาม หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูในโรงเรียนที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

รัตนา ดวงแก้ว และคณะ (2554) ได้ให้ความหมายการนิเทศ ติดตาม หมายถึง การร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ นิยามความหมายที่น่าสนใจ ดังนี้ 1) การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึง ความพยายามทุกชนิดของผู้ที่อยู่ในโรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหารลงไป ในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น 2) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อประสิทธิภาพของนักเรียน 3) การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้เกิด การปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการในโรงเรียน เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น โดยอาศัยบุคลากรของโรงเรียน

วรวรรณ ทองเหมือน (2554) ได้ให้ความหมายการนิเทศ ติดตาม หมายถึง เป็นความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการสอนหรือจัดประสบการณ์ของครู เพื่อให้การจัดประสบการณ์ตลอดจนการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สามารถ ทิมนาค (2555) ได้ให้ความหมายการนิเทศ ติดตาม หมายถึง การแนะนำช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่ครู และบุคลากรการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพและปรับปรุงการเรียนการสอน

วิจารณ์ พานิช (2556) ได้ให้ความหมายการนิเทศ ติดตาม หมายถึง กระบวนการจัดบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา

บัณฑิต มนตรานนท์ (2556) ได้ให้ความหมายการนิเทศ ติดตาม หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาให้เป็นตามวัยและศักยภาพ หรือการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้น ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน

ศุภวรรณ สัจจพิบูล (2560) ได้ให้ความหมายการนิเทศ ติดตาม หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียน ฐานะผู้นิเทศ และผู้จัดให้มีการนิเทศกับผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นบุคลากรภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

Li and Ma (2010) ได้ให้ความหมายการนิเทศ ติดตาม หมายถึง ความพยายามของผู้ทำหน้าที่ ที่จะช่วยในการให้คำแนะนำครูหรือบุคลากรอื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดความองงามในด้านวิชาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู ช่วยในการคัดเลือกแบบและปรับปรุงวัสดุประสงค์ทางการศึกษา ช่วยในการเลือกจัดสรรวัสดุอุปกรณ์การสอน ปรับปรุงวิธีการสอน และช่วยในการประเมินผลการเรียนการสอน

Cheung, and Slavin (2013) ได้ให้ความหมายการนิเทศ ติดตาม หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อนักเรียนและสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อรักษามาตรฐานหรือเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนภายใต้ระบบแบบแผนอำนวยความสะดวกแก่การเรียนการสอนให้พัฒนาดีขึ้น และมุ่งให้เกิดประสิทธิผลในการสอนเป็นสำคัญ

กล่าวโดยสรุป การนิเทศ ติดตาม หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุง การเรียนการสอนของครู เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูในโรงเรียนที่จะแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศ ติดตาม

การนิเทศ ติดตาม มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ และการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุก ฝ่ายในสถานศึกษา จะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา มีนักการ ศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศ ติดตาม ดังนี้

พาสนา ชลบุรีพันธ์ (2560) ได้ชี้ให้เห็นเหตุผลและความจำเป็นในการจัดให้มีการ นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ปัญหาหลักมี 2 ประการ คือ การนิเทศไม่ทั่วถึง รายการนิเทศไม่มีคุณภาพ ประการแรกอาศัยนิเทศจากภายนอกเมื่อขยายโรงเรียนเพิ่ม ครูเพิ่ม การนิเทศภายนอกทำไม่ทั่วถึง จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศภายในโรงเรียน
2. ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ครูดีไม่ใช่ผู้สอนดี มีความรู้มีความประพฤติดี เท่านั้น หากแต่ยังต้องบริหารเวลาเพื่อสังคม ชุมชน พัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ไม่หวังพึ่ง ไม่รอคอย พัฒนา ต้องพัฒนาการนิเทศกันเอง
3. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประสานการนิเทศภายนอกและภายใน ทั้งนี้ เพื่อให้โรงเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบรวมทั้งส่งเสริมการค้นคว้าและ วิจัยร่วม
4. ปรับปรุงงานวิชาการ ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีสภาพที่จำกัดไม่เหมือนกัน การที่คน ภายในรู้เรื่องดีที่สุดกว่าคนภายนอก จะทำให้การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปได้ อย่างรวดเร็วขึ้น
5. การยอมรับบุคคลที่จะเป็นผู้นำหรือหัวหน้าคน จะต้องให้ผู้อื่นยอมรับแม้ในการ แต่งตั้งหัวหน้าฝ่าย หรือหัวหน้าหมวด ควรคำนึงค่าคุณลักษณะด้านวิชาการ นำด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมความประพฤติเป็นแบบอย่าง เป็นครูของครู การยอมรับนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการ ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
6. ปัญหาตัวเร่งที่สำคัญ เช่น ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ สภาพการสอนที่ เปลี่ยนไป ชื่ออุปกรณ์การสอน การประเมินและผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การนิเทศ ติดตาม มีความสำคัญหรือประโยชน์หลายประการ ได้แก่ ทำให้บุคลากรเกิดการพัฒนาตนเอง มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงงานวิชาการ เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน และมีการแก้ปัญหาได้ตรงจุด

6. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ดังนี้

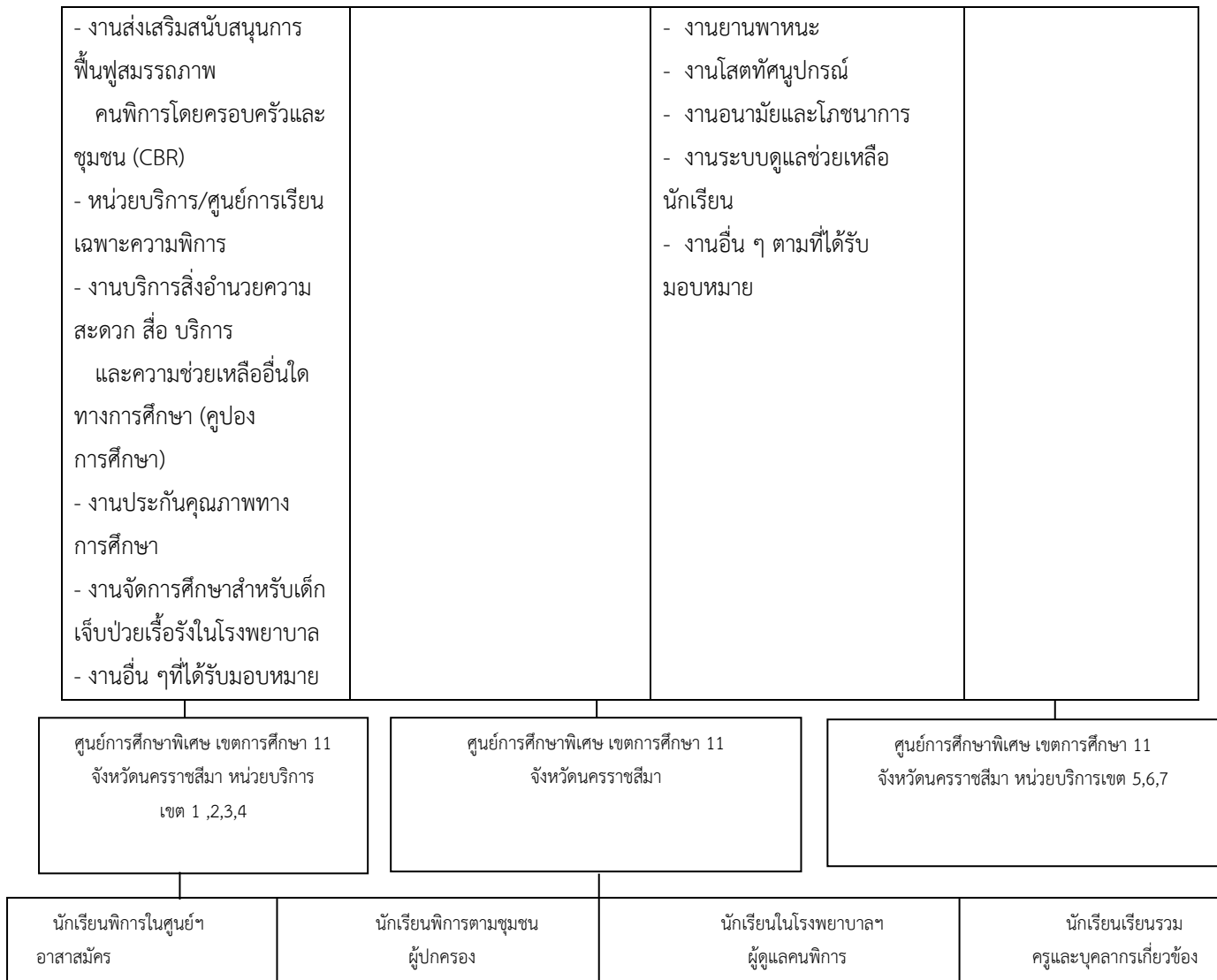
6.1 ข้อมูลทั่วไป

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา เป็นสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สนับสนุนการเรียนการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และการให้บริการช่วยด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดครูเดินสอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จัดรูปแบบการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 9 ประเภท โดยให้บริการแบบไป-กลับ และอยู่ประจำแบบหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ เตรียมความพร้อมก่อนส่งต่อโรงเรียนเรียนรวม โรงเรียนทั่วไปที่ใกล้บ้านหรือโรงเรียนเฉพาะความพิการ ผู้พิการและผู้ปกครองได้รับบริการช่วยเหลือ ด้านการศึกษา แบบหมุนเวียนวันต่อวัน จำนวน 120 คน ให้ความช่วยเหลือ นิเทศ ติดตาม การจัดการศึกษา แก่โรงเรียนเรียนรวมในเขตบริการ ให้ความรู้จัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร แก่ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการ แบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 7 เขต มีหน่วยบริการครบ 32 อำเภอ (32 หน่วยบริการ) และส่งบุคลากรออกไปปฏิบัติหน้าที่ ณ หน่วยบริการ ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทศูนย์การศึกษาพิเศษ

ปัจจุบัน นายรังสีสุทธิ สุวรรณโรจน เป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ข้าราชการครู จำนวน 38 คน พนักงานราชการ จำนวน 29 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 4 คน ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 4 คน พี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 72 คน และจำนวนนักเรียน ทั้งสิ้น 811 คน

6.2 โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

6.3 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

วิสัยทัศน์ (Vision)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา เป็นองค์กรจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา โดยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเป็นเลิศในระดับประเทศและประชาคมอาเซียน

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาระบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (EI) การเปลี่ยนผ่าน และให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน
2. พัฒนาครูและบุคลากร ผู้ดูแลคนพิการ และผู้เกี่ยวข้องให้มีองค์ความรู้ เจตคติ และทักษะในการพัฒนาคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือทางการศึกษาจากภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคนพิการ

เป้าประสงค์ (Goals)

คนพิการและครอบครัวได้รับการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปรัชญาของศูนย์ฯ

คนพิการพัฒนาได้ด้วยการศึกษา

อัตลักษณ์ของผู้เรียน

สุขภาพดี ยิ้มง่าย ทักทายเป็น

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

ภูมิทัศน์สวยงาม บริการประทับใจ ประสานงานภาคีเครือข่าย ก้าวไกล
สู่อาเซียน

กลยุทธ์การพัฒนาคูณาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคูณาผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ ผู้วิจัยนำเสนอ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นในการจัดตั้งหน่วยบริการ กรอบแนวคิดในการ จัดตั้งหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา บทบาทหน้าที่ ของหน่วยบริการ และหลักเกณฑ์และวิธีการขอจัดตั้งหน่วยบริการ ดังนี้

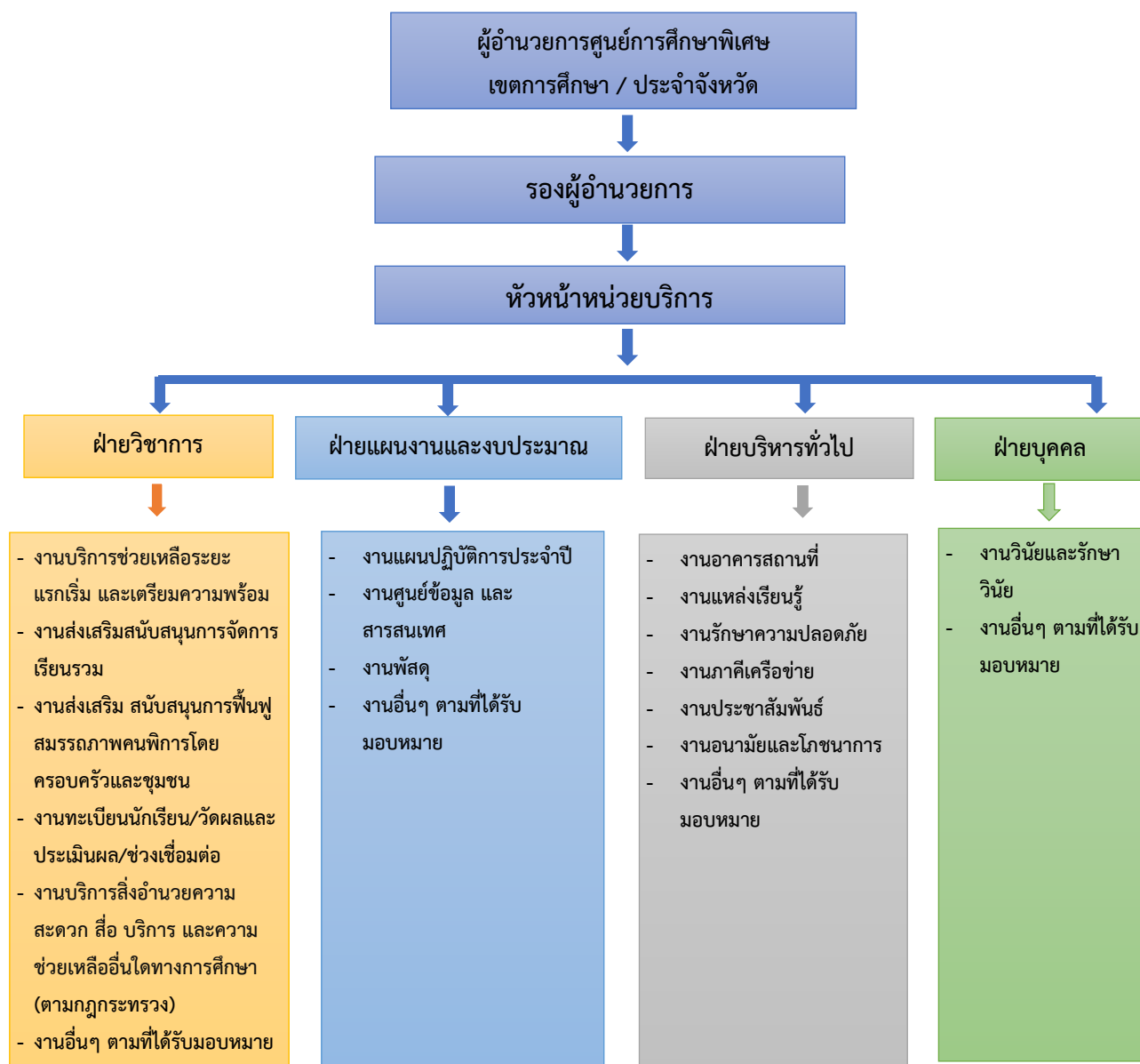
7.1 ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดตั้งหน่วยบริการ

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่พื้นที่ขนาดใหญ่ และมีอำเภอเป็นจำนวนมาก การให้บริการเด็กที่มีความจำเป็นพิเศษอย่างทั่วถึงทุกอำเภอ จึงเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยาก ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศ จัดตั้งหน่วยบริการ ครบทั้ง 32 อำเภอ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการจัดการศึกษา ในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และเตรียมความพร้อม ของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนรวม โรงเรียนเฉพาะ ความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดระบบการเปลี่ยนผ่านสำหรับคนพิการ (Transition) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการจัดการเรียนรวม จัดระบบสนับสนุนการเรียนการสอน การจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนา และฝึกอบรม ผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคน พิการโดยชุมชน (Community-based Rehabilitation : CBR) ด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ (สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ, 2559) จากสภาพการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ยังมีคนพิการในวัยเรียนเป็น จำนวนมากที่มีความยากลำบากในการเดินทางมารับบริการ การจัดตั้งหน่วยบริการเพื่อให้เด็กพิการ ในชุมชนได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียม สามารถเข้าถึงการรับบริการ ทางการศึกษาจากศูนย์การศึกษาพิเศษได้สะดวก รวดเร็ว คล่องตัว อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่ต้อง เดินทางมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา หรือศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ

7.2 กรอบแนวคิดในการจัดตั้งหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

เป็นการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียม ความพร้อมแก่คนพิการทางการศึกษา ทั้ง 9 ประเภท ที่จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ใกล้บ้าน เพื่อลดข้อจำกัด ในการเดินทางมารับบริการของเด็กพิการ ตลอดจนสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา มีโครงสร้างในการบริหารงานของหน่วยบริการ ดังนี้

โครงสร้างการบริหารงานของหน่วยบริการ

ภาพที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานของหน่วยบริการ

การปฏิบัติงานตามโครงสร้างการบริหารหน่วยบริการ แบ่งเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายวิชาการ ประกอบด้วย

1.1 งานบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม มีรายการปฏิบัติดังนี้

1.1.1 รับสมัครหรือรวบรวมข้อมูล

1.1.2 คัดกรอง ประเมินความสามารถพื้นฐาน

1.1.3 จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล/แผนให้บริการช่วยเหลือ

เฉพาะครอบครัว

1.1.4 ให้บริการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล/แผนให้บริการช่วยเหลือ

เฉพาะครอบครัวและประเมินผลการให้บริการ

1.1.5 ประมวลผล สรุป และจัดทำรายงานผลการให้บริการเพื่อนำไปปรับปรุง

พัฒนา/ส่งต่อ

1.2 งานส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรวม มีรายการปฏิบัติ ดังนี้

1.2.1 วางแผนการทำงานร่วมกับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรวม

1.2.2 กำหนดปฏิทิน การปฏิบัติงาน ร่วมกับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรวม

1.2.3 ประสานงาน/พัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาที่จัด

การเรียนรวม

1.2.4 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนิเทศ ติดตาม สถานศึกษาที่จัดการเรียนรวม

1.2.5 สรุป และรายงานผลการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรวม

1.3 งานส่งเสริม สนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน

มีรายการปฏิบัติ ดังนี้

1.3.1 รวบรวมข้อมูลวางแผน และประสานงานร่วมกับเครือข่ายที่ดูแลคนพิการ เพื่อการพัฒนาคนพิการในเขตพื้นที่บริการ

1.3.2 สร้างเจตคติเกี่ยวกับการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการให้กับครอบครัว และชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา

1.3.3 ร่วมประเมินความสามารถพื้นฐาน และร่วมจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว/แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

1.3.4 ประสานงานให้มีการบริการทางการแพทย์ การช่วยเหลือบริการบำบัดฟื้นฟู ด้านต่าง ๆ ให้แก่คนพิการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3.5 สรุปรายงานการส่งเสริม สนับสนุน การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชนเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนา

1.4 งานทะเบียนนักเรียน วัดผลและประเมินผล ส่งต่อ มีรายการปฏิบัติ ดังนี้

1.4.1 ทะเบียนนักเรียน

1.4.1.1 จัดทำทะเบียนนักเรียนหรือหลักฐานงานทะเบียนนักเรียน

- 1.4.1.2 มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบและให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนนักเรียน
- 1.4.1.3 มีข้อมูลครบถ้วนถูกต้องชัดเจนและเป็นปัจจุบัน
- 1.4.1.4 มีการจัดเก็บรักษาที่ดี ปลอดภัยและค้นหาได้สะดวก
- 1.4.1.5 นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน
- 1.4.2 การวัดผลและประเมินผล
 - 1.4.2.1 มีเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
 - 1.4.2.2 ประมวลผลและจัดทำสารสนเทศผลการเรียน
 - 1.4.2.3 นำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน
- 1.4.3 การส่งต่อ
 - 1.4.3.1 มีโครงการ/กิจกรรม หรือมีร่องรอยในการดำเนินการส่งต่อ
 - 1.4.3.2 จัดบริการส่งต่อภายใน หรือภายนอก
 - 1.4.3.3 ติดตามการส่งต่อ
 - 1.4.3.4 สรุปและรายงานผลการส่งต่อ

ที่ครบถ้วน

1.5 งานสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (ตามกฎหมายกระทรวง) มีรายการปฏิบัติ ดังนี้

- 1.5.1 ประสานการจัดการจัดหา/ผลิต สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
- 1.5.2 ชี้แจง/แนะนำการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
- 1.5.3 ประสานการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2. ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ประกอบด้วย

- 2.1 นำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติ มีรายการปฏิบัติ ดังนี้
 - 2.1.1 กำหนดผู้รับผิดชอบในการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปสู่การปฏิบัติ
 - 2.1.2 มีปฏิทินการดำเนินงาน
 - 2.1.3 ดำเนินงานตามงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย
 - 2.1.4 กำกับ ติดตามและประเมินผลงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย
 - 2.1.5 สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานตามงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย
- 2.2 งานศูนย์ข้อมูล และสารสนเทศ มีรายการปฏิบัติ ดังนี้
 - 2.2.1 กำหนดผู้รับผิดชอบ
 - 2.2.2 มีข้อมูลสารสนเทศของหน่วยบริการเป็นปัจจุบันและพร้อมใช้
 - 2.2.3 ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ

2.3 งานพัสดุ มีรายการปฏิบัติ ดังนี้

- 2.3.1 กำหนดผู้รับผิดชอบงานพัสดุของหน่วยบริการ
- 2.3.2 จัดทำทะเบียนคุมพัสดุและครุภัณฑ์ของหน่วยบริการถูกต้องและเป็นปัจจุบัน
- 2.3.3 จัดเก็บและบำรุงรักษาพัสดุ ครุภัณฑ์
- 2.3.4 นำเทคโนโลยีมาใช้ในงานพัสดุ
- 2.3.5 ตรวจสอบ กำกับติดตามดูแลการจัดทำทะเบียนพัสดุและครุภัณฑ์
- 2.3.6 รายงานการตรวจสอบพัสดุและครุภัณฑ์ประจำปีต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ

อย่างสม่ำเสมอ

3. งานบริหารงานทั่วไป

3.1 งานอาคารสถานที่ มีรายการปฏิบัติดังนี้

- 3.1.1 มีผู้รับผิดชอบดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่การให้บริการ
- 3.1.2 มีอาคารสถานที่อยู่ในสภาพที่มั่นคงปลอดภัยเหมาะสมพร้อมให้บริการ
- 3.1.3 สรุป รายงานผลการให้บริการอาคารสถานที่

3.2 งานแหล่งเรียนรู้ มีรายการปฏิบัติ ดังนี้

- 3.2.1 มีข้อมูลแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกของหน่วยบริการที่เป็นปัจจุบัน
- 3.2.2 ผู้เรียน ครอบครัว สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
- 3.2.3 รายงานผลการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้
- 3.2.4 ปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้

3.3 งานรักษาความปลอดภัย มีรายการปฏิบัติ ดังนี้

- 3.3.1 กำหนดผู้รับผิดชอบงานรักษาความปลอดภัยเป็นลายลักษณ์อักษร
- 3.3.2 มีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการป้องกันและรักษาความปลอดภัย
- 3.3.3 มีมาตรการควบคุมและติดตามการรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่

3.4 งานภาคีเครือข่าย มีรายการปฏิบัติ ดังนี้

- 3.4.1 มีข้อมูลชุมชน และภาคีเครือข่าย
- 3.4.2 ประสานส่งเสริมชุมชน และภาคีเครือข่าย
- 3.4.3 ร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน และภาคีเครือข่าย
- 3.4.4 สรุปและรายงานการร่วมกิจกรรมกับชุมชน และภาคีเครือข่าย

3.5 งานประชาสัมพันธ์ มีรายการปฏิบัติ ดังนี้

- 3.5.1 มีผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์
- 3.5.2 ดำเนินงานประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 3.5.3 สรุป รายงานผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

3.6 งานอนามัยและโภชนาการ มีรายการปฏิบัติ ดังนี้

- 3.6.1 งานอนามัย

3.6.1.1 ตรวจสอบคุณภาพนักเรียน

3.6.1.2 มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยอย่างต่อเนื่อง

3.6.1.3 สรุปและรายงานผลการส่งเสริมสุขภาพอนามัย

3.6.1.4 ปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยอย่างต่อเนื่อง

3.6.2 งานโภชนาการ

3.6.2.1 กำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบ

3.6.2.2 จัดทำรายการและอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ

อย่างเพียงพอ

3.6.2.3 จัดบริการอาหารเสริมนม

4. ฝ่ายบุคคล งานวินัยและรักษาวินัย มีรายการปฏิบัติดังนี้

4.1 มีผู้รับผิดชอบการปฏิบัติราชการ

4.2 ควบคุม ติดตามการลงเวลาปฏิบัติราชการ การลา การขออนุญาตออกนอกสถานที่ที่เป็นปัจจุบัน

4.3 จัดทำสถิติ การลา การขออนุญาตออกนอกสถานที่

4.4 สรุป รายงานผลการปฏิบัติราชการการลา การขออนุญาตออกนอกสถานที่

7.3 บทบาทหน้าที่ของหน่วยบริการ

หน่วยบริการ มีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการในพื้นที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และเตรียมความพร้อมของเด็กพิการ ที่หน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ทั้งที่บ้านและชุมชน เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนรวม โรงเรียนเฉพาะความพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ดำเนินการโดยจัดและส่งเสริม สนับสนุน การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ โดยจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Service Plan : IFSP) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) แผนการสอนรายบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) และให้บริการตามแผน จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการผู้เกี่ยวข้อง เรื่องการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการสอนรายบุคคล (IIP) ให้คำปรึกษา แนะนำ และบริการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ของเด็กพิการแต่ละประเภท ด้วยการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน/ข้อมูลทั่วไป การคัดกรองเด็กพิการทางการศึกษาตามแบบคัดกรองของกระทรวงศึกษาธิการ การประเมินศักยภาพพื้นฐานของเด็กพิการ การประเมินความก้าวหน้าการสรุปพัฒนาการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับเด็กพิการ ดำเนินการโดย ส่งเสริม สนับสนุนให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก

สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน แก่เด็กพิการ ครอบครัว สถานศึกษา และทุกภาคส่วนในพื้นที่บริการจัดให้มีการส่งเสริมการผลิตสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ การให้บริการคำปรึกษา การพัฒนาองค์ความรู้ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท

3. บริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับเด็กพิการ (Transitional services) ดำเนินการโดยประสานสถานศึกษามีการจัดการช่วงเชื่อมต่อสำหรับเด็กพิการโดยการสำรวจ จัดทำและจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานให้เด็กพิการได้รับบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจากผู้ปฏิบัติงานและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กพิการทั้งด้านการศึกษา การแพทย์ การสังคมสงเคราะห์ และการอาชีพ เช่น วินิจฉัย หรือฟื้นฟูทางการแพทย์ การเรียนรวม การสังคมสงเคราะห์ การได้รับสิทธิทางกฎหมาย และการฝึกอาชีพ เป็นต้น รวมทั้งจัดเตรียมเด็กพิการให้มีความพร้อม โดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กพิการด้านสภาพแวดล้อม ช่วงระยะเวลาในสภาพแวดล้อมหนึ่งไปสู่สภาพแวดล้อมหนึ่ง เช่น จากสถานศึกษาหนึ่งไปอีกสถานศึกษาหนึ่ง จากบ้านไปสู่สถานศึกษา/โรงพยาบาล/สถานประกอบการอื่น ๆ ตามความต้องการจำเป็นของเด็กพิการโดยจะต้องให้เด็กพิการ/ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับคณะสหวิชาชีพ เพื่อให้การส่งต่อของเด็กพิการ มีข้อจำกัดน้อยที่สุด ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพมากที่สุด

4. ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา ดำเนินการโดย ส่งเสริมสนับสนุนการให้บริการโดยคำนึงถึงความร่วมมือของครอบครัว และชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพและการให้ความช่วยเหลือเด็กพิการ การจัดกระบวนการทางการศึกษาให้สามารถเสริมสร้างศักยภาพ เพื่อสนองความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการ ต้องดำเนินการโดยการให้ครอบครัวและชุมชนเป็นแกนหลักในการดูแลเด็กพิการอย่างถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) เช่น ทักษะกล่อมเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล่อมเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะทางสังคม ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะการใช้สติปัญญา เตรียมความพร้อมทางวิชาการ และทักษะจำเป็นพิเศษเฉพาะความพิการ

5. เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิการในพื้นที่บริการ ดำเนินการโดยจัดทำฐานข้อมูล สารสนเทศ สถิติ ทะเบียนเด็กพิการ การได้รับบริการทางการศึกษา และอาชีพในพื้นที่บริการ ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาของเด็กพิการ รวบรวมแหล่งเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานที่ให้บริการสำหรับเด็กพิการในพื้นที่ ประสานและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างเจตคติ และความตระหนักร่วมในการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กพิการ

6. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรวม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ดำเนินการโดยสนับสนุนให้สถานศึกษาที่จัดการเรียนรวมทำแผนการจัดการศึกษา

เฉพาะบุคคล แผนการสอนรายบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งสนับสนุน ให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางการศึกษาได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สนับสนุนให้สถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ร่วมนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรวมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. ภาระหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

7.4 หลักเกณฑ์และวิธีการขอจัดตั้งหน่วยบริการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการจัดตั้งและยุบเลิกหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ดังนี้

ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ต้องคำนึงถึงการให้บริการแก่เด็กพิการ ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทั่วถึงและครอบคลุมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ แต่การตัดสินใจจัดตั้ง หน่วยบริการ ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำเป็นต้องประเมินศักยภาพความพร้อมของศูนย์ ในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยบริการเข้มแข็ง สามารถ ให้บริการแก่เด็กพิการ ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีคุณภาพ ฉะนั้นการพิจารณา จัดตั้งหน่วยบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ต้องคำนึงถึงเกณฑ์ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. มีเด็กพิการที่จะให้บริการทั้งไป-กลับ และที่บ้านไม่น้อยกว่า 15 คน
2. มีบุคลากรเพียงพอที่จะให้บริการประจำหน่วยบริการ
3. มีสถานที่ที่เหมาะสมพร้อมที่จะให้บริการแก่เด็กพิการที่จะขอรับบริการ
4. มีหน่วยงานเครือข่ายในพื้นที่ที่จะให้การสนับสนุนให้การดำเนินการของ หน่วยบริการพัฒนาและเข้มแข็งยิ่งขึ้น เช่น อำเภอ/เทศบาล/อบต./รพสต./สถานศึกษา
5. มีศักยภาพที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานที่หน่วยบริการ สามารถ ให้บริการได้อย่างมีคุณภาพตามหลักบริการด้านการศึกษาพิเศษ
6. ศูนย์การศึกษาพิเศษมีศักยภาพที่จะสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรที่หน่วยบริการ

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การวิจัยมี 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่ประสบผลสำเร็จภายใต้เครือข่ายความร่วมมือ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนโยบาย ในกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 คน และการสำรวจสภาพปัญหาและความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการสร้างเครือข่ายและองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบกระบวนการ สร้างเครือข่ายและองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพ การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในสถานการณ์จริง จำนวน 2 โรงเรียนและระยะ ที่ 4 การประเมินการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัด การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กร เครือข่าย 3) ขึ้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ลักษณะหรือกิจกรรม สำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย 2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการ สถานศึกษา 3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ 6) การปฏิบัติงาน ของเครือข่ายและการสะท้อนผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัด การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กร ที่สมัครใจ รวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มผู้นำชุมชน สถาบันทางศาสนา สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มศิษย์เก่าภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงพยาบาลชุมชน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยได้ดำเนินการตามกระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย ตั้งแต่การวิเคราะห์บริบท เพื่อทราบจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไปแล้วสรุปรวมจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา ของการดำเนินงานแต่ละด้าน เพื่อกำหนดเป้าหมายในการทำงาน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน มีโครงการเกิดขึ้นหลายโครงการในโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง

การดำเนินงานตามโครงการเสร็จสิ้นในหนึ่งปีการศึกษาผลการประเมินโครงการ พบว่า ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคลและบริหารทั่วไป และส่งผลกระทบต่อ นักเรียนตามข้อบ่งชี้ที่คาดหวังสูงกว่าปีที่ผ่านมา

วรรณดี นาคสุขปาน (2557) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบความร่วมมือด้านการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความร่วมมือด้านการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทยในการดำเนินการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ 2) พัฒนารูปแบบความร่วมมือด้านการศึกษาของโรงเรียน มัธยมศึกษาของประเทศไทยกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียนวิธีการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า 1) ด้านนโยบาย โรงเรียนใช้ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนด นโยบาย 2) ด้านหลักสูตร กำหนดเรื่องค่านิยมและมรดกร่วมทางวัฒนธรรมอาเซียน 3) ด้านครูผู้สอน พัฒนาคู่มือให้มีความรู้ความเข้าใจในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 4) ด้านสื่ออุปกรณ์ ทางการศึกษา จัดหาสื่อและพัฒนาสื่อเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 5) ด้านรูปแบบการจัดการเรียน การสอนมีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ 6) ด้านผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการเตรียมความพร้อมของ สถานศึกษา 7) ด้านงบประมาณมีการจัดสรรงบประมาณตามแผนงาน 8) ด้านบรรยากาศของ สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้อาเซียนศึกษา และ 9) ด้านผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน ในส่วนปัญหาพบว่า การประสานงานด้วยนโยบายยังมีน้อย หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไม่ กระจายตัว ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและขาดทักษะการใช้สื่อเพื่อการศึกษา ไร้พรหมแดน นอกจากนั้นการร่วมมือกับโรงเรียนในกลุ่มประชาคมอาเซียนยังมีน้อยงบประมาณไม่ เพียงพอ และขาดการกำหนดเป้าหมายแลกเปลี่ยนนักเรียนกับโรงเรียนในกลุ่มประชาคมอาเซียน

ชนิดา แก้วดี (2558) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานของการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา สภาพการดำเนินงานและเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงาน บุคคล และการบริหารงานทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษา พิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตาม ค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณ 2) เปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ปกครองผู้เรียน

โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ธนัท วีรธนนท์ บุญมี เณรยอด และสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบองค์การเพื่อควมมีประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อควมมีประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ และพัฒนาระบบองค์การเพื่อควมมีประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อควมมีประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารสถานศึกษา และการปฏิบัติ ความร่วมมือของชุมชน การจัดการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ และภาวะผู้นำ ของผู้บริหาร สำหรับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย คุณภาพการปฏิบัติงานของครู ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู และความเจริญงอกงามของนักเรียนหรือพัฒนาการของนักเรียน ตามลำดับ

จิระพรรณ โพนพุธ ภารดี อนันต์นาวิ และชารี มณีศรี (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียง การศึกษาปัจจัยด้านการบริหารและปัจจัยด้านทรัพยากรการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหาร และปัจจัยด้านทรัพยากรการเรียนการสอนกับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียง การศึกษาปัจจัยด้านการบริหารและปัจจัยด้านทรัพยากรการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงและสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียง จากปัจจัยด้านการบริหารและปัจจัยด้านทรัพยากรการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยด้านการบริหารและปัจจัยด้านทรัพยากรการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัจจัยด้านการบริหารกับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียง ระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 4) ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม (X₃) ความร่วมมือ (X₄) ของศูนย์การศึกษาพิเศษส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียง (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ความร่วมมือ (X₄) การทำงานเป็นทีม (X₃) ตามลำดับ 5.ปัจจัยด้านความร่วมมือ (X₄) ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม (X₃) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียง (Y) มีค่าอำนาจพยากรณ์ คิดเป็นร้อยละ 84.6

อัญชลา เกลี้ยงแก้ว บุญมี เณรยอด และสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2560) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการบริหาร การจัดการเรียนร่วม

ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และพัฒนารูปแบบการบริหาร การจัดการเรียนร่วม
 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า
 1) สภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติ
 อยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งในประเด็นย่อยและภาพรวมของด้าน ส่วนค่าเฉลี่ย ระดับความต้องการอยู่ใน
 ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งในประเด็นย่อยและภาพรวมของด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความ
 แตกต่าง ปรากฏว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้านทั้งในประเด็น
 ย่อยและภาพรวมของด้าน 2) รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัด
 กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการจัดการความพร้อมของนักเรียนและ
 บุคลากร 2) ด้านบริหารการจัดสภาพแวดล้อม 3) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 4) ด้านการ
 ประสานความร่วมมือกับชุมชน สัดส่วนในการพิจารณาค่าดัชนีความต้องการ (PNI) 3 อันดับแรก
 ของแต่ละด้าน ปรากฏว่า ด้านการจัดการความพร้อมของนักเรียนและบุคลากร ได้แก่ โรงเรียน
 มุ่งมั่น เป็นผู้นำในด้านการจัดการศึกษาสำหรับ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียน
 กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน บทบาทของบุคลากร และรูปแบบการจัดการเรียนร่วม
 และโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดการเรียนร่วมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ด้านบริหารการ
 จัดสภาพแวดล้อม ได้แก่ โรงเรียนเอื้ออำนวยต่อบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน โรงเรียน
 จัดการดูแล อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และโรงเรียนมีการประสาน
 และพัฒนาเครือข่าย การศึกษาในการจัดการเรียนร่วม ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่
 โรงเรียนมีการจัดกระบวนการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนเรียนร่วมได้เรียนรู้
 และมีโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนปกติ โรงเรียนจัดระบบการรับสมัครการจัด
 เข้าชั้นเรียนของนักเรียนเรียนร่วมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โรงเรียนมีการใช้สื่อ เทคโนโลยีวิธีการ
 ในการจัดกิจกรรมที่เป็นรูปแบบเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ ด้านการประสานความ
 ร่วมมือกับชุมชน ได้แก่ โรงเรียนมีการแต่งตั้งกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนเน้นคุณภาพการทำงาน
 และโรงเรียนใช้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กเรียนร่วมในการส่งเสริมเรียนรู้และพัฒนา

วิรัตน์ สุทัศน์ และสาธิต ทรัพย์รวงทอง (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา
 สมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษา
 พิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ
 การพัฒนาและนำเสนอแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเฉพาะ
 ความพิการกลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 การดำเนินการวิจัย มี 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของโรงเรียน
 เฉพาะความพิการกลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูจำนวน 121 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้
 แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยง 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย
 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 2 เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูการศึกษาพิเศษ

โดยจัดประชุมสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบบันทึกสนทนากลุ่ม และนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการพัฒนาสมรรถนะครูในโรงเรียนเฉพาะ ความพิการกลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความต้องการการพัฒนาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามสมรรถนะเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะหลักมีความต้องการพัฒนาสูงสุด คือ ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านบริการที่ดีด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ สมรรถนะประจำสายงาน มีความต้องการพัฒนาสูงสุด คือ ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ ของครูการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่ม 5 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ 1) การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการ จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และการให้ครูผู้สอนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นรายบุคคล 2) การสอดแทรกความเป็นประชาธิปไตย ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ให้แก่ผู้เรียน และ 3) การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึงทันต่อสถานการณ์

เอกราช สุเต็ม หยกแก้ว กมลวรรณ และมานี แสงหิรัญ (2563) ได้ศึกษา แนวทางการบริหารจัดการหน่วยบริการประจำอำเภอ กรณีศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการหน่วยบริการ ประจำอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดน่าน โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า สภาพการปฏิบัติงานในหน่วยบริการประจำอำเภออยู่ในระดับมาก และพบปัญหาดังนี้ บุคลากรขาดประสบการณ์ สื่อการเรียนการสอน ไม่เพียงพอ บุคลากรขาดความรู้ด้านบัญชี ขาด ความเข้าใจในการเขียนโครงการ สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ขาดความเข้าใจในระบบงาน ขาดบุคลากรทางกายภาพบำบัด หัวหน้างานขาดประสบการณ์แนว ทางการบริหารจัดการหน่วยบริการประจำอำเภอ สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดน่าน ดังนี้ กลุ่มบริการวิชาการ ควรมีการจัดทำแผน IEP ร่วมกับผู้ปกครองเพื่อทราบถึงความต้องการ และจัด สื่อสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ฝึกอบรมบุคลากร ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลผู้พิการ ให้เกิดองค์ ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ กลุ่มบริหารแผนงานและงบประมาณกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน อบรมพัฒนาศูนย์บริการด้านแผนงานและงบประมาณให้เกิดองค์ความรู้นำไปสู่ทักษะในการปฏิบัติงาน และนิเทศติดตามให้คำแนะนำ กลุ่มบริหารทั่วไปประสานงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ภาคเอกชน ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนาหน่วยบริการประจำอำเภอ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน สร้างองค์

ความรู้ด้านงานธุรการ กลุ่มบริการงานบุคคล วางแผนอัตรากำลัง

ของครู จัดอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ นิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

สุจินต์ สว่างศรี (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย งานวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย และ 2) พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีประสิทธิผลในประเทศไทย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูจาก 3 กลุ่มสถานศึกษา คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนเรียนร่วม จำนวน 45 คน เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมหาข้อจำกัด ภัยคุกคาม และแนวทางการแก้ปัญหา สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนโยบาย จำนวน 8 คน และระดับปฏิบัติการ จำนวน 9 คนรวม 17 คน เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล และตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปได้ของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน 9 คน ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาในประเทศไทยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายใน มีข้อจำกัดด้านโครงสร้างและนโยบายด้านการให้บริการและคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ อุปสรรคด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมายของสถานศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนเรียนร่วมทำให้ไม่สามารถจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย จัดในสถานศึกษา 3 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนเรียนร่วมองค์ประกอบของสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มี 8 ด้าน 34 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความเป็นมืออาชีพ 7 ตัวชี้วัด 2) การมีส่วนร่วม 4 ตัวชี้วัด 3) การคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียน 2 ตัวชี้วัด 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 5 ตัวชี้วัด 5) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอน 3 ตัวชี้วัด 6) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2 ตัวชี้วัด 7) ด้านการให้บริการทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ 8 ตัวชี้วัดและ 8) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3 ตัวชี้วัด ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้องและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Kim (2013) ได้ศึกษากลยุทธ์และแนวทางการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษ : การศึกษาแบบกำหนดขอบเขต ผลการศึกษาสรุปว่ามีคำถามว่าจะมีการศึกษาพิเศษแยกต่างหากหรือไม่ ไม่เอื้ออำนวยต่อบริบทของนโยบายในปัจจุบัน และวาระที่สำคัญกว่านั้น คือการที่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่รวมผู้เรียนทุกคน รายงานพิจารณาว่ากลยุทธ์ต่าง ๆ ระบุว่าจากการทบทวนมีศักยภาพในการยกระดับความสำเร็จอาจเป็นประโยชน์จัดอยู่ในแบบที่สามารถใช้สร้างการตอบสนองแบบหลายแนวทางต่อการสอนนักเรียนได้ด้วยความต้องการด้านการศึกษาพิเศษ รายงานประกอบด้วยคำแนะนำสำหรับการวิจัยเพิ่มเติม ระยะเวลาที่สองของการวิจัยนี้โปรแกรมควรเกี่ยวข้องกับงานการพัฒนาที่เป็นระบบและระยะยาวในไซต์งานต่าง ๆ และการตั้งค่าใช้จ่ายซึ่งช่วยให้สามารถตรวจสอบผลกระทบของนวัตกรรมต่อผลสัมฤทธิ์ การวิจัยดังกล่าว มีความจำเป็นต่อการพัฒนาความรู้ด้านการเรียนการสอน และเพื่อทำความเข้าใจว่าการนำวิธีการสอนแบบผสมผสานไปใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างไร และเพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน โครงการวิจัยดังกล่าว ควรตรวจสอบการเรียนการสอนตามความเป็นจริงเนื่องจากจะต้องคำนึงถึงวิธีการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับหลากหลายสถานการณ์ที่พวกเขาเผชิญ

Elsa Cardenas-Hagan (1997) ได้ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การกำกับดูแลตนเอง สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ การพัฒนากลยุทธ์การกำกับดูแลตนเอง (SRSD) เป็นรูปแบบการสอนที่เป็นที่ยอมรับและผ่านการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วน ในบทความนี้ เราจะพูดถึงเหตุผลและขั้นตอนในการดำเนินการ เรายังจัดเตรียมข้อมูลเชิงปฏิบัติเพื่อใช้ในการสอน และประเมินการสอนกลยุทธ์ บทความนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้กับนักการศึกษาของครู เนื่องจากช่วยให้ครูในอนาคตพัฒนาความรู้ด้านการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับวิธีการนำกลยุทธ์การสอนไปใช้ในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

Ostrow (2002) ได้ศึกษาความร่วมมือทางสังคม ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการศึกษาระดับประถมศึกษาภาคปกติในเนเธอร์แลนด์ การศึกษานี้กล่าวถึงความร่วมมือทางสังคมของนักเรียนรุ่นเยาว์ (ระดับ หนึ่งถึงสาม) ที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปของดัตช์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นสำคัญอยู่ที่สี่ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือทางสังคม : มิตรภาพ/ความสัมพันธ์ การติดต่อ/ปฏิสัมพันธ์ การรับรู้ตนเองทางสังคมของนักเรียน และการยอมรับจากเพื่อนร่วมชั้น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษส่วนใหญ่มีระดับความร่วมมือทางสังคมที่น่าพอใจ อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่ไม่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษส่วนใหญ่ประสบปัญหาในความร่วมมือทางสังคม โดยทั่วไป นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะมีเพื่อนจำนวนน้อยกว่ามากและเป็นสมาชิกของกลุ่มย่อยที่เหนียวแน่นน้อยกว่าเพื่อนทั่วไป นอกจากนี้ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นน้อยลง มีปฏิสัมพันธ์กับครูมากขึ้น และได้รับการยอมรับน้อยกว่านักเรียนที่ไม่มีความต้องการพิเศษ การรับรู้ตนเองทางสังคม ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบ

ระหว่างนักเรียนที่มีความทุพพลภาพประเภทต่าง ๆ เกี่ยวกับความร่วมมือทางสังคม 4 หัวข้อ ไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญ

Gagne (1988) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการศึกษารายบุคคล : เราเคยไปที่ไหนมาแล้วและเราควรไปที่ไหนในตอนนี้ มีนักเรียนที่มีความพิการมากกว่า 6.6 ล้านคนในโรงเรียนรัฐบาลของสหรัฐอเมริกาที่ได้รับบริการการศึกษาพิเศษ ซึ่งหมายความว่า มี 6.6 ล้านโปรแกรมการศึกษารายบุคคล (IEP) ที่ได้รับการพัฒนาและกำลังดำเนินการในเวลาใดก็ตาม IEP แต่ละรายการแสดงถึงต้นทุนที่แท้จริงในโอกาสทางการศึกษา การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและโรงเรียน เวลา และการจัดสรรทรัพยากร จากข้อมูลนี้ สิ่งสำคัญคือต้องตรวจสอบสิ่งที่เราได้เรียนรู้จากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา IEP และเริ่มกำหนดทิศทางใหม่สำหรับการวิจัย และการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา IEP การทบทวนวรรณกรรมนี้ตรวจสอบการศึกษาวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์และมีการทบทวนโดยเพื่อนซึ่งได้ตรวจสอบการพัฒนา IEP นับตั้งแต่การอนุมัติพระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความทุพพลภาพ (IDEA) อีกครั้งในปี 1997 การทบทวนสรุปด้วยการอภิปรายว่าการค้นพบจากการวิจัยก่อนหน้านี้เกี่ยวกับการพัฒนา IEP สามารถแจ้ง วาระการวิจัยในอนาคต แนวปฏิบัติของนักการศึกษา และนโยบายของรัฐบาลกลางและรัฐได้อย่างไร

Rosenkoetter & Sharon (1997) ได้ศึกษาวิธีการสอน กลยุทธ์ และแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับเด็กเล็กที่ต้องการการศึกษาพิเศษ วัตถุประสงค์การสอนในการศึกษาพิเศษแตกต่างจากในห้องเรียนทั่วไป โปรแกรมการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ ความสำเร็จ และความก้าวหน้าของแต่ละคน ดังนั้น การสอนในห้องเรียนการศึกษาพิเศษและห้องทรัพยากรในโรงเรียนแบบเรียนรวมจะต้องเฉพาะเจาะจง ชัดเจน และเป็นรายบุคคล การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการใช้วิธีการสอน กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในห้องทรัพยากรของโรงเรียนแบบเรียนรวม และเพื่อหารือเกี่ยวกับความเหมาะสมและคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการทบทวนวรรณกรรม การศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้ระบบสามเหลี่ยมของการรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการสังเกต ผู้เข้าร่วมเป็นครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ครูสอนพิเศษ และครูในอนาคตศึกษาพิเศษ 120 คน การศึกษาได้พิจารณาข้อเสนอแนะเชิงจริยธรรมการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยพบว่า ข้อมูลที่รายงานด้วยตนเองแสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมมีความสนใจในผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก และใช้วิธีการ เทคนิค และกลยุทธ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ แต่ข้อมูลการสังเกตไม่ได้รับการยืนยัน การศึกษาครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อนโยบายการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของการประเมินครูและความแตกต่างระหว่างประสิทธิผลการสอนทั่วไปและการสอนพิเศษ

Koontz and Weirich (2010) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบโต้ตอบที่ปรับปรุงการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือและการรวมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในระดับมัธยมศึกษาทั่วยุโรป การลงทะเบียนนักเรียนที่มีความต้องการด้านการศึกษาพิเศษในห้องเรียนปกติเพิ่มขึ้น แม้ว่า

จะไม่ได้หมายถึงการเข้าถึงประสบการณ์การศึกษาคุณภาพสูงเสมอไป ในบริบทนี้ การศึกษาแบบเรียนรวมได้รับการปรับปรุงในระบบการศึกษาส่วนใหญ่ แต่การนำไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จยังคงมีอยู่อย่างจำกัดและกลายเป็นความท้าทายในหลายประเทศ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เมื่อมีการแยกจากกันเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบ่งชี้แนวโน้มการปฏิบัติด้านการศึกษาที่คำนึงถึงศักยภาพ ในการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ภายในกลุ่มนักเรียนที่ต่างกันได้แสดงให้เห็นแล้วว่ามีส่วนสนับสนุนการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการศึกษานี้ เราวิเคราะห์กรณีของโรงเรียนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนวาเลนเซีย (สเปน) ซึ่งให้ความรู้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษพร้อมกับเพื่อนที่กำลังพัฒนาโดยทั่วไป และมีลักษณะเฉพาะด้วยบริบทแบบรวม การวิเคราะห์มุ่งเน้นไปที่กลยุทธ์การศึกษาสามแบบที่นำไปใช้ในโรงเรียนและผลกระทบ ต่อการปรับปรุงการศึกษาและการรวมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ :

(1) การสอนร่วม (2) กลุ่มแบบโต้ตอบ (3) การรวบรวมวรรณกรรมเชิงโต้ตอบ ข้อมูลเชิงคุณภาพได้มาจากการสนทนากลุ่มกับครู เรื่องราวชีวิตในการสื่อสารกับนักเรียน และญาติ การสังเกต การสื่อสารของกลยุทธ์การศึกษาทั้งสามและการวิเคราะห์เอกสาร ผลการวิจัยแสดงให้เห็นการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือของนักเรียน ตลอดจนการปรับปรุงการรวมโดยรวมของนักเรียนเหล่านี้ในโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุเป้าหมาย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 146 คน
2. ผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 807 คน (ข้อมูล ณ 31 มีนาคม 2562)

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่

1. ครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 45 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน และหัวหน้าเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 7 คน ครูหัวหน้าหน่วยบริการ 32 คน
2. ผู้ปกครองนักเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 140 ครอบครัว 140 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (ครอบครัว ต้นแบบ)
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การศึกษากลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างการดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จการพัฒนา หน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ คณะกรรมการบริหาร ครู และบุคลากร ของศูนย์การศึกษาพิเศษแบบเจาะจง (In dept interview)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความสอดคล้องสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ความสอดคล้องสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจหลัง การใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการดำเนินการวิจัย ได้แก่

- สมุดบันทึกการปฏิบัติงานประจำวัน
- สมุดบันทึกประชุม
- แบบสังเกต

3. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

3.1 การสร้างและตรวจสอบแบบสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหาร ครู และบุคลากร ของศูนย์การศึกษาพิเศษแบบเจาะจง (In dept interview)

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.1.2 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและปัจจัยแห่ง ความสำเร็จของการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

3.1.3 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือสัมภาษณ์

1) ศึกษาความหมาย ความสำคัญ ความเป็นมา แนวคิด ประโยชน์และ สภาพปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

2) ร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

ได้แก่ สภาพปัญหาของหน่วยบริการ และปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

3) การตรวจสอบเครื่องมือ ดำเนินการโดย นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความสมบูรณ์ครอบคลุมของคำถาม สัมภาษณ์ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

3.2 การสร้างและตรวจสอบแบบสอบถามสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

3.2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม

3.2.2 ศึกษาวิธีการ หลักการ ทฤษฎีสภาพความสอดคล้องสภาพการจัดการบริหาร หน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

3.2.3 จัดทำแบบสอบถามสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษา พิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มบริหาร วิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารทั่วไป และกลุ่มบริหารงบประมาณ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถามแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประมาณ ค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการอยู่ใน ระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการอยู่ใน ระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการอยู่ใน ระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการอยู่ใน ระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการอยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

3.2.4 การสร้างและการหาประสิทธิภาพของแบบสอบถาม

1) ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี วรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ

2) กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามเป็นคำถามแบบ มาตรวัดประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967)

3) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของประเด็นคำถาม โครงสร้างของเนื้อหาความถูกต้องเหมาะสมของภาษา และทำการปรับปรุงแก้ไข

4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์และเหมาะสม ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00 ทุกข้อ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด

5) นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับกรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ และครอบครัวต้นแบบ ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990) ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

6) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

4.1 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

4.1.1 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จากแนวคิด ทฤษฎีของการพัฒนาหน่วยบริการจากแหล่งข้อมูล หนังสือ เอกสาร ตำรา บทความ เว็บไซต์ และงานวิจัย งานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ทั้งศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาพิเศษ นโยบายและแผนการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีวิสัยทัศน์มุ่งสู่การพัฒนาเด็กที่มีความจำเป็นพิเศษ

4.1.2 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมาจากการสัมภาษณ์

1) กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 45 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน หัวหน้ากลุ่มงาน จำนวน 4 คน และหัวหน้าเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 7 คน ครูหัวหน้าหน่วยบริการ 32 คน

2) ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับสภาพปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์คณะกรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กับกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา จำนวน 45 คน

4.2 การศึกษาความสอดคล้องสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

4.2.1 การศึกษาความสอดคล้องสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมาจากแนวคิด ทฤษฎีของการพัฒนาหน่วยบริการ จากแหล่งข้อมูล หนังสือ เอกสาร ตำรา บทความ เว็บไซต์ และงานวิจัยงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4.2.2 การศึกษาความสอดคล้องสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จากแบบสอบถาม

1) กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ

ความสอดคล้องสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการรับและส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และบางส่วนใช้ Google form

4.3 การสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

4.3.1 จัดทำ (ร่าง) กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ

1) แหล่งข้อมูลที่ศึกษา

1.1) เอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

1.2) ผลการวิจัยความสอดคล้องสภาพการจัดการบริหารหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

1.3) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยใช้แบบวิเคราะห์ และแบบบันทึกกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

1.3.1) การสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนา หน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการดังนี้

(1) ศึกษาความหมาย ความสำคัญ ความเป็นมา แนวคิด ประโยชน์ของกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

(2) ร่างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งออกเป็น 4 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การกระจายอำนาจ กลยุทธ์ความร่วมมือ กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี และกลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม

1.3.2) นำ(ร่าง)กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ในการพิจารณา (ร่าง) กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้สมบูรณ์และเหมาะสม ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00 ทุกข้อ ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด

1.3.3) นำ (ร่าง) กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมาที่ได้มาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.3.4) นำกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ไปใช้ในรูปของโครงการ โดยบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2562 และ 2563

4.3.2 การนำกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมาไปใช้

1) กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ บุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

2) การดำเนินการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ในปีการศึกษา 2562-2563

2.1 การทำความเข้าใจกลยุทธ์ ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ ประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกลยุทธ์ จัดทำเป็นนโยบายเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและแผนกลยุทธ์กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

2.2 การกำหนดแผนปฏิบัติการ คือ การจัดทำโครงการที่ทำงานเป็นทีมระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

2.3 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการตามระเบียบวิธีการปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2562

2.4 ประเมินผลการดำเนินงาน/โครงการความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

2.5 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ด้วยวิธีการสังเกตและการบันทึกข้อมูลด้วยตนเองในปีการศึกษา 2562-2563

4.4 การศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

1) กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการบริหารศูนย์ 10 คน ครอบครัวยุติธรรม เขตละ 20 ครอบครัว (ครอบครัวละ 1 คน) 140 คน หัวหน้าหน่วยบริการ 32 คน (หน่วยละ 1 คน) รวม 182 คน

2) ผู้วิจัยดำเนินการสอบถามความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยการรับและส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และบางส่วนใช้ Google form

3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 15 คน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ด้วยตนเองทุกขั้นตอนดังนี้

5.1 ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและบันทึกผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา นั้นเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติหรือไม่ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เนื่องจากการปฏิบัติงานหรือการดำเนินกิจกรรมใดๆ ย่อมมีปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อประสิทธิภาพของการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา การติดตามตรวจสอบและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการดำเนินกิจกรรม เพื่อทราบข้อมูลและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

5.2 ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 42 คน ระหว่างวันที่ 1 – 30 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยกำหนดประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์เป็นประเด็นหลัก และตั้งประเด็นขณะสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและครอบคลุม โดยการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว

5.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 182 คน จำแนกเป็น คณะกรรมการบริหารศูนย์ 10 คน หัวหน้าหน่วยบริการ จำนวน 32 คน ผู้ปกครองครอบครัวต้นแบบ จำนวน 140 คน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลความพึงพอใจ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ ภายหลังจากนำกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการไปใช้ในการปฏิบัติจริง หลังจากได้ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์และการตอบแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จากผู้ร่วมวิจัยและคณะครู บุคลากร ผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับพัฒนานักเรียนในหน่วยบริการแล้วนำข้อมูลมาจัดกระทำดังนี้

1. นำข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิดการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เพื่อสร้างข้อสรุปจากข้อมูล

2. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จากคณะครู บุคลากร และผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเข้าไปใช้หน่วยบริการ มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณตามมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้ข้อมูลจากการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดกระทำดังนี้

6.1 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

6.2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3. การสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่า มิว (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(Correlation Coefficient) โโร (ρ)

6.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จากคณะครู บุคลากร และผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการเข้าไปใช้หน่วยบริการ มาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ คำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลดังนี้ (บรรจบ บุญจันทร์, 2563)

4.51-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

2.51-3.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

1.00-1.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
2. ผลการสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
3. ผลการศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

1. การศึกษาสภาพปัญหา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 10 คน เกี่ยวกับสภาพปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 1 – 30 ธันวาคม 2562 ผลการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กรรมการบริหารท่านที่ 1

สภาพปัญหาการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา “...หน่วยบริการบางหน่วยฯ อาคารสถานที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ควรได้รับการสนับสนุนปรับปรุง...”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา “...หน่วยบริการฯ ควรใช้หลักการบริหารแบบกระจายอำนาจ โดยมีจุดเน้นที่สำคัญในการพัฒนาให้มีความยั่งยืน เน้นให้เข้าใจว่าทุกสิ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและกาลเวลา ดังนั้น ต้องยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ เน้นการสร้าง ความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยจะต้องรู้จักคิดและมองเห็นถึงพลวัตของการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์เหตุและปัจจัย เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น รู้จักตนเอง สร้างเครือข่ายกลุ่มและขยายขอบข่ายกิจกรรมให้หลากหลาย จากการสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วนเพื่อเพิ่มผลประโยชน์ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาและบุคลากร

อย่างมีประสิทธิภาพ รับผิดชอบต่อส่วนรวม รู้จักการสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ มีการช่วยเหลือและแบ่งปัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย การสร้างค่านิยมให้รู้จักความรับผิดชอบและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ...”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 เวลา 10.00 น.

กรรมการบริหารท่านที่ 2

สภาพปัญหาการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา “...ในการติดต่อประสานงานบางครั้งไม่ค่อยสะดวก การจัดทำสื่อการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลยังไม่เพียงพอ ครอบคลุมทุกหน่วยบริการ...”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา “...หน่วยบริการฯ ควรให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในองค์กร...”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 เวลา 13.30 น.

กรรมการบริหารท่านที่ 3

สภาพปัญหาการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา “...หน่วยบริการยังขาดแบบเรียนสำเร็จรูป เพื่อให้จัดการเรียนการสอนที่หน่วยบริการ และโครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู...”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา “...หน่วยบริการฯ ควรยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการไว้วางใจกัน บุคลากรมีความยึดมั่นผูกพัน มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ผู้บังคับบัญชารับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชากระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรมีความคล่องตัวเป็นไปโดยอิสระ ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา มีปฏิภริยาโต้ตอบกันอย่างเปิดเผย และโดยกว้างขวางเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์กร การตัดสินใจต่าง ๆ กระทำโดยกลุ่มในทุกระดับขององค์กร เปิดโอกาสให้กลุ่มเข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน...”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2562 เวลา 15.00 น.

กรรมการบริหารท่านที่ 4

สภาพปัญหาการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา “...อยากให้มีการออกนิเทศหน่วยบริการอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน ของครูและบุคลากร ทราบปัญหาและวิธีการแก้ไขอย่างตรงประเด็น...”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา “...หน่วยบริการฯ ควรร่วมกันแก้ไขปัญหาแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ครูที่รับการนิเทศได้เรียนรู้และมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานชัดเจน ยิ่งขึ้น มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการ พัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา และควรตระหนัก ว่าเทคโนโลยีมีบทบาทต่อเศรษฐกิจและสังคมโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผล ให้เกิดความเป็นโลกาภิวัตน์ คือ ข้อมูลความรู้สามารถผ่านถึงกันได้อย่างไรขอบเขตเป็นความรู้ไม่มี พรมแดน ต้องยอมรับว่าในปัจจุบันถือว่าเป็นยุคดิจิทัล หรือยุคเทคโนโลยีสารสนเทศยุคแห่งข้อมูล ยุคแห่งข่าวสาร ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตหรือดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ผู้ใดที่มีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลได้เร็วกว่าย่อมได้เปรียบผู้อื่น และการที่จะเข้าถึง ข้อมูลได้เร็วย่อมต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ...”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2562 เวลา 15.40 น.

กรรมการบริหารท่านที่ 5

สภาพปัญหาการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัด นครราชสีมา “...หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในพื้นที่ยังไม่รู้จักศูนย์การศึกษาพิเศษ และหน่วยบริการ ต้องทำการประชาสัมพันธ์ และเข้าร่วมประชุมหัวหน้าส่วนราชการ...”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา “...หน่วยบริการ ควรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจาก เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวันของคนเราทุกด้านตั้งแต่เกิดจนตาย เทคโนโลยีเข้าไปมีบทบาท ในองค์กรซึ่งได้มีการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ ทุกด้าน และยังเป็นเครื่องมือที่ผู้บริหาร ใช้ในการตัดสินใจ...”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2562 เวลา 09.00 น.

กรรมการบริหารท่านที่ 6

สภาพปัญหาการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา “...หัวหน้าหน่วยบริการบางหน่วยฯ ยังไม่กล้าตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ
ในเวลาเร่งด่วน ต้องรอคำสั่งจากศูนย์หลัก...”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา “...เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคของการถ่ายโอนอำนาจที่รวมศูนย์อยู่ ณ ศูนย์รวม
อำนาจ หรือศูนย์กลางไปยังเขตรอบนอก เป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบการตัดสินใจในการจัดหา
และจัดสรรทรัพยากรจากส่วนกลางไปยังส่วนล่างซึ่งรับผิดชอบในระดับพื้นที่ตามความเหมาะสม
นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้การศึกษาต้องพัฒนาปรับปรุงให้มี
ประสิทธิภาพเหมาะสมต่อการใช้งานในอนาคต ดังนั้นหน่วยบริการฯ ต้องพยายามติดตาม ศึกษา
และทำความเข้าใจแนวทางและพัฒนาการที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้
ให้เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม...”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2562 เวลา 10.00 น.

กรรมการบริหารท่านที่ 7

สภาพปัญหาการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา “...ยังมีหน่วยบริการบางหน่วย ฯ ขาดความพร้อมในการให้บริการนักเรียน
ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ...”

“...ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา
11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ ควรสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศของความร่วมมือ
ให้เกิดขึ้นภายในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการและกลไก
ความร่วมมือในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด มีการส่งเสริม สนับสนุน
และ ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อธรรงค์และผลักดันกระบวนการ และกลไกความร่วมมือ
ของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริง
และยั่งยืน...”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562 เวลา 10.20 น.

กรรมการบริหารท่านที่ 8

สภาพปัญหาการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา “...แต่ละเขตพื้นที่บริการ ยังขาดนักสหวิชาชีพประจำเขต ประจำหน่วยบริการ
เพื่อให้บริการนักเรียนได้อย่างทั่วถึง...”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา “...หน่วยบริการ ๓ ควรประยุกต์เชื่อมโยง และต่อยอดความคิด ข้อมูล
และศักยภาพของการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของความร่วมมือจากผู้อื่น เครือข่ายภาคีหรือ
หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์และผลสัมฤทธิ์สูงสุด มีการวิเคราะห์ปรับปรุง และขยาย
ขอบเขตความร่วมมือในวงกว้างมากขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือในทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง
นอกจากนี้ ควรมีการผสมผสานความคิดเห็นหรือคำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ
จากทุกภาคส่วน และหาผลสรุปร่วมกัน รวมทั้งให้ทุกภาคส่วนได้ตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ
เพื่อสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง...”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2562 เวลา 12.00 น.

กรรมการบริหารท่านที่ 9

สภาพปัญหาการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา “...ผู้ปกครองยังไม่ให้ความร่วมมือในการให้ครูเข้ามาพัฒนาลูกตนเอง...”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา “...หน่วยบริการฯ ควรดำเนินการสรุปผลการนิเทศ รายงานผล และนำผล
การนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข โดยร่วมกันวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์
หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง
ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงาน ที่กำหนดไว้
ในหัวข้อประเด็นต่างๆ เช่น ผู้นิเทศ (ใครคือผู้นิเทศ) ผู้รับการนิเทศ วันเดือนปีที่นิเทศ
กิจกรรมที่นิเทศ เนื้อหาสาระที่นิเทศ และการประเมินผลของผู้รับการนิเทศ ควรชี้แจงขั้นตอน
การประเมิน ให้คำปรึกษาหรือจัดให้มีพี่เลี้ยง รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ประเมินผลด้วย
วิธีการที่หลากหลาย นำผลมาปรับปรุงพัฒนางานติดตามผลอย่างต่อเนื่องพร้อมสรุป
และรายงานผล...”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2562 เวลา 13.00 น.

กรรมการบริหารท่านที่ 10

สภาพปัญหาการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา “...การใช้นวัตกรรมยังไม่แพร่หลาย ต้องเกิดการพัฒนาระบบ...”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11
จังหวัดนครราชสีมา “...เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษาเป็นสิ่ง
สำคัญในการบริหารจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน หากมีการวางแผนในการบริหารจัดการที่ดีจะทำให้
บริหารงานในหน่วยบริการฯ เป็นระบบ สะดวก รวดเร็ว มีความน่าเชื่อถือในการนำข้อมูลไปใช้
ในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา หลักการสำคัญในการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศควรเริ่ม
จากการประชุมเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนในหน่วยบริการ ฯ เห็นความสำคัญของ
การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ วางแผนจัดระบบงานในหน่วยบริการให้เป็นหมวดหมู่ มอบหมาย
ให้ผู้รับผิดชอบแต่ละงานอย่างชัดเจน และผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดทำข้อมูลตามที่ได้รับ
มอบหมาย...”

สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2562 เวลา 14.30 น.

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์บทสัมภาษณ์กรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 10 คน เกี่ยวกับสภาพปัญหาและปัจจัย
แห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัด
นครราชสีมาพบว่า การบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา สามารถ
ทำได้ดังนี้ 1) การกระจายอำนาจ 2) ความร่วมมือ 3) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี 4) การนิเทศ
ติดตาม ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปการสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษา
พิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ในขั้นตอนต่อไป

2. การสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา
ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
กลุ่มบริหารวิชาการ	2.48	0.56	น้อย
กลุ่มบริหารงานบุคคล	2.20	0.48	น้อย
กลุ่มบริหารทั่วไป	2.34	0.55	น้อย
กลุ่มบริหารงบประมาณ	2.50	0.43	น้อย
เฉลี่ย	2.38	0.50	น้อย

จากตาราง 4.1 พบว่า สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.38$, S.D.=0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กลุ่มบริหารงบประมาณ ($X = 2.50$, S.D.=0.43) รองลงมา คือ กลุ่มบริหารวิชาการ ($X = 2.48$, S.D.=0.56) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กลุ่มบริหารงานบุคคล ($X = 2.20$, $p = 0.48$)

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารวิชาการ

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. งานความร่วมมือในการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะ ครอบครัว (IFSP)	2.21	0.45	น้อย
2. งานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรวมและการ จัดการศึกษาในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก	2.22	0.56	น้อย
3. งานส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชน (CBR)	2.48	0.56	น้อย
4. หน่วยบริการ/ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ	2.47	0.67	น้อย
5. งานบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (คู่มือการศึกษา)	2.50	0.52	น้อย
6. งานประกันคุณภาพทางการศึกษา	3.51	0.42	มาก
7. งานจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังใน โรงพยาบาล	2.46	0.51	น้อย
เฉลี่ย	2.55	0.52	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารวิชาการ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.55$, S.D.=0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก คือ งานประกันคุณภาพทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.51$, S.D.=0.42) และส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งานบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (คู่มือการศึกษา) ($\bar{X} = 2.50$, S.D.=0.52) รองลงมา คืองานส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน (CBR) ($\bar{X} = 2.48$, S.D.=0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ($\bar{X} = 2.21$, p =0.45)

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารงานบุคคล

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. งานแผนปฏิบัติการและสารสนเทศ	3.47	0.45	ปานกลาง
2. งานการกระจายอำนาจในการสรรหา บรรจุ และแต่งตั้ง	2.47	0.56	น้อย
3. งานทะเบียนประวัติบุคลากร	3.49	0.57	ปานกลาง
4. งานพัฒนาครูและบุคลากร	3.46	0.64	ปานกลาง
5. งานสวัสดิการครูและบุคลากร	3.47	0.63	ปานกลาง
6. งานวินัยและรักษาวินัย	3.45	0.62	ปานกลาง
7. งานพิจารณาความดีความชอบ	3.48	0.55	ปานกลาง
8. งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์	3.47	0.51	ปานกลาง
9. งานมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะ	3.46	0.52	ปานกลาง
10. งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล	2.47	0.54	น้อย
เฉลี่ย	3.26	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารงานบุคคล โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$, $S.D.=0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ งานทะเบียนประวัติบุคลากร ($\bar{X}=3.49$, $S.D.=0.57$) รองลงมา คือ งานพิจารณาความดีความชอบ ($\bar{X}=3.48$, $S.D.=0.55$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานนิเทศติดตาม ประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X}=2.47$, $S.D.=0.54$)

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารทั่วไป

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	3.48	0.53	ปานกลาง
2. งานยานพาหนะ	3.46	0.54	ปานกลาง
3. งานโสตทัศนูปกรณ์	2.43	0.65	น้อย
4. งานอนามัยและโภชนาการ	3.45	0.63	ปานกลาง
5. งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.50	0.44	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.26	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารทั่วไป โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$, $S.D.=0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.48$, $S.D.=0.53$) รองลงมา คือ งานยานพาหนะ ($\bar{X}=3.46$, $S.D.=0.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานโสตทัศนูปกรณ์ ($\bar{X}=2.43$, $S.D.=0.65$)

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารงบประมาณ

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. งานแผนปฏิบัติการและสารสนเทศ	3.49	0.54	ปานกลาง
2. งานแผนงานและจัดตั้งงบประมาณ	3.50	0.53	ปานกลาง
3. งานศูนย์ข้อมูลและระบบสารสนเทศ	3.47	0.48	ปานกลาง
4. งานการเงิน	3.37	0.49	ปานกลาง
5. งานบัญชี	3.48	0.46	ปานกลาง
6. งานพัสดุและสินทรัพย์	3.35	0.55	ปานกลาง
7. งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล	2.38	0.54	น้อย
เฉลี่ย	3.29	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารงบประมาณ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=3.29$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งานแผนงานและจัดตั้งงบประมาณ ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.53) รองลงมา คือ งานแผนปฏิบัติการและสารสนเทศ ($\bar{X}=3.49$, S.D.=0.54) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล ($\bar{X}=2.38$, S.D.=0.54)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ซึ่งพบว่า งานความร่วมมือในการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) งานการกระจายอำนาจในการสรรหา บรรจุ และแต่งตั้ง งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล งานโสตทัศนอุปกรณ์ งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นปัญหาเหล่านี้มาสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) กลยุทธ์ 3) พันธกิจ 4) เป้าประสงค์ 5) ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

หน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมาบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี นวัตกรรมติดตามอย่างเป็นระบบเพื่อมีการบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนของอำเภอในการพัฒนาหน่วยบริการที่มีประสิทธิภาพในการให้บริการนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

กลยุทธ์การกระจายอำนาจ

พันธกิจ

1. มอบอำนาจการบริหารจัดการกิจกรรมในหน่วยบริการ
2. สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาหน่วยบริการ
3. การกระจายอำนาจในการตัดสินใจ
4. การจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นของแต่ละหน่วยบริการ

เป้าประสงค์

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา และหน่วยบริการ เข้าใจบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนด
2. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมพัฒนาหน่วยบริการ
3. หน่วยบริการ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้รับการบริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ทันใจ และตรงตามความต้องการ
4. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ นักเรียน และผู้ปกครอง ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างรวดเร็ว

ตัวชี้วัด

1. จำนวนหน่วยบริการที่มีกระจายอำนาจตามบทบาทหน้าที่ ให้เป็นไปตามโครงสร้างการบริหาร โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มงาน ประกอบด้วย กลุ่มบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารงบประมาณ
2. จำนวนผู้ปกครอง ศูนย์ฯหลัก และหน่วยบริการมีการทำงาน พัฒนาร่วมกับชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่
3. ร้อยละหน่วยบริการ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้รับการบริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ทันใจ และตรงตามความต้องการ
4. ร้อยละของหน่วยบริการ และนักเรียน ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง

กลยุทธ์ความร่วมมือ

พันธกิจ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อประชุมวางแผน
2. การประสานงานหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอเพื่อสร้างความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์

เป้าหมายของหน่วยบริการ

3. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของหน่วยบริการ
4. บริการแลกเปลี่ยนทรัพยากรทางการศึกษา

เป้าประสงค์

1. หน่วยบริการมีคณะกรรมการดำเนินงาน
2. หน่วยบริการและหัวหน้าส่วนราชการ มีการดำเนินงานและวางแผนเป้าหมายร่วมกัน
3. หน่วยบริการ ครอบครัวและชุมชน มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกัน
4. หน่วยบริการ ผู้ปกครอง และชุมชน มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมี

ประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของหน่วยบริการที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของหน่วยบริการ
2. จำนวนหน่วยบริการที่มีการประสานงานและทำ MOU ร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ เพื่อการดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย
3. ร้อยละของหน่วยบริการ ครอบครัว ชุมชนที่เข้าร่วมการอบรม พื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชน (CBR) ทุกๆปี
4. จำนวนหน่วยบริการ ผู้ปกครอง และชุมชน ได้รับการสนับสนุนทรัพยากร และใช้ทรัพยากรทางการศึกษา

กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี

พันธกิจ

1. สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับนวัตกรรมเทคโนโลยี
2. พัฒนาบุคลากรในหน่วยบริการให้มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี
3. พัฒนานักเรียนและผู้ปกครองให้มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี
4. ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการบริหารจัดการหน่วยบริการ

เป้าประสงค์

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศ ได้อย่างรวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลา

2. บุคลากรในหน่วยบริการได้รับการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. นักเรียนและผู้ปกครองสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. หน่วยบริการ นักเรียน และผู้ปกครองได้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม
ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของหน่วยบริการ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลา มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีที่พร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ร้อยละของบุคลากร ได้รับการอบรมและปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่เป็นประจำ มีการปรับปรุงระบบสารสนเทศให้ทันสมัยและพัฒนาทางวิชาชีพอยู่เสมอ

3. ร้อยละของนักเรียนและผู้ปกครอง ที่มารับบริการ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ร้อยละของนักเรียน ผู้ปกครอง มีการพัฒนาและใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยการช่วยเหลือและการอำนวยความสะดวกจากบุคลากรในพื้นที่

กลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม

พันธกิจ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานหน่วยบริการ

2. สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหน่วยบริการ

3. กำหนดปฏิทินการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานหน่วยบริการไว้อย่างชัดเจน

4. พัฒนาเครื่องมือการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานหน่วยบริการให้สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์การนิเทศ

เป้าประสงค์

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ มีคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม

2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ มีปฏิทินปฏิบัติการนิเทศ กำกับ ติดตาม ที่ชัดเจน

4. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ มีเครื่องมือการนิเทศที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การนิเทศ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนคณะกรรมการ นิเทศ กำกับ ติดตาม หน่วยบริการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. จำนวนผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ของหน่วยบริการ มีการทำงานร่วมกัน
3. จำนวนหน่วยบริการ มีปฏิทินปฏิบัติการในการรับการนิเทศ กำกับ ติดตาม ที่ชัดเจน สามารถวางแผนการทำงานได้อย่างมีระบบ
4. จำนวนหน่วยบริการมีการใช้ทำเครื่องมือการนิเทศจากคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรงตามวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดทุกรายการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 การนำกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมาไปใช้

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสร้างกลยุทธ์ในขั้นตอนที่ 2 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การกระจายอำนาจ 2) กลยุทธ์ความร่วมมือ 3) กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 4) กลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา และหน่วยบริการ ได้ใช้กลยุทธ์ในการจัดการบริหารสถานศึกษาโดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงการนำกลยุทธ์ที่ได้ ไปใช้ในการจัดการบริหารหน่วยบริการ ประจำปี 2562-2563

กลยุทธ์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	แผนปฏิบัติการ		ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
			กิจกรรม/ โครงการ	ตัวบ่งชี้		
การกระจายอำนาจ	1. มอบอำนาจการบริหารจัดการกิจกรรมในหน่วยบริการ 2. สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาหน่วยบริการ 3. การกระจายอำนาจในการตัดสินใจ	1 ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนด 2. ผู้ปกครองและชุมชนร่วมพัฒนาหน่วยบริการ 3. นักเรียนผู้ปกครอง และชุมชนได้รับการบริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว	โครงการส่งเสริมพัฒนางานแผนงานและ - กิจกรรมจัดทำแผนปฏิบัติการ	ครูศูนย์หลักและหน่วยบริการร่วมมือจัดทำ แผนปฏิบัติการ ร้อยละ 100	กลุ่มบริหารงบประมาณ	1 ตุลาคม 2562 - 30 กันยายน 2563

กลยุทธ์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	แผนปฏิบัติการ		ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
			กิจกรรม/ โครงการ	ตัวบ่งชี้		
	4. การจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นของแต่ละหน่วยบริการ	ทันใจ และตรงตามความต้องการ 4. นักเรียน และผู้ปกครอง ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างรวดเร็ว	- กิจกรรมพัฒนาระบบควบคุมภายใน - กิจกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา - กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงิน บัญชี และพัสดุ			
ความร่วมมือ	1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อประชุมวางแผน 2. การประสานงานหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอเพื่อสร้างความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์	1. หน่วยบริการมีคณะกรรมการดำเนินงาน 2. หน่วยบริการและหัวหน้าส่วนราชการมีการดำเนินงานและวางแผนเป้าหมายร่วมกัน 3. หน่วยบริการครอบครัวและชุมชน	โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน - กิจกรรมพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพ	-ครูศูนย์หลักและหน่วยบริการร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟู	กลุ่มบริหารวิชาการ	1 ตุลาคม 2562 - 30 กันยายน 2563

กลยุทธ์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	แผนปฏิบัติการ		ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
			กิจกรรม/ โครงการ	ตัวบ่งชี้		
	เป้าหมายของหน่วยบริการ 3. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของหน่วยบริการ 4. บริการแลกเปลี่ยนทรัพยากรทางการศึกษา	มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกัน 4. หน่วยบริการ ผู้ปกครอง และชุมชน มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	คนพิการโดยครอบครัวและชุมชน (CBR) -กิจกรรม ประชุม ผู้ปกครอง กิจกรรมค้นหาเด็กพิการรายใหม่ในเขตพื้นที่บริการ จังหวัด นครราชสีมา -กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ อชาบ่าบัด -แหล่งเรียนรู้ ห้องฝึกทักษะ อาชีพ (จังหวัด)	สมรรถภาพ คนพิการโดยครอบครัว และชุมชน (CBR) ทั้ง 7 เขตพื้นที่ ร้อยละ 100 - ผู้ปกครองที่ได้รับคำสั่ง แต่งตั้งเข้าร่วมประชุม ร้อยละ 100		
การใช้ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี	1. สนับสนุน โครงสร้างพื้นฐาน เกี่ยวกับนวัตกรรม เทคโนโลยี 2. พัฒนาบุคลากรใน หน่วยบริการให้มี ความรู้เท่าทัน เทคโนโลยี	1. ศูนย์การศึกษา พิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัด นครราชสีมา หน่วย บริการ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สามารถเข้าถึงระบบ สารสนเทศ ได้อย่าง รวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลา	โครงการ พัฒนา บริหารงาน วิชาการ - กิจกรรม พัฒนา หลักสูตร EI กิจกรรม พัฒนาระบบ	- ครูได้ พัฒนาระบบ ให้บริการสิ่ง อำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความ ช่วยเหลืออื่น ใดทาง	กลุ่มบริหาร วิชาการ	1 ตุลาคม 2562 - 30 กันยายน 2563

กลยุทธ์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	แผนปฏิบัติการ		ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
			กิจกรรม/ โครงการ	ตัวบ่งชี้		
	3. พัฒนานักเรียนและผู้ปกครองให้มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี 4. ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการบริหารจัดการหน่วยบริการ	2. บุคลากรในหน่วยบริการได้รับการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 3. นักเรียนและผู้ปกครองสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4. หน่วยบริการนักเรียนและผู้ปกครองได้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม	ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	การศึกษา ร้อยละ 100		
การนิเทศติดตาม	1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศกำกับ ติดตาม การดำเนินงานหน่วยบริการ 2. สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับบริการ 3. กำหนดปฏิทินการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานหน่วยบริการไว้อย่างชัดเจน	1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัด นครราชสีมา หน่วยบริการ มีคณะกรรมการนิเทศกำกับ ติดตาม 2. ผู้นิเทศและผู้รับบริการนิเทศสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา	โครงการนิเทศติดตาม ประเมินผล การดำเนินโครงการ โรงเรียนจัดการเรียนรวม/ต้นแบบเรียนรวม - กิจกรรม อบรมเชิงปฏิบัติการ	โรงเรียนจัดการเรียนรวม/ต้นแบบเรียนรวม ได้รับการนิเทศติดตาม ประเมินผล ร้อยละ 100	กลุ่มบริหารวิชาการ	1 ตุลาคม 2562 - 30 กันยายน 2563

กลยุทธ์	พันธกิจ	เป้าประสงค์	แผนปฏิบัติการ		ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
			กิจกรรม/ โครงการ	ตัวบ่งชี้		
	4. พัฒนาเครื่องมือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การ ดำเนินงานหน่วย บริการให้สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์การ นิเทศ	11 จังหวัด นครราชสีมา หน่วย บริการ มีปฏิทิน ปฏิบัติการนิเทศ กำกับ ติดตาม ที่ ชัดเจน 4. ศูนย์การศึกษา พิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัด นครราชสีมา หน่วย บริการ มีเครื่องมือ การนิเทศที่ หลากหลายและ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การ นิเทศ	จัดการลด ความเสี่ยง จากภัยพิบัติ ในสถานศึกษา			

3. การศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษา

พิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยจะนำเสนอความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือ
ในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือ
ในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
(หัวหน้าหน่วยบริการ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. วิสัยทัศน์ทั้ง 4 กลยุทธ์ มีความชัดเจน	4.86	0.52	มากที่สุด
2. ชื่อกลยุทธ์มีความท้าทาย และมีความเป็นไปได้	4.72	0.64	มากที่สุด
3. พันธกิจมีความครอบคลุมและนำไปสู่ความสำเร็จได้	4.84	0.53	มากที่สุด
4. เป้าประสงค์มีความชัดเจนและสอดคล้องกับพันธกิจ	4.82	0.48	มากที่สุด
5. ตัวชี้วัดมีความเป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ และนำไปปฏิบัติได้จริง	4.85	0.59	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.81	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา (หัวหน้าหน่วยบริการ) โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.81$, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ วิสัยทัศน์ทั้ง 4 กลยุทธ์ มีความชัดเจน ($\bar{X}=4.86$, S.D.=0.52) รองลงมา คือ ตัวชี้วัดมีความเป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้จริง ($\bar{X}=4.85$, S.D.=0.59) พันธกิจมีความครอบคลุมและนำไปสู่ความสำเร็จได้ ($\bar{X}=4.84$, S.D.=0.53) เป้าประสงค์มีความชัดเจนและสอดคล้องกับพันธกิจ ($\bar{X}=4.82$, S.D.=0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชื่อกลยุทธ์มีความท้าทาย และมีความเป็นไปได้ ($\bar{X}=4.72$, S.D.=0.64)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา (ครอบครัวต้นแบบ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. บุคลากรเพียงพอต่อการให้บริการ	4.86	0.52	มากที่สุด
2. มีโอกาสได้รับการบริการอย่างทั่วถึง	4.72	0.64	มากที่สุด
3. ได้รับการบริการที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ	4.84	0.53	มากที่สุด
4. มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา นักเรียน	4.82	0.48	มากที่สุด
5. ได้รับการบริการจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	4.85	0.59	มากที่สุด
6. ได้ใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความ ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในการพัฒนานักเรียนที่ บ้าน	4.85	0.59	มากที่สุด
7. ได้รับแจ้งข่าวสารจากสถานศึกษาในช่องทางที่ หลากหลาย เช่น โทรศัพท์ โอน์ เฟสบุ๊ก เพจส้ม รายการข่าวรอบรู้ และช่องทางอื่น ๆ	4.86	0.52	มากที่สุด
8. ได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน	4.84	0.53	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.83	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา (ครอบครัวต้นแบบ) โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บุคลากรเพียงพอต่อการให้บริการ ได้รับแจ้งข่าวสารจากสถานศึกษาในช่องทางที่หลากหลาย เช่น โทรศัพท์ โอน์ เฟสบุ๊ก เพจส้ม รายการข่าวรอบรู้ และช่องทางอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.86$, S.D.=0.52) เท่ากัน รองลงมา คือ ได้รับการบริการจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในการพัฒนานักเรียนที่บ้าน ($\bar{X} = 4.85$, S.D.=0.59) เท่ากัน ได้รับการบริการที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($\bar{X} = 4.84$, S.D.=0.53) เท่ากัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีโอกาสได้รับการบริการอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.72$, S.D.=0.64)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
- 2) สร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
- 3) ศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

2. สรุปผลการวิจัย

2.1 ผลการศึกษาปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาหน่วยบริการจำแนกได้ดังนี้ 1) ด้านบุคลากร ยังขาดนักสหวิชาชีพประจำเขตพื้นที่การศึกษา ประจำหน่วยบริการ ควรมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ การติดต่อประสานงานบางครั้งไม่ค่อยสะดวก ยังไม่กล้าตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ในเวลาเร่งด่วน ต้องรอคำสั่งจากศูนย์หลัก และผู้ปกครองยังไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาลูกตนเอง 2) ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อการสอนตามแผนการจัดศึกษาเฉพาะบุคคล และขาดงบประมาณปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านบริหารวิชาการ ขาดสื่อและแบบเรียนสำเร็จรูปเพื่อจัดการเรียนการสอนที่หน่วยบริการ และ 4) ด้านบริหารทั่วไป ควรมีการพัฒนาระบบการทำงานของหน่วยบริการ ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่นวัตกรรมให้หลากหลาย ให้หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในพื้นที่รู้จักศูนย์การศึกษาพิเศษ และหน่วยบริการยังขาดความพร้อมในการให้บริการนักเรียน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 1) ด้านบุคลากร มีการบริหารแบบกระจายอำนาจ ความร่วมมือ เปิดโอกาส การสร้างความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ นักเรียนและบุคลากร สร้างเครือข่ายกลุ่ม และขยายขอบข่ายกิจกรรมให้หลากหลาย จากความร่วมมือในทุกภาคส่วน มีการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนการ ปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล การสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน และสร้างวัฒนธรรมและ บรรยากาศของความร่วมมือ 2) ด้านงบประมาณ มีการจัดหา และจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนา ปรับปรุงหน่วยบริการให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมต่อการใช้งานในอนาคต ทุกภาคส่วนให้ความ ร่วมมือในการจัดตั้งหน่วยบริการ เกิดการระดมทุน และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือ คำแนะนำเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยบริการ 3) ด้านบริหารวิชาการ มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการจัดการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความ ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข นำผลมา ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 4) ด้านบริหารทั่วไป มีการวางแผนการจัดตั้งหน่วยบริการให้เป็น ระบบ มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน บุคลากรในหน่วยบริการมีส่วนร่วมในการ วางแผนการบริหารจัดการที่ดีเป็นระบบ มีการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจุบัน

2.2 ผลการสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

2.2.1 สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.38, S.D.=0.50$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ กลุ่มบริหารงบประมาณ ($\bar{X}=2.50, S.D.=0.43$) รองลงมา คือ กลุ่มบริหารวิชาการ ($\bar{X}=2.48, S.D.=0.56$) ส่วนด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กลุ่มบริหารงานบุคคล ($\bar{X}=2.20, S.D.=0.48$)

1) สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารวิชาการ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X}=2.55, S.D.=0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก คือ งานประกัน คุณภาพทางการศึกษา ($\bar{X}=3.51, S.D.=0.42$) และส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด คือ งานบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (คู่มือการศึกษา) ($\bar{X}=2.50, S.D.=0.52$) รองลงมา คืองานส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการโดยครอบครัวและชุมชน (CBR) ($\bar{X}=2.48, S.D.=0.56$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งาน บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ($\bar{X}=2.21, S.D.=0.45$)

2) สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารงานบุคคล โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26, S.D.=0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ งานทะเบียนประวัติบุคลากร ($\bar{X}=3.49, S.D.=0.57$) รองลงมา คือ งานพิจารณาความดีความชอบ ($\bar{X}=3.48, S.D.=0.55$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X}=2.47, S.D.=0.54$)

3) สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารทั่วไป โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26, S.D.=0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.48, S.D.=0.53$) รองลงมา คือ งานยานพาหนะ ($\bar{X}=3.46, S.D.=0.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานโสตทัศนูปกรณ์ ($\bar{X}=2.43, S.D.=0.65$)

4) สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารงบประมาณ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=3.29, S.D.=0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ งานแผนงานและจัดตั้งงบประมาณ ($\bar{X}=3.50, S.D.=0.53$) รองลงมา คือ งานแผนปฏิบัติการและสารสนเทศ ($\bar{X}=3.49, S.D.=0.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล ($\bar{X}=2.38, S.D.=0.54$)

2.2.2 ผลการศึกษาการสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลยุทธ์หลักที่ใช้ในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์การกระจายอำนาจ โดยมีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 4 ข้อ 2) กลยุทธ์ความร่วมมือ โดยมีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 4 ข้อ 3) กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยมีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 4 ข้อ และ 4) กลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม โดยมีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 4 ข้อ

1) ผลการนำกลยุทธ์ที่ได้ ไปใช้ในการจัดการบริหารหน่วยบริการ ประจำปี

2562-2563 พบว่า 1) กลยุทธ์การกระจายอำนาจ โดยมีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 1 ข้อ ได้แก่ โครงการส่งเสริมพัฒนางานแผนงานและงบประมาณ 2) กลยุทธ์ความร่วมมือ โดยมีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 2 ข้อ ได้แก่ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 3) กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยมีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 1 ข้อ ได้แก่ โครงการพัฒนาบริหารงานวิชาการ และ 4) กลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม

โดยมีพันธกิจ 4 ข้อ เป้าประสงค์ 4 ข้อ และตัวชี้วัด 1 ข้อ ได้แก่ โครงการนิเทศติดตาม ประเมินผล การดำเนินโครงการโรงเรียนจัดการเรียนรวม/ต้นแบบเรียนรวม

2.3 การศึกษาผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

2.3.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา (หัวหน้าหน่วยบริการ) พบว่า ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนา หน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา (หัวหน้าหน่วยบริการ) โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.81, S.D. =0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ วิทยาลัยทั้ง 4 กลยุทธ์ มีความชัดเจน ($\bar{X}=4.86, S.D. =0.52$) รองลงมา คือ ตัวชี้วัดมีความเป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้จริง ($\bar{X}=4.85, S.D. =0.59$) พันธกิจมีความครอบคลุมและนำไปสู่ความสำเร็จได้ ($\bar{X}=4.84, S.D. =0.53$) เป้าประสงค์มีความชัดเจนและสอดคล้องกับพันธกิจ ($\bar{X}=4.82, S.D. =0.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ

ชื่อกลยุทธ์มีความท้าทาย และมีความเป็นไปได้ ($\bar{X}=4.72, S.D.=0.64$)

2.3.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา (ครอบครัวต้นแบบ) และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วย บริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา (ครอบครัวต้นแบบ) โดย ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.83, S.D. =0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ใน ระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บุคลากรเพียงพอต่อการให้บริการ ได้รับแจ้ง ข่าวสารจากสถานศึกษาในช่องทางที่หลากหลาย เช่น โทรศัพท์ ไลน์ เฟสบุ๊ก เพจส้ม รายการข่าว รอบรู้ และช่องทางอื่น ๆ ($\bar{X}=4.86, S.D. =0.52$) เท่ากัน รองลงมา คือ ได้รับบริการจาก หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทาง การศึกษา ในการพัฒนานักเรียนที่บ้าน ($\bar{X}=4.85, S.D. =0.59$) เท่ากัน ได้รับการบริการที่บ้าน อย่างสม่ำเสมอ ได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ($\bar{X}=4.84, S.D. =0.53$) เท่ากัน ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คือ มีโอกาสได้รับการบริการอย่างทั่วถึง ($\bar{X}=4.72, S.D. =0.64$)

3. อภิปรายผล

ผลการวิจัยกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้

3.1 สภาพปัญหาและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

3.1.1 สภาพปัญหาการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำแนกได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านบริหารวิชาการ 4) ด้านบริหารทั่วไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร พบว่าด้านบุคลากร ขาดนักสหวิชาชีพ ขาดการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ขาดความสะดวกในการติดต่อประสานงาน และผู้ปกครองยังไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาลูกตนเอง ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อการสอน และปรับปรุงพัฒนา อาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ด้านบริหารวิชาการ ขาดสื่อและแบบเรียน สำเร็จรูปในการจัดการเรียนการสอน และด้านบริหารทั่วไป ควรมีการพัฒนาระบบการทำงานของหน่วยบริการ ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่นวัตกรรมให้หลากหลาย ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน สอดคล้องกับแนวคิดของ อัญชุลี ศรีพุทธางกูร (2556) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน ในจังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามวุฒิ การศึกษาของผู้บริหาร ประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหาร และขนาดโรงเรียน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน ในจังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและรายด้านพบว่า ด้านการปกครองและด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงานบริหารทั่วไปด้านธุรการ ด้านการบริการ ด้านงานโรงเรียนกับชุมชน และด้านงานบริหารอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่ปฏิบัติงานกับผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการบริหารต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

3.1.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำแนกได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลากร มีการบริหารแบบกระจายอำนาจ การสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน และสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศของความร่วมมือ 2) ด้านงบประมาณ มีการจัดหา และจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาปรับปรุงหน่วยบริการให้มีประสิทธิภาพ 3) ด้านบริหารวิชาการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการจัดการเรียน

การสอน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข อย่างต่อเนื่อง และ 4) ด้านบริหารทั่วไป มีการวางแผนการจัดตั้งหน่วยบริการให้เป็นระบบ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ด้านบุคลากร มีการบริหารแบบกระจายอำนาจ การพัฒนาความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของนักเรียนและพัฒนาบุคลากร เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และขยาย ขอบข่ายกิจกรรมที่หลากหลาย มีการวางแผนการปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล การสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน และสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศของความร่วมมือ ด้านงบประมาณ มีการจัดหา และจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาปรับปรุงหน่วยบริการให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมต่อการใช้งานร่วมกับทุกภาคส่วน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหน่วยบริการ ด้านบริหาร วิชาการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการจัดการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมา ปรับปรุง แก้ไข นำผลมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และด้านบริหารทั่วไป มีการวางแผนการจัดตั้ง หน่วยบริการให้เป็นระบบ มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน บุคลากรในหน่วย บริการมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการที่ดีเป็นระบบ มีการบริหารจัดการข้อมูล สารสนเทศเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Samans (2005 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2554) ได้เสนอปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่สำคัญ ไว้ในรายงานของ World Economic Forum ว่าประกอบด้วย 1) การสื่อสารที่เปิดใจและเปิดเผย เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน 2) การบอกบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจนในการทำงาน 3) การ อุทิศตนให้กับการทำงานตามพันธกิจ 4) การนำกฎ กติกาและข้อตกลงร่วมไปปรับใช้จริง 5) การ ยอมรับการนำเอาความแตกต่างระหว่างภาคีเครือข่ายเข้ามาใช้ในการทำงาน 6) การมุ่งเน้น ผลประโยชน์โดยทำให้ทุกฝ่ายบรรลุถึงประโยชน์เฉพาะองค์กรและผลประโยชน์ร่วมกัน 7) ทำความ เข้าใจความต้องการเครือข่าย ซึ่งนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะของเครือข่ายแทนการ อยู่อย่างเป็นอิสระต่อกัน

3.1.3 ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กลุ่มบริหารงานบุคคล ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ไม่มีการควบคุม ติดตามการลงเวลาปฏิบัติราชการ การลา การขออนุญาตออกนอกสถานที่ ตลอดทั้ง การจัดทำสถิติ การลา การขออนุญาตออกนอกสถานที่ และการสรุป รายงานผลการปฏิบัติราชการ การลา การขออนุญาตออกนอกสถานที่ให้เป็นปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สภาพการจัดการบริหาร สถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับน้อยดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ ตระกูล มีชัย (2561) ที่เสนอว่า 1) การสรรหาคัดเลือกพนักงาน ถ้าอยากจะได้พนักงานที่มีฝีมือดี ต้องใช้คนที่มีฝีมือดีเป็นคนคัดเลือก

2) การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร วิธีที่ถูกต้องต้องให้ผู้บริหารเป็นคนกำหนดว่าบุคลากรที่ตนดูแลอยู่นั้นจะต้องพัฒนา หรือต้องฝึกอบรมในเรื่องอะไรบ้าง เพราะผู้บริหารน่าจะเป็นคนที่รู้ดีที่สุดว่าบุคลากรของตนเองนั้นมีจุดแข็งจุดอ่อนในเรื่องอะไรบ้างที่จะทำให้ผลงานออกมาดีขึ้นกว่าเดิม แต่ในทางปฏิบัติผู้บริหารกลับย้อนมาถามฝ่ายบุคคลว่าบุคลากรควรจะถูกพัฒนาหรืออบรมในเรื่องอะไรบ้าง 3) การประเมินผลงานบุคลากร ต้องเป็นหน้าที่ของหัวหน้างานทุกระดับในองค์กร จะต้องถือเป็นหน้าที่ของคนที่เป็นหัวหน้าที่จะต้องทำหน้าที่ประเมินผลงานลูกน้องของตนเอง ในทางปฏิบัติหัวหน้างานมักจะมองว่า การประเมินผลงานนั้นเป็นเรื่องที่ทำให้เขาเสียเวลาการทำงาน และยังทำให้เขาต้องมีปากเสียงกับลูกน้องของตนเอง ก็เลยกลายเป็นว่าหัวหน้างานมักจะไม่ชอบการประเมินผลงานทั้งที่จริงแล้วเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร แต่กลับโยนกลับมาที่ฝ่ายบุคคล โดยอ้างว่าการประเมินผลงานคือหน้าที่ของฝ่ายบุคคลที่จะต้องเป็นผู้ประเมินผลงานบุคลากร สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555) ซึ่งกล่าวว่าการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับผลการวิจัยของธนนท์ วีรธนนท์ บุญมี เณรยอด และสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2559) ซึ่งกล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย ความรู้/ประสบการณ์วิชาชีพ และคุณลักษณะครู

3.2 การสร้างกลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การกระจายอำนาจ 2) กลยุทธ์ความร่วมมือ 3) กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 4) กลยุทธ์การนิเทศติดตาม ซึ่งแต่ละกลยุทธ์มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) กลยุทธ์ 3) พันธกิจ 4) เป้าประสงค์ และ 5) ตัวชี้วัด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา มีความตระหนักถึงการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการหน่วยบริการตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ ทั้ง 4 กลยุทธ์ และทั้ง 5 องค์ประกอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ Dess and Miller (1993) ที่เสนอว่า กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ เป้าหมาย (Goal) เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic goal) ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ SWOT การกำหนดกลยุทธ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประจวบ หนูเลี้ยง เด่น ชะเนตติยง และนวลพรรณ วรณสุ (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมควรมี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การร่วมคิด 2) การร่วมวางแผน 3) การร่วมดำเนินงาน 4) การร่วมติดตาม 5) การร่วมประเมินผล

และ 6) การร่วมในผลประโยชน์ ผลของการพัฒนารูปแบบเป็นรูปแบบที่ต้องดำเนินการเป็น กระบวนการขั้นตอนตามองค์ประกอบ 6 ด้าน แต่ละด้าน มีขั้นตอนกระบวนการ ด้านละ 6 ขั้นตอน ย่อย การประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจากผลการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นด้วยกับ องค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบ และจากผลการประเมินความ คิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยแบบสอบถามพบว่า มีระดับความคิดเห็นด้วยกับองค์ประกอบในรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ของสุจินต์ สว่างศรี (2557) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย งานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาในประเทศไทยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Swot) ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม ภายในไม่มีข้อจำกัด ด้านโครงสร้างและนโยบายด้านการให้บริการและคุณลักษณะของผู้เรียน ด้าน บุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ อุปสรรคด้านสังคมและวัฒนธรรมด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และกฎหมายของ สถานศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนเรียน ร่วม ทำให้ไม่สามารถจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้อย่างมี ประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในประเทศไทย จัดในสถานศึกษา 3 หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะ ความพิการ และโรงเรียนเรียนร่วมองค์ประกอบของสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลในการจัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มี 8 ด้าน 34 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความเป็นมืออาชีพ 7 ตัวชี้วัด 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 4 ตัวชี้วัด 3) การคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียน 2 ตัวชี้วัด 4) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 5 ตัวชี้วัด 5) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนการ สอน 3 ตัวชี้วัด 6) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2 ตัวชี้วัด 7) ด้านการให้บริการ ทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ 8 ตัวชี้วัด และ 8) ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3 ตัวชี้วัดทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้องและสามารถ นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ผลการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา พบว่า

ความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง (ครอบครัวต้นแบบ) และ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ที่มีต่อการใช้กล ยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัด

นครราชสีมา โดยหัวหน้าหน่วยบริการ มีความพึงพอใจในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ วิทยาลัยที่มีความชัดเจน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา มีกระบวนการได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ที่เกิดจากบุคลากร ได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมวางอนาคตร่วมกัน มีการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง ทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน วิสัยทัศน์ขององค์กร คือแนวทางที่แสดงออกให้เห็นถึงการที่จะไปสู่เป้าหมายขององค์กร ผ่านคำพูดหรือข้อความ และมีการสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุก ๆ ฝ่าย (Stakeholders) ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร สื่อมวลชน และคนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการอธิบายถึงผลลัพธ์ในระยะยาวที่หน่วยงานวางเป้าหมายเอาไว้ นับเป็นระดับที่เรียกว่าสูงสุดขององค์กร วิสัยทัศน์เปรียบเสมือนเรือที่มีหางเสือ วิสัยทัศน์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา คือ “มีหน่วยบริการครอบคลุม ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา บริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี นวัตกรรมติดตาม อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ” ข้อความวิสัยทัศน์ดังกล่าวนี้มีความกระชับได้ใจความ เรียบง่ายแต่ทรงพลัง ซื่อสัตย์ จริงใจ ตรงไปตรงมา สะท้อนในสิ่งที่ตัวเองเป็น มีคุณค่าซ่อนอยู่ภายในเป็นสิ่งสะท้อนวัตถุประสงค์หลัก (Core purpose) ของการดำรงอยู่ของหน่วยงาน (เหตุผลหลักของการคงอยู่ของหน่วยงาน) เป็นสิ่งสะท้อนจุดหมายปลายทางของวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายที่จินตนาการ/ใฝ่ฝันไว้ในอนาคต (Visionary goal) เป็นสิ่งชี้้นำ ปลุกเร้า สร้างแรงบันดาลใจแก่สมาชิกในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุความสำเร็จที่ต้องการ และเชื่อมั่นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นคำมั่นสัญญาของผู้บริหารที่แสดงถึงการตัดสินใจและความมุ่งมั่นที่ต้องรับผิดชอบ สอดคล้องกับแนวคิดของ Thompson and Strickland (2003) ซึ่งกล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย การกำหนดข้อความวิสัยทัศน์ ข้อความพันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy formulation) หรือการวางแผนกลยุทธ์ (Strategy planning) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ให้เป็นการปฏิบัติ และเป็นผลลัพธ์ และการประเมินผล และการควบคุมกลยุทธ์ (Evaluation and strategic control) เป็นการกำหนดกลยุทธ์ทางเลือก และเลือกจากทางเลือกซึ่งสามารถบรรลุจุดประสงค์, การควบคุมเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการพิจารณาว่ากลยุทธ์ได้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ต่อการดำเนินงานหรือไม่ กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ ภารกิจ ปรัชญา และวัตถุประสงค์ขององค์กร การกำหนดทิศทางขององค์กรจะเป็นการบ่งชี้ที่ชัดเจน กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นการควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ โดยการติดตามและตรวจสอบ วิเคราะห์ปัญหา

กำหนดแนวทาง ปรับปรุง และพัฒนาให้กลยุทธ์ที่กำลังดำเนินอยู่เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์จริง อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

4.1.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนางานบริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) ซึ่งเป็นแผนที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างครอบครัวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและผู้เชี่ยวชาญ ด้านต่าง ๆ เพื่อวางแผนในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยครอบครัว มีการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

4.1.2 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมาควรมีการกำกับงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลในทุกกลุ่มงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

4.1.3 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาการบริหารงานทุกกลุ่มงานใน 2 มิติ คือ ความสามารถทางนวัตกรรมระดับองค์กร และความสามารถทางนวัตกรรมระดับบุคคล

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

4.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

4.2.3 ควรศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

4.2.4 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

บรรณานุกรม

- จักร ดิงศภักดิ์. (2553). *กลยุทธ์ : การสร้างและการนำไปปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในศตวรรษที่ 21 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 12(1), น. 48-56.
- ณัฐยา สันตรการผล. (2554). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ : ภาคปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ธนาชัย สุขวณิช และพรชัย อรัณยกานนท์. (2557). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2552). *รายงานผลการศึกษาความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทยและข้อเสนอ*. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : บริษัท ทริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด.
- บัณฑูร มนตราภรณ์. (2556). *การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม* (สารนิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ). สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2563 จาก <https://ir.swu.ac.th/xmlui/handle/123456789/4000>
- บุญธิดา สุขวิเศษ. (2557). *สารสนเทศเพื่อการจัดการ*. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2560). *กลยุทธ์การวางแผนและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- เพชรวิทย์ จันท์ศิริสิริ. (2560). *นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษายุคใหม่*. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.
- พัชริดา นิลสุข. (2558). *การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร). สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2563 จาก <http://itthesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/502>
- พาสนา ชลบูรพพันธ์. (2560). *รูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนระดับการศึกษาพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์). สืบค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <https://so05.tcithaijo.org/index.php/DPUSuthiparithatJournal/article/download/243577/1652>

- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). *การพัฒนาารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก* (ปริญญาานิพนธ์ดุขฎฐิบัณชิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
สืบค้นเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2564 จาก
http://phd.mbuisc.ac.th/KKU_Thesis/A_Pisit.pdf
- ไพโรจน์ ปิยะวงศ์วัฒนา. (2557). *การจัดการเชิงกลยุทธ์เทคโนโลยีและนวัตกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: ทวีพรินท์.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2552). *การวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คำสมัย.
- รัตนา นครเทพ. (2552). *การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบจำลองมิตร
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*
(วิทยานิพนธ์มหาบัณชิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี). สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2563
จาก <http://www.etheses.rbru.ac.th/pdf-uploads/thesis-317-file09-2020-02-06-13-50-31.pdf>
- รัตนา ดวงแก้ว และคณะ. (2554). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์มหาบัณชิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2563 จาก [https://so06.tci-](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BUAJEAD/article/download/240636/163896/)
[thaijo.org/index.php/BUAJEAD/article/download/240636/163896/](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BUAJEAD/article/download/240636/163896/)
- วรวรรณ ทองเหมื่อน. (2554). *สังเคราะห์งานวิจัยการนิเทศการศึกษา* (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณชิต,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ). สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2563 จาก
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BUAJEAD/article/view/240636>
- วสินี พิเดช. (2556). *แผนกลยุทธ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเขต
ภาคเหนือตอนล่างของไทย. วารสารดุขฎฐิบัณชิตทางสังคมศาสตร์ (ฉบับมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์), 3(3), น.82-97.*
- วสันต์ สัตยคุณ. (2554). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ดุขฎฐิบัณชิต,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น). สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2563 จาก
http://phd.mbuisc.ac.th/KKU_Thesis/A_wasan.pdf
- วัฒนา นิมประเสริฐ. (2554). *การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมระเบียบวินัยของนักเรียน
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
เขต 5* (วิทยานิพนธ์มหาบัณชิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี). สืบค้นเมื่อ 15
ธันวาคม 2563 จาก [http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/5-](http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/5-03/article/view/195)
[03/article/view/195](http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/5-03/article/view/195)

- วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิโรจน์ ชัยมูล และสุพรรณษา ยวงทอง. (2552). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพมหานคร : โปริวิชั่น.
- ศิรินทีพย์ แต่มทอง. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ* (ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ศุภวรรณ สัจจิตบูล. (2560). *แนวคิดการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2554). *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554-2556*. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2563, จาก <https://www.thailibrary.in.th/2014/07/28/ict-moe-master-plan/>
- สมศรี คำภีระ และคณะ. (2559). การพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อในจังหวัดตาก. *สัปดาห์วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 22(1), น.119 - 131.
- สามารถ ทิมนาค. (2555). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของผู้สอนภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร). สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2563 จาก <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/11615?attempt=2&>
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. (2556). *กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น “กรุงเทพฯ ศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556”*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2559ก). *แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสงเคราะห์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 - 2564)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2559ข). *รายงานการประเมินโครงการพัฒนาวิชาชีพเพื่อการมีงานทำสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุจินต์ สว่างศรี. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย. *วารสารวิทยาลัยราชสุดาเพื่อการวิจัยและพัฒนาคนพิการ*, 10(13), น.55-65.

- สุนัน รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ* (วิทยานิพนธ์
ดุชนิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร). สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2563 จาก
<http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2185/1/55252942.pdf>
- เสกสิฐ เล้ากิจเจริญ. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อ
การเรียนการสอนในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลราชบุรีเขตเหนือ* (ปริญญาานิพนธ์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- อนิวัช แก้วจำนงค์. (2555). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.
- เอกราช เครือศรี. (2558). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*,
3(1), น.202-209.
- เอกราช สุเต็ม และหยกแก้ว กมลวรรณ. (2563), *แนวทางการบริหารจัดการหน่วยบริการประจำ
อำเภอ กรณีศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์). สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2563 จาก
<http://202.29.52.112/dspace/handle/123456789/62>
- Ackermann, F., and Eden, C. (2011). Strategic management of stakeholders: Theory
and practice. *Long Range Planning*, 44, pp. 179–196.
- Agha, S., Alrubaiee, L., and Jamhour, M. (2012). Effect of core competence on
competitive advantage and organizational performance. *International
Journal of Business and Management*, 7(1), pp. 192–204.
- Aghazadeh, H. (2015). Strategic marketing management: Achieving superior business
performance through intelligent marketing strategy. *Procedia—Social and
Behavioral Sciences*, 207, pp. 125–134.
- Aguinis, H. (2012). *Performance management*. Boston: Pearson.
- Ahwoi, K. (2010). *Local government and decentralization in Ghana*. Accra: Unimax
Macmillan Ltd.
- Argandona, A. (2011). *Stakeholder theory and value creation* (Working Paper, IeSe
Business School, WP-922, pp. 1–13). Retrieved January 20, 2016, from
<http://www.iese.edu/research/pdfs/di-0922-e.pdf>
- Armstrong, M. (2016). *Armstrong's handbook of strategic human resource
management*. London: Kogan Page.

- Ato-Arthur, S. N. (2012). *The unfinished business of decentralization: Political accountability of local government in Ghana: A case study of the Komenda-Edina-Eguafo-Abrem (KEEA) Municipality* (Doctoral Dissertation, University of Bonn).
- Aurik, J., Fabel, M., and Jonk, G. (2014). *The future of strategy: A transformative approach to strategy for a world that won't stand still*. AT Kearney Inc./McGraw-Hill education. Retrieved at March 20, 2016, from <https://www.atkearney.com/documents/10192/5323965/The+Future+of+Strategy+Miniprint.pdf/b0d4c819-4e08-47ae-bdc8-834bfc7d9ca8>
- Avvisati, F., Hennessy, S., Kozma, R. B., and Vincent-Lancrin, S. (2013). *Review of the Italian strategy for digital schools*. OECD Education Working Papers, No. 90, OECD Publishing. Retrieved January 25, 2020, from <http://dx.doi.org/10.1787/5k487ntdbr44-en>.
- Babatunde, B. O., and Adebisi, A. O. (2012). Strategic environmental scanning and organization performance in a competitive business environment. *Economic Insights-Trends and Challenges*, 64(1), 24–34. Retrieved at January 25, 2016, from http://www.upg-bulletin-se.ro/archive/2012-1.3%20Babatuned_Adbisi.Pdf
- Bardach, Eugene. (1998). "Creating Value Through Collaboration." In *Getting Agencies To Work Together: The Practice and Theory Of Managerial Craftsmanship*. Washington, D.C.: Brookings Institution Press. 37–60.
- Batdi, V. (2015). A meta-analytic study concerning the effect of computer-based teaching on academic success in Turkey. *Educational Sciences: Theory & Practice*. 15(5), pp. 1-16.
- Beise, M.; & Stahi, H. Public Research and Industrial Innovations in Germany. *Research Policy*. 1999; 28(4): 397 – 442.
- Chauhan, S. (2017). A meta-analysis of the impact of technology on learning effectiveness of elementary students. *Computers & Education*. 10(5), pp. 14-30.
- Cheung, A. C. and Slavin, R. E. (2012). How features of educational technology applications affect student reading outcomes: A meta-analysis. *Educational Research Review*. 7(3), pp. 198-215.

- Cheung, A. C. and Slavin, R. E. (2013). The effectiveness of educational technology applications for enhancing mathematics achievement in K-12 classrooms: A meta-analysis. *Educational Research Review*. 9, pp. 88-113.
- Cowen, T. (2011). *The great stagnation: How America ate all the low-hanging fruit of modern history, got sick, and will (eventually) feel better*. New York: Dutton.
- Crook, C., Harrison, C., Farrington-Flint, L., Tomás, C., and Underwood, J. (2010). *The impact of technology: Value-added classroom practice final report*. Coventry: Becta.
- D'Angelo, C., Rutstein, D., Harris, C., Bernard, R., Borokhovski, E., and Haertel, G. (2014). *Simulations for STEM learning: Systematic review and meta-analysis*. Menlo Park, CA: SRI International.
- Elsa Cardenas-Hagan. (1997). National Joint Committee on Learning Disabilities-NJCLD.
- Gagne. (1988). *Principles of Instructional Design*. New York: NY. The Dryen Press.
- Gordon, R. (2012). *Is US economic growth over? Faltering innovation confronts the six headwinds*. CEPR Policy Insight No. 63. Retrieved January 13, 2020, from <http://www.cepr.org/pubs/PolicyInsights/PolicyInsight63.pdf>
- Hennessy, S. and London, S. (2013). *Learning from international experiences with interactive whiteboards: The role of professional development in integrating the technology*. OECD Education Working Papers, No. 89, OECD Publishing. Retrieved January 29, 2019, from <http://dx.doi.org/10.1787/5k49chbsnmals-en>
- Higgins, J. and Green, S. (2013). *Cochrane handbook for systematic reviews of interventions version 5.0.2*. Retrieved June 21, 2020, from www.cochrane-handbook.org
- Higgins, S., Xiao, Z., and Katsipataki, M. (2012). *The impact of digital technology on learning: A summary for the education endowment foundation*. London: EEF.
- Igartua, I. J., Garrigos, J. A., and Hervas-Oliver, J. L. (2010). How innovation management techniques support open innovation strategy. *Research-Technology Management*. 53(3), pp. 41-52.

- Kärkkäinen, K. (2012). *Bringing about curriculum innovations: Implicit approaches in the OECD Area*. OECD Education Working Papers, No. 82, OECD Publishing. Retrieved May 1, 2020, from <http://dx.doi.org/10.1787/5k95qw8xzl8s-en>.
- Kim, F. (2013). Inclusive education services for children and youth with disabilities: Values, roles and challenges of school leaders. *Children and Youth Services Review*, 35 (9), 1520-1525.
- Kisner, M.K.; Mazza, M.J.; & Liggett, D.R. (1997). *Building Partnerships. New Directions for Community Colleges*. 97: 23 – 28.
- Koontz, H. and Wehrich, H. (2010) *Essentials of Management: An International*. New Delhi: McGraw Hill.
- Kulik, J. A. and Fletcher, J. D. (2016). Effectiveness of intelligent tutoring systems: A meta-analytic review. *Review of Educational Research*. 86(1), pp. 42-78.
- Kunkel, A. K. (2015). *The effects of computer-assisted instruction in reading: A meta-analysis* (Doctoral dissertation, University of Minnesota).
- Li, Q. and Ma, X. (2010). A meta-analysis of the effects of computer technology on school students' Mathematics learning. *Educational Psychology Review*. 22(3), pp. 215-243.
- Light, D. W. and Lexchin, J. R. (2012). Pharmaceutical research and development: What do we get for all that money? . *British Medical Journal*. 34(5), pp. 43-48.
- Maruszak KR, Batorova M. (2015). Citizen participation and engagement in Urban governance: Perception of Finnish and Polish local official. *The NISPACEE J Public Administration and Policy*. 3(1): 85-110.
- McNally, S., Ruiz-Valenzuela, J., and Rolfe, H. (2016). *ABRA online reading support evaluation report*. London: EEF.
- Morphy P. and Graham, S. (2012). Word processing programs and weaker writers/readers: A meta-analysis of research findings. *Reading and Writing*. 25(3), pp. 641-678.
- Motteram, G., Choudry, S., Kalambouka, A., Hutcheson, G., and Barton, A. (2016). *ReflectED evaluation report*. London: EEF.

- Norman, D. A. and Verganti, R. (2012). *Incremental and radical innovation: Design research versus technology and meaning change*. Retrieved November 23, 2021, from <http://www.jnd.org/dn.mss/Norman%20%26%20Verganti.%20Design%20Research%20%26%20Innovation-18%20Mar%202012.pdf>
- OECD. (2010). *Are the new millennium learners making the grade? Technology use and educational performance in PISA 2006*. Paris: OECD Publishing.
- _____. (2010). *Inspired by technology, driven by pedagogy: A systemic approach to technology-based school innovations*. Paris: OECD Publishing.
- _____. (2010). *The nature of learning*. Paris: OECD Publishing.
- _____. (2010). *The OECD innovation strategy: Getting a head start on tomorrow*. Paris: OECD Publishing.
- _____. (2012). *Connected minds: Technology and today's learners*. Paris: OECD Publishing. Retrieved June 11, 2020, from <http://dx.doi.org/10.1787/9789264111011-en>.
- Ostrow, L. A. (2002). "Participation : Salradow and Guatemalan Immigrant Involvement in their Children", *Dissertation Abstracts International*. 8 (6) : 4355-A
- Rosenkoetter & Sharon. (1997) . *Bridging Early Services Transition Project (Outreach)* (Full Report). Washington, D.C.: Distributed by ERIC Clearinghouse.
- Rossi, Robert J. (1982). *Agencies Working Together: A Guide to Coordinating and Planning*. Beverly Hills, California: Sage Publications.
- Schumacher, E. F. (2010). *Small is beautiful: Economics as if people mattered*. London: Harper Perennial.
- Sheard, M., Chambers, B., Elliott, L. (2015). *Units of sound evaluation report*. London: Education Endowment Foundation.
- Steenbergen-Hu, S. and Cooper, H. (2013). A meta-analysis of the effectiveness of intelligent tutoring systems on K–12 students' mathematical learning. *Journal of Educational Psychology*. 105(4), pp. 970-987.

- Strong, G. K., Torgerson, C. J., Torgerson, D., and Hulme, C. (2011). A systematic meta-analytic review of evidence for the effectiveness of the 'Fast ForWord' language intervention program. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 52(3), pp. 224-235.
- Tamim R. M., Bernard R. M., Borokhovski, E., Abrami P.,C., and Schmid R. F. (2011). What forty years of research says about the impact of technology on learning: A second-order meta-analysis and validation study. *Review of Educational Research*, 81, pp. 4-28.
- Tennyson, Ros. (2005). *The Brokering Guidebook*. London: Folium.
- Tingir, S., Cavlazoglu, B., Caliskan, O., Koklu, O., and Intepe-Tingir, S. (2017). Effects of mobile devices on K–12 students' achievement: a meta-analysis. *Journal of Computer Assisted Learning (Early View)*. 22(1), pp. 1-17.
- Uusitalo, O. and Mikkola, T. (2010). Revisiting the case of float glass: Understanding the industrial revolution through the design envelope. *European Journal of Innovation Management*, 13(1), pp. 24–45.
- Wilby, P. (2012). Profit and PR are the real enemies of innovation. *The Guardian*, 11(2), pp. 33-45.
- Wisnioski, M. (2012). *Engineers for change: Competing visions of technology in 1960s*. America, Cambridge (Mass): MIT Press.
- Wouters, P., Van Nimwegen, C., Van Oostendorp, H., and Van Der Spek, E. D. (2013). A meta-analysis of the cognitive and motivational effects of serious games. *Journal of Educational Psychology*. 105(2), pp. 249-265.
- Zheng, B., Warschauer, M., Lin, C. H., & Chang, C. (2016). Learning in one-to-one laptop environments: A meta-analysis and research synthesis. **Review of Educational Research**. 86(4), pp. 1052-1084.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
(Structured Interview)

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่าสภาพปัญหาของหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัด นครราชสีมา เป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัด นครราชสีมา มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข
แบบประเมินความสอดคล้อง
สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

แบบประเมินความสอดคล้อง

สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

1. แบบประเมินสภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา จำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารทั่วไป และกลุ่มบริหารงบประมาณ

2. ขอให้ประเมินความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและรายการข้อความทุกข้อ โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกันระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับรายการข้อความ
คำถาม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกันระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับรายการข้อความ
คำถาม

-1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องกันระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับรายการข้อความ
คำถาม

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
นายรังสีสุทธิ สุวรรณโรจน
ผู้วิจัย

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็น		
		+1	0	-1
	สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานตามสภาพจริงเกี่ยวกับงานการมีส่วนร่วมในการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) งานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรวมและการจัดการศึกษาในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก งานส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน (CBR) หน่วยบริการ/ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ งานบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (คู่มือการศึกษา) งานประกันคุณภาพทางการศึกษา งานจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล			
1.	งานการมีส่วนร่วมในการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)			
2.	งานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรวมและการจัดการศึกษาในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก			
3.	งานส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน (CBR)			
4.	หน่วยบริการ/ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ			
5.	งานบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (คู่มือการศึกษา)			
6.	งานประกันคุณภาพทางการศึกษา			
7.	งานจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล			
	สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานตามสภาพจริงเกี่ยวกับงานแผนปฏิบัติการและสารสนเทศ งานการกระจายอำนาจในการสรรหา บรรจุ และแต่งตั้ง งานทะเบียนประวัติบุคลากร งานพัฒนาครูและบุคลากร งานสวัสดิการครูและบุคลากร งานวินัยและรักษาวินัย งานพิจารณาความดีความชอบ งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ งานมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะ งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล			
1.	งานแผนปฏิบัติการและสารสนเทศ			
2.	งานการกระจายอำนาจในการสรรหา บรรจุ และแต่งตั้ง			
3.	งานทะเบียนประวัติบุคลากร			

ข้อ	รายการคำถาม	ความคิดเห็น		
		+1	0	-1
4.	งานพัฒนาครูและบุคลากร			
5.	งานสวัสดิการครูและบุคลากร			
6.	งานวินัยและรักษาวินัย			
7.	งานพิจารณาความดีความชอบ			
8.	งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์			
9.	งานมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะ			
10.	งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล			
สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานตามสภาพจริง เกี่ยวกับงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานยานพาหนะ งานโสตทัศนูปกรณ์ งานอนามัยและโภชนาการ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน				
1.	งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม			
2.	งานยานพาหนะ			
3.	งานโสตทัศนูปกรณ์			
4.	งานอนามัยและโภชนาการ			
5.	งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน			
สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานตาม สภาพจริงเกี่ยวกับงานแผนปฏิบัติการและสารสนเทศ งานแผนงานและจัดตั้ง งบประมาณ งานศูนย์ข้อมูลและระบบสารสนเทศ งานการเงิน งานบัญชี งานพัสดุและสินทรัพย์ งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล				
1.	งานแผนปฏิบัติการและสารสนเทศ			
2.	งานแผนงานและจัดตั้งงบประมาณ			
3.	งานศูนย์ข้อมูลและระบบสารสนเทศ			
4.	งานการเงิน			
5.	งานบัญชี			
6.	งานพัสดุและสินทรัพย์			
7.	งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล			

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามสภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

แบบสอบถาม

สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
2. ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามสะท้อนความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามฉบับนี้โดยไม่มีการระบุชื่อ สกุลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บรักษาความลับของผู้ตอบแบบสอบถามโดยในแบบบันทึกข้อมูลจะไม่มีการระบุผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยมีสิทธิในการให้ข้อมูลหรือยุติการให้ข้อมูลตามที่เหมาะสม

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
นายรังสีสุวดี สุวรรณโรจน
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง

โปรดเติมคำตอบลงในช่องว่างและเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ตำแหน่ง

กรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ครอบครัวยุติธรรม

หัวหน้าหน่วย ฯ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน โดยในแต่ละช่องของรายการคำถามมีตัวเลขที่แสดงถึงระดับความคิดเห็น ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	สภาพการจัดการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
กลุ่มบริหารวิชาการ						
1.	งานการมีส่วนร่วมในการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP)					
2.	งานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรวมและการจัดการศึกษาในห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก					

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับความ คิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3.	งานส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน (CBR)					
4.	หน่วยบริการ/ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ					
5.	งานบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่น ใดทางการศึกษา (คูปองการศึกษา)					
6.	งานประกันคุณภาพทางการศึกษา					
7.	งานจัดการศึกษาสำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล					
กลุ่มบริหารงานบุคคล						
1.	งานแผนปฏิบัติการและสารสนเทศ					
2.	งานการกระจายอำนาจในการสรรหา บรรจุ และแต่งตั้ง					
3.	งานทะเบียนประวัติบุคลากร					
4.	งานพัฒนาครูและบุคลากร					
5.	งานสวัสดิการครูและบุคลากร					
6.	งานวินัยและรักษาวินัย					
7.	งานพิจารณาความดีความชอบ					
8.	งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์					
9.	งานมาตรฐานวิชาชีพและวิทยฐานะ					
10.	งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล					
กลุ่มบริหารทั่วไป						
1.	งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม					
2.	งานยานพาหนะ					
3.	งานโสตทัศนูปกรณ์					
4.	งานอนามัยและโภชนาการ					
5.	งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
กลุ่มบริหารงบประมาณ						
1.	งานแผนปฏิบัติการและสารสนเทศ					
2.	งานแผนงานและจัดตั้งงบประมาณ					
3.	งานศูนย์ข้อมูลและระบบสารสนเทศ					

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับความ คิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4.	งานการเงิน					
5.	งานบัญชี					
6.	งานพัสดุและสินทรัพย์					
7.	งานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล					

ภาคผนวก ง
แบบวิเคราะห์และแบบบันทึก
กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

แบบวิเคราะห์และแบบบันทึก

กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

วิสัยทัศน์

หน่วยบริการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมาบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี นิเทศติดตามอย่างเป็นระบบเพื่อมีการบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนของอำเภอในการพัฒนาหน่วยบริการที่มีประสิทธิภาพในการให้บริการนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ความเห็น

เหมาะสม

ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

กลยุทธ์การกระจายอำนาจ

พันธกิจ

1. มอบอำนาจการบริหารจัดการกิจกรรมในหน่วยบริการ
2. สร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาหน่วยบริการ
3. การกระจายอำนาจในการตัดสินใจ
4. การจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นของแต่ละหน่วยบริการ

ความเห็น

เหมาะสม

ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

เป้าประสงค์

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา และหน่วยบริการ เข้าใจบทบาทหน้าที่ตามที่กำหนด

2. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ ผู้ปกครองและชุมชนร่วมพัฒนาหน่วยบริการ

3. หน่วยบริการ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้รับการบริการด้วยความสะดวกรวดเร็วทันใจ และตรงตามความต้องการ

4. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ นักเรียนและผู้ปกครอง ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างรวดเร็ว

ความเห็น

เหมาะสม

ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ตัวชี้วัด

1. จำนวนหน่วยบริการที่มีกระจายอำนาจตามบทบาทหน้าที่ ให้เป็นไปตามโครงสร้างการบริหาร โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มงาน ประกอบด้วย กลุ่มบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารงบประมาณ

2. จำนวนผู้ปกครอง ศูนย์ฯหลัก และหน่วยบริการมีการทำงาน พัฒนาร่วมกับชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่

3. ร้อยละหน่วยบริการ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้รับการบริการด้วยความสะดวกรวดเร็ว ทันใจ และตรงตามความต้องการ

4. ร้อยละของหน่วยบริการ และนักเรียน ได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

ความเห็น

เหมาะสม

ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

กลยุทธ์การมีส่วนร่วม

พันธกิจ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อประชุมวางแผน
2. การประสานงานหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอเพื่อสร้างความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์

เป้าหมายของหน่วยบริการ

3. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของหน่วยบริการ
4. บริการแลกเปลี่ยนทรัพยากรทางการศึกษา

ความเห็น

- เหมาะสม
- ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

เป้าประสงค์

1. หน่วยบริการมีคณะกรรมการดำเนินงาน
2. หน่วยบริการและหัวหน้าส่วนราชการ มีการดำเนินงานและวางเป้าหมายร่วมกัน
3. หน่วยบริการ ครอบครัวและชุมชน มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกัน
4. หน่วยบริการ ผู้ปกครอง และชุมชน มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ความเห็น

- เหมาะสม
- ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของหน่วยบริการที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของหน่วยบริการ
2. จำนวนหน่วยบริการที่มีการประสานงานและทำ MOU ร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ เพื่อการดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย
3. ร้อยละของหน่วยบริการ ครอบครัว ชุมชนที่เข้าร่วมการอบรม พัฒนาผู้สมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชน (CBR) ทุกๆ ปี

4. จำนวนหน่วยบริการ ผู้ปกครอง และชุมชน ได้รับการสนับสนุนทรัพยากร
และใช้ทรัพยากรทางการศึกษา

ความเห็น

เหมาะสม

ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

กลยุทธ์การใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี

พันธกิจ

1. สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับนวัตกรรมเทคโนโลยี
2. พัฒนาบุคลากรในหน่วยบริการให้มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี
3. พัฒนานักเรียนและผู้ปกครองให้มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี
4. ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการบริหารจัดการหน่วยบริการ

ความเห็น

- เหมาะสม
- ควรปรับปรุง
-
-
-

เป้าประสงค์

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศ ได้อย่างรวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลา
2. บุคลากรในหน่วยบริการได้รับการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
3. นักเรียนและผู้ปกครองสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. หน่วยบริการ นักเรียน และผู้ปกครองได้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

ความเห็น

- เหมาะสม
- ควรปรับปรุง
-
-
-

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของหน่วยบริการ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลา มีสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีที่พร้อมใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ร้อยละของบุคลากร ได้รับการอบรมและปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่เป็นประจำ มีการปรับปรุงระบบสารสนเทศให้ทันสมัยและพัฒนาทางวิชาชีพอยู่เสมอ

3. ร้อยละของนักเรียนและผู้ปกครอง ที่มารับบริการ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ร้อยละของนักเรียน ผู้ปกครอง มีการพัฒนาและใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยการช่วยเหลือและการอำนวยความสะดวกจากบุคลากรในพื้นที่

ความเห็น

เหมาะสม

ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

กลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม

พันธกิจ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานหน่วยบริการ
2. สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหน่วยบริการ
3. กำหนดปฏิทินการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานหน่วยบริการไว้อย่างชัดเจน
4. พัฒนาเครื่องมือการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานหน่วยบริการให้สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์การนิเทศ

ความเห็น

- เหมาะสม
- ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

เป้าประสงค์

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ มีคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม
2. ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ มีปฏิทินปฏิบัติการนิเทศ กำกับ ติดตาม ที่ชัดเจน
4. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา หน่วยบริการ มีเครื่องมือการนิเทศที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การนิเทศ

ความเห็น

- เหมาะสม
- ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ตัวชี้วัด

1. จำนวนคณะกรรมการ นิเทศ กำกับ ติดตาม หน่วยบริการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. จำนวนผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ของหน่วยบริการ มีการทำงานร่วมกัน
3. จำนวนหน่วยบริการ มีปฏิทินปฏิบัติการในการรับการนิเทศ กำกับ ติดตาม ที่ชัดเจน สามารถวางแผนการทำงานได้อย่างมีระบบ
4. จำนวนหน่วยบริการมีการใช้ทำเครื่องมือการนิเทศจากคณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรงตามวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดทุกรายการที่กำหนด

ความเห็น

- เหมาะสม
- ควรปรับปรุง

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

แบบสอบถาม

ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
2. ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามสะท้อนความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามฉบับนี้โดยไม่มีการระบุชื่อ สกุลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บรักษาความลับของผู้ตอบแบบสอบถามโดยในแบบบันทึกข้อมูลจะไม่มีการระบุผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยมีสิทธิในการให้ข้อมูลหรือยุติการให้ข้อมูลตามที่เห็นสมควร

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
นายรังสีสุทธิ สุวรรณโรจน
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง

โปรดเติมคำตอบลงในช่องว่างและเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ตำแหน่ง

กรรมการบริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ครอบครัวยุติธรรม

หัวหน้าหน่วยบริการ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน โดยในแต่ละช่องของรายการคำถามมีตัวเลขที่แสดงถึงระดับความคิดเห็น ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมืออยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมืออยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ความพึงพอใจในการใช้กลยุทธ์ความร่วมมืออยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
หัวหน้าหน่วยบริการ						
1.	วิสัยทัศน์มีความชัดเจน					
2.	ชื่อกลยุทธ์มีความท้าทาย และมีความเป็นไปได้					
3.	พันธกิจมีความครอบคลุมและนำไปสู่ความสำเร็จได้					
4.	เป้าประสงค์มีความชัดเจนและสอดคล้องกับพันธกิจ					

ข้อ	รายการคำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
5.	ตัวชี้วัดมีความเป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ และนำไปปฏิบัติได้จริง					
กรอบครัวต้นแบบ						
1.	บุคลากรเพียงพอต่อการให้บริการ					
2.	มีโอกาสได้รับการบริการอย่างทั่วถึง					
3.	ได้รับการบริการที่บ้านอย่างสม่ำเสมอ					
4.	มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน					
5.	ได้รับบริการจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง					
6.	ได้ใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในการพัฒนานักเรียนที่บ้าน					
7.	ได้รับแจ้งข่าวสารจากสถานศึกษาในช่องทางที่หลากหลาย เช่น โทรศัพท์ ไลน์ เฟสบุ๊ก เพจสั้ม รายการข่าวรอบรั้ว และช่องทางอื่น ๆ					
8.	ได้รับการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้เรียน					

ภาคผนวก ฉ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน

1. รศ.ดร.กิติพงษ์ ลีอ่อนาม ประธานสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร ด้านวิจัย และประเมินผล
2. รศ.ดร.สรรรุณี ดีปุ อาจารย์โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา
3. ดร.สุพัตรา เขิดกฤษ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่างพลู
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย และการพัฒนาเด็กพิเศษ
4. ดร.จุรรัตน์ เพ็ชรจันทิก อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ สำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนไทย
จังหวัดนครราชสีมา
ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและพัฒนา
5. ดร.สุภัคพร เรือโป๊ะ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 3
ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและพัฒนาชุมชน

ภาคผนวก ข

ข้อมูลครูบุคลากรรับผิดชอบหน่วยบริการ ประจำปีการศึกษา 2563

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลครูบุคลากรรับผิดชอบหน่วยบริการ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๑๑ จังหวัดนครราชสีมา

ที่	หน่วยบริการ	ครูผู้รับผิดชอบ
๑	หน่วยบริการเมืองนครราชสีมา	นางสาวรุ่งอรุณ ภาคกลาง
๒	หน่วยบริการโนนสูง	นางสาวสุชาดา จุมพิกะพันธ์
๓	หน่วยบริการเฉลิมพระเกียรติ	นางสาววิภาพรรณ แก้วยงกภู
๔	หน่วยบริการโชคชัย	นางสาวนรินทร์ เพชรรัตน์
๕	หน่วยบริการจักราช	นางสาวพิกุล วงษาเวียง
๖	หน่วยบริการหนองบุญมาก	นางชีวารัตน์ ฐานไชยยิ่ง
๗	หน่วยบริการห้วยแถลง	นางสาวรัฐคุณ จันทะรัง
๘	หน่วยบริการปักธงชัย	นางสาวพัชร์ชีย์พร กริติศิริพงษ์
๙	หน่วยบริการนครบุรี	นายสิทธิชัย ทวีสิงห์
๑๐	หน่วยบริการวังน้ำเขียว	นางสาวสุนิสา ผาด่านแก้ว
๑๑	หน่วยบริการเสิงสาง	นางสาวนิรมล มหาชัย
๑๒	หน่วยบริการปากช่อง	นางสาวปาณิสรา กระต่ายทองกุล
๑๓	หน่วยบริการสีคิ้ว	นายญาธิป ตังนิธภัทร
๑๔	หน่วยบริการสูงเนิน	นายสามารถ รัตน์นยา
๑๕	หน่วยบริการเทพารักษ์	นายพันธชาติ เมืองแก้ว
๑๖	หน่วยบริการโนนไทย	นางสาวกัญณภัทร พลศรี
๑๗	หน่วยบริการขามทะเลสอ	นางสาวนลนีย์ คงไชย
๑๘	หน่วยบริการขามสะแกแสง	นางสาววาสนา ขอบมะลิ่ง
๑๙	หน่วยบริการด่านขุนทด	นางสาวโชติกา ผลพล
๒๐	หน่วยบริการพระทองคำ	นางสาวศิริวรรณ เผือกพังเทียม
๒๑	หน่วยบริการแก้งสนามนาง	นางสาวนิราวรรณ แหม่ไธสง
๒๒	หน่วยบริการคง	นางสาวจรัส เขตชมภู
๒๓	หน่วยบริการบัวลาย	นางสาวเกษร บุตสา
๒๔	หน่วยบริการบ้านเหลื่อม	นางแพรวนภา รวมกลาง
๒๕	หน่วยบริการสีดา	นายวิกสิต เลิศไธสง
๒๖	หน่วยบริการบัวใหญ่	นายอภิทักษ์ ขอเสริมกลาง
๒๗	หน่วยบริการชุมพวง	นางสาวรังสิยา ศรีมหันต์
๒๘	หน่วยบริการประทาย	นางธีราพร เจริญยิ่ง
๒๙	หน่วยบริการลำทะเมนชัย	นางสาวสุภาวรรณ รักครบ
๓๐	หน่วยบริการเมืองยาง	นางสาวพัชรมัย สีขาว
๓๑	หน่วยบริการโนนแดง	นางสาวแพรวพราว เมืองแสน
๓๒	หน่วยบริการพิมาย	นายวรวิทย์ โสภาพงษ์

ภาคผนวก ซ
ภาพการให้บริการ การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน
การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายและเป็นที่ศึกษาดูงาน
ของหน่วยบริการ 32 อำเภอ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

เขตพื้นที่การศึกษาเขต 1

หน่วยบริการเมืองนครราชสีมา

หน่วยบริการโนนสูง

เขตพื้นที่การศึกษาเขต 2

หน่วยบริการจักราช

หน่วยบริการเฉลิมพระเกียรติ

หน่วยบริการโชคชัย

หน่วยบริการหนองบุญมาก

หน่วยบริการช่วยเหลือ

เขตพื้นที่การศึกษาเขต 3

หน่วยบริการปัทมชัย

หน่วยบริการวังน้ำเขียว

หน่วยบริการครบุรี

หน่วยบริการเลิงสา

เขตพื้นที่การศึกษาเขต 4

หน่วยบริการสูงเนิน

หน่วยบริการสี่ตัว

หน่วยบริการปากช่อง

เขตพื้นที่การศึกษาเขต 5

หน่วยบริการชุมชนทะเลสอ

หน่วยบริการชุมชนแสง

หน่วยบริการโนนไทย

หน่วยบริการตำบล

หน่วยบริการพระทองคำ

หน่วยบริการเทพารักษ์

เขตพื้นที่การศึกษาเขต 6

หน่วยบริการคอง

หน่วยบริการบัวใหญ่

หน่วยบริการบัวลาย

หน่วยบริการแก่งสนามนาง

หน่วยบริการบ้านเหลื่อม

หน่วยบริการสืบตา

เขตพื้นที่การศึกษาเขต 7

หน่วยบริการประทาย

หน่วยบริการพิมาย

หน่วยบริการล่ำทะเลเม่นชัย

หน่วยบริการชุมชน

หน่วยบริการโนนแดง

หน่วยบริการเมืองยาง

